

LIETUVOS TEISMAI
VEIKLOS REZULTATAI

2019 m.

Turinys

Ižangos žodis	4
1. Teisėjų korpusas	6
2. Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos	9
2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos	10
2.2. Bylų nagrinėjimo greitis	23
2.3. Teismų darbo krūvio skaičiavimas	27
2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė	30
2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	35
2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą	36
2.7. Elektroninės bylos	38
3. Teisminė mediacija	42
4. Teismų optimizavimas	46
5. Teismų savivalda ir komisijos	49
5.1. Teisėjų taryba	50
5.2. Teisėjų garbės teismas	52
5.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija	54
5.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija	55
5.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija	58
5.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija	60
5.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija	62
6. Saugumas Lietuvos teismuose	64
6.1. Teismo psichologai	65
6.2. Teismo savanoriai	68
7. Teismų informacinių technologijų plėtra	69
7.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt	70

7.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai	71
7.3. Informacinių technologijų srities naujovės ir pasiekimai	72
8. Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas	73
9. Visuomenės informavimas	79
10. Kokybės vadyba teismuose	83
11. Projektai	88
12. Asmens duomenų apsauga	94
13. Teismų finansavimas	97
14. Nacionalinės teismų administracijos veikla	100
Priedai	104

Jžangos žodis

Trisdešimt metų žengiamo Nepriklausomybės keliu. Visus šiuos metus kasdien kuriama teisinė valstybė, kurioje gerbiamos žmogaus teisės ir pamatinės vertybės. Nepriklausomos Lietuvos teismai kartu su valstybe nuėjo netrumpą kelią. Per šį laikotarpį keitėsi ne tik pagrindiniai teisminių bylų nagrinėjimą reguliuojantys teisės aktai, bet ir teisminės gynybos prieinamumo formos. Šios efektyvesnio teismo proceso paieškos duoda vaisių. Šiandien 750 Lietuvos teisėjų, net ir padedami teisėjų padėjėjų ir kito teismo personalo, nebūtų pajėgūs išnagrinėti per metus daugiau nei 200 000 įvairių kategorijų bylų. Tokį rezultatą mums padeda pasiekti supaprastintas kai kurių kategorijų bylų nagrinėjimo procesas, žodinių procesą kurįmanoma pakeitęs rašytinis procesas, naudojantis technologijomis visą parą pasiekiamas teismas. Diskutuojame ir apie dirbtinį intelektą teisminiame procese, tačiau jo vaidmuo ribotas. Kai kurios teisme nagrinėjamos bylos yra pernelyg sudėtingos, kad sprendimus jose galėtų priimti, nors ir pasinaudodamas teismų praktikos išaiškinimais, algoritmų pagrindu suformuotas dirbtinis protas. Tai intelektualiai, daug empatijos reikalaujanti protinė veikla, būdinga mąstančiam hopo sapiens, gebančiam atpažinti žmogiškas emocijas ir jas įvertinti.

Išnaudoti moderniąsias technologijas galime palengvindami teisminės gynybos prieinamumą. Procesinių dokumentų pateikimas teismui, bylos tvarkymas elektronine forma kai kuriose bylose savo populiarumu jau įveikė įprastą popierinę bylą. Vien praėjusiais metais elektronine forma tvarkytų bylų (civilinių ir administracinių) buvo apie 74 proc. Turime ilgalaikę patirtį, kaip šias technologijas išnaudoti nagrinėjant bylas supaprastinto proceso tvarka, tačiau elektroninių ryšių priemonėmis vis labiau pasitikima ir kreipiantis į teismą dėl sudėtingesnių ginčų sprendimo. Technologijos gelbėja ir sudėtingose situacijose organizuojant teismo posėdžius tarp geografiškai nutolusių ar dėl taikomų apribojimų negalinčių atvykti byloje dalyvaujančių asmenų. Nuotolinių teismo posėdžių skaičius kasmet auga. 2019 m. tokių posėdžių buvo organizuota 2612, t. y. dvigubai daugiau nei praėjusiais metais. Šių dienų pandeminės grėsmės verčia teismus ieškoti ir dar inovatyvesnių būdų tokiomis sąlygomis nenutraukti savo veiklos, o užtikrinti, kad teisingumas būtų vykdomas.

Teismas tapo visiškai pasiekiamas ir nuotoliniu būdu. Kasmet vis didėja Lietuvos gyventojų aktyvumas naudojantis teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, vien praėjusiais metais Lietuvos teismams naudojantis portalu e.teismas.lt pateikta daugiau nei 3,7 mln. elektroninių procesinių dokumentų. 2019 m. e.teismas paslaugomis pradėjo naudotis daugiau kaip 14 tūkst. naujų vartotojų. Portale yra sudarytos galimybės formuoti ir teismui teikti procesinius dokumentus – pildyti dokumentus pagal parengtas formas, gauti pranešimus apie dokumentų priėmimą, bylos nagrinėjimą, susipažinti su elektronine forma tvarkomomis bylomis. Ekstremaliose situacijose ir teismo posėdžiai gali visiškai persikelti į elektroninę erdvę.

2019 metais Lietuvos teismai gavo daugiau kaip 214 tūkst. naujų bylų, o išnagrinėta 216 tūkst. bylų. Šis bylų kiekis tenka 750 teisėjų. Bylos nevienodos nei pagal jų nagrinėjimo tvarką, nei pagal sudėtingumą. Vis dar susiduriame su teisėjų ir kito teismo personalo darbo krūvio problema, netolygiu krūvio paskirstymu tarp teismų ar to paties teismo teisėjų. Išnaudojame visas priemones siekdami palengvinti šią naštą – procesinėmis priemonėmis perskirstomos bylos tarp tos pačios pakopos teismų ar teismo rūmų, sprendžiami teisėjų etatų skaičiaus klausimai. Tačiau šimtmečius gyvuojančios teismų sistemos dar neatrado būdų, kaip išspręsti sudėtingesnį nei bylų skaičiai klausimą – atpažinti bylų sudėtingumą, užtikrinti, kad visiems teisėjams tolygiai būtų paskirstytos bylos ir pagal jų sudėtingumą. Tai klausimai, kuriuos gali išspręsti tik susitelkusios teisėjų bendruomenės, atvirai diskutuodamos, ieškodamos racionaliausių sprendimo būdų.

Kasmet pasidžiaugiame ir mūsų teismų pasiekta proceso trukme. Tačiau teisminės gynybos efektyvumas negali būti siejamas tik su proceso trukme, turime užtikrinti, jog per teisminę gynybą realiai būtų atkurtos pažeistos teisės, išvengta inertiško bylos

„stumdymo“ instancinėje teismų sistemoje ar atvejų, kai tik peržiūrint priimtus teismų procesinius sprendimus apeliacine ar kasacine tvarka paaiškėja procesinės klaidos, užkertančios kelią efektyviai teisės gynybai pasirinktu būdu. Statistiškai vertinant procesinių teismų sprendimų kokybės rodikliai išlieka stabilūs. Tačiau teismai vis ieško būdų, kaip procesinių sprendimų kokybę parodyti ne tik statistiniais rodikliais, bet ir dėdami pastangas, kad teismo sprendimai būtų aiškesni, suprantami ir žmogui, neturinčiam teisinių žinių, o teismo sprendimo motyvai pagrįsti ir įtikinami. Vis dar sulaukiame kritikos dėl teismų sistemos uždarojo ar „nutolimo“ nuo visuomenės, todėl mūsų tikslas – tas užkardas sulaužyti racionaliais ir pagrįstais, pamatines saugomas vertybes aiškiai atspindinčiais teismų sprendimais.

Neatsiejama teismų kasdienybė – vieši teismų procesai, keliantys emocijų ar kritikos bangų kartais tik dėl ne visiems suprantamų teismo proceso subtilybių. Dėdame pastangas, kad išsklaidytume abejones ir šioje srityje ne tik teisėjų komentarais, nenuilstamu aiškinimu apie galimybę peržiūrėti teismo sprendimus tik apeliacine ar kasacine tvarka, bet ir pažeidžiamiausių apsauga paties teismo proceso metu. Nemažai prie to prisideda ir teismo savanoriai, kantriai aiškinantys, kaip vyksta teismo procesas, palydintys į teismo posėdžių sales. 2019 m. siekiant užtikrinti visų teismo procese dalyvaujančių vaikų emocinį saugumą padidėjo teismų psichologų komanda. Šių specialistų paskirtis – dalyvauti atliekant vaikų apklausas, jas vykdant eliminuoti veiksnius, galinčius turėti neigiamą psichologinį poveikį vaikui. Praėjusiais metais teismo psichologai dalyvavo atliekant daugiau kaip 1 500 apklausų. Psichologų pagalba vertinama ne tik baudžiamosiose bylose, bet ir civilinėse bylose, sprendžiant su vaikais susijusius klausimus.

Patyrėme ir sukrėtimų. Praėjusių metų vasario mėn. įvykiai supurtė teismų sistemos pamatus, prireiks ne vienerių metų visuomenės pasitikėjimo teismais lygiui atkurti. Suprasdami, jog visuomenė nesiryš suteikti mums pasitikėjimą avansu, esame pasiryžę kasdieniu darbu įrodyti, kad teismai verti pasitikėjimo – ieškosime veiksmingų sprendimų ne tik kaip atrodyti, bet ir būti atvira bei patikima teismų sistema – viena iš valstybės valdžių. Stipri ir nepriklausoma teismų sistema – esminis žmogaus teisių garantas.

Algimantas Valantinas,

Teisėjų tarybos pirmininkas, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas

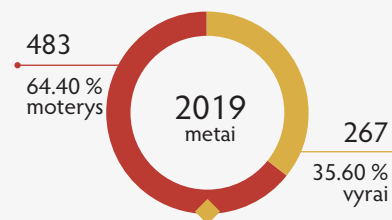
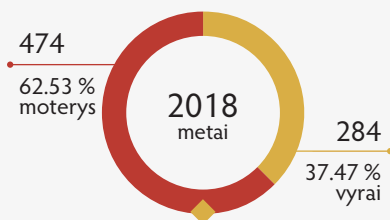
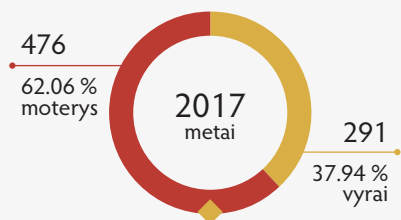
1. Teisėjų korpusas

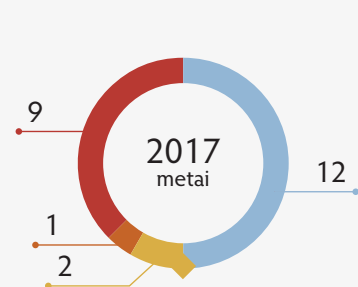
2019 m. teismuose dirbo 750* teisėjų (2018 m. – 758, 2017 m. – 767), iš jų 466 – apylinkių teismuose, 155 – apygardų teismuose, 24 – Vilniaus apygardos administraciniame teisme, 22 – Regionų apygardos administraciniame teisme, 31 – Lietuvos apeliaciniame teisme, 19 – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, 33 – Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

Didžiausiam Lietuvoje Vilniaus miesto apylinkės teisme dirbo 102 teisėjai, mažiausiai teisėjų dirbo Plungės (16) ir Telšių (15) apylinkių teismuose.

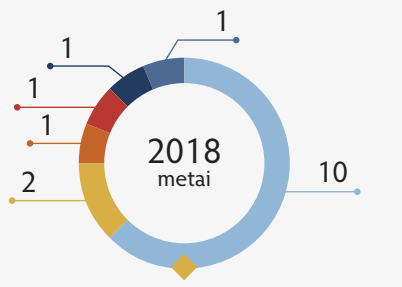
Lietuvos teismuose dirbo:

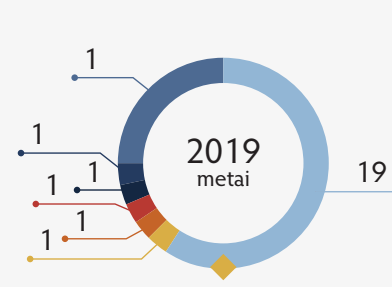
Naujai paskirti teisėjai:

- teisėjų padėjėjų
- teisininkai
- prokuroras
- teisės krypties socialinių mokslų daktarai

- teisėjų padėjėjų
- teismo pirmininko patarėjai
- teismo skyriaus pirmininko patarėjas
- tarnybos prie ministerijos skyriaus vedėjas
- ministerijos vyriausiasis specialistas
- teisės krypties socialinių mokslų daktaras

- teisėjų padėjėjų
- ministerijos skyriaus patarėjas
- vyresnysis darbo inspektorius
- advokatas
- advokato padėjėjas
- savivaldybės administracijos skyriaus vyresnysis patarėjas
- teisės krypties socialinių mokslų daktarai

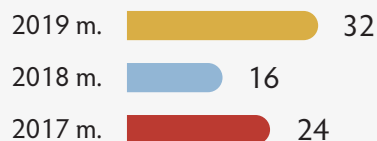
* 2019 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Teisėjų korpuso amžiaus vidurkis išlieka panašus:

Naujai paskirti teisėjai:

Pastebėtina, kad šiemet paskirtų teisėjų skaičius išaugo dvigubai (2019 m. – 32, 2018 m. – 16). Iš jų net 26 (81,25 proc.) sudarė moterys.

2019 m. 3 teisėjai paskirti teismų pirmininkais:

- ♦ Marius Dobrovolskis – Klaipėdos apygardos teismo pirmininku;
- ♦ Gražvydas Poškus – Šiaulių apygardos teismo pirmininku;
- ♦ Jolanta Bagdonienė – Vilniaus regiono apylinkės teismo pirmininke.

3 teisėjai paskirti teismų skyrių pirmininkais:

- ♦ Darius Kantaravičius – Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- ♦ Laisvydas Zederštreimas – Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- ♦ Aurimas Brazdeikis – Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku.

Atleisti teisėjai

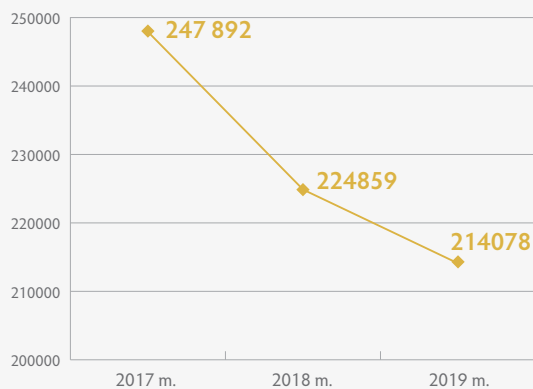
2019 metais iš pareigų buvo atleisti 37 teisėjai – daugiau nei 2018 m. (2018 m. – 24, 2017 m. – 31): 22 teisėjai buvo atleisti pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus (2018 m. – 18, 2017 m. – 22), 7 – savo noru (2018 m. – 4, 2017 m. – 5), 5 – už teisėjo vardą žeminantį poelgį (2018 m. – 1, 2017 m. – 2), 1 – išrinkus į kitas pareigas (2018 m. – 1, 2017 m. – 2), 2 – dėl sveikatos būklės (2018 ir 2017 m. – 0), 3 teisėjai mirė.

2. Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos

2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

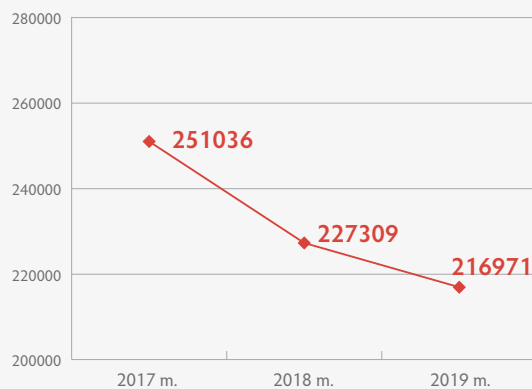
2019 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose:

Gautos bylos:

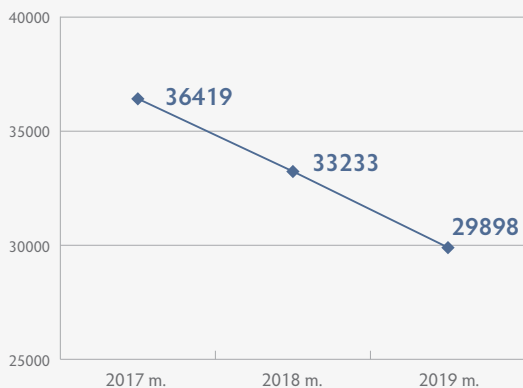
Gautų bylų skaičius, lyginant su 2018 m., sumažėjo 5 proc., lyginant su 2017 m., sumažėjo 14 proc.

Išnagrinėtos bylos:

Išnagrinėtų bylų skaičius, lyginant su 2018 m., sumažėjo 5 proc., lyginant su 2017 m., sumažėjo 14 proc.

Neišnagrinėtų bylų likutis:

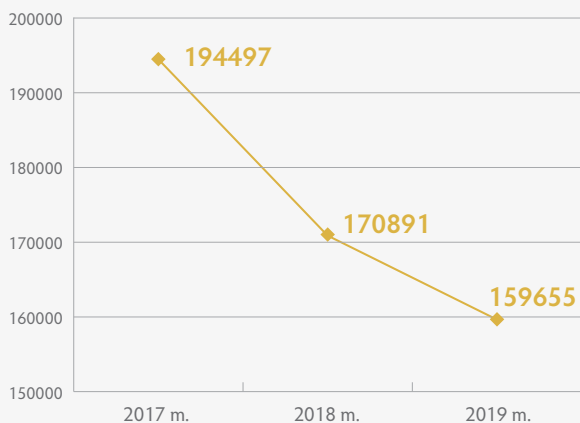
Didžiausią įtaką teismuose gautų ir išnagrinėtų bylų skaičiui turėjo civilinių bylų pokytis – lyginant su 2018 metais, sumažėjo 7 proc.

2019 m. matyti bylų likučio mažėjimo tendencijos. Metų pabaigoje apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose neišnagrinėtų bylų likutį sudarė 29 898 bylos, 2018 m. pabaigoje – 33 233 bylos, 2017 m. pabaigoje – 36 419 bylų. 2019 m. bylų likutis buvo 10 proc. mažesnis nei 2018 m. ir 18 proc. mažesnis nei 2017 m.

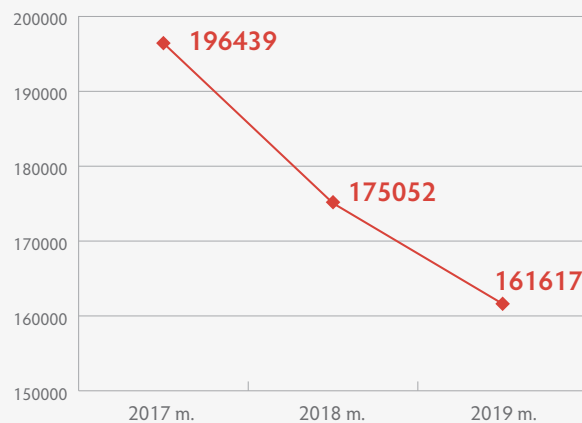

Civilinės bylos

Gautos bylos:

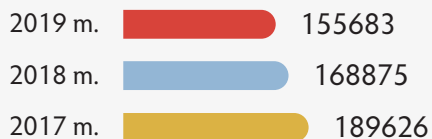
Išnagrinėtos bylos:

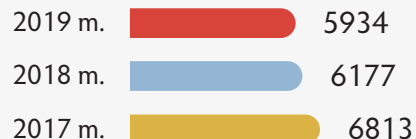
2019 m., palyginti su 2018 m., išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) sumažėjo 9,15 proc. ir buvo 8,48 proc. mažesnis nei 2017 m.

Iš jų:

Apylinkių teismuose išnagrinėta:

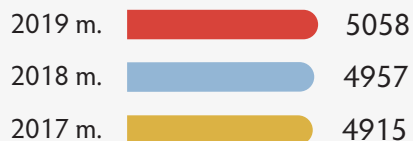

Apygardų teismuose išnagrinėta:

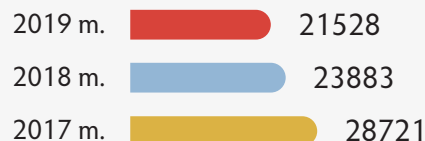

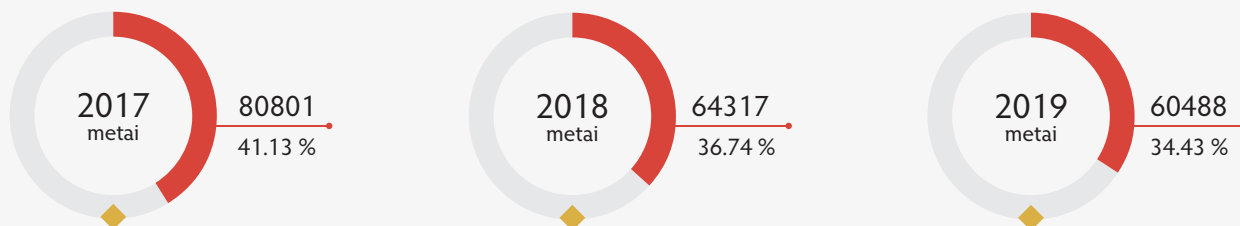
Apylinkių ir apygardų teismuose civilinių bylų nutraukta teismams patvirtinus taikos sutartį:

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų civilinių bylų likutį sudarė:

Dėl teismo įsakymo išdavimo išnagrinėtos civilinės bylos (bylų skaičius ir procentinė dalis nuo visų išnagrinėtų civilinių bylų*):

* 2019 m. bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjo, ir toliau matyti bendro išnagrinėtų civilinių bylų skaičiaus mažėjimo tendencijos. Šių bylų dėl teismo įsakymo išdavimo mažėjimą galėjo lemti ir bendras skolininkų fizinių asmenų sumažėjimas 2017–2019 m. Remiantis kredito biuro „Creditinfo“ pateiktais duomenimis, 2020 m. sausio 1 d. skolininkų fizinių asmenų buvo 163 929, 2019 m. sausio 1 d. – 177 055, 2018 m. sausio 1 d. – 207 000.

2019 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS CIVILINĖS BYLOS DĖL:

- ◆ **prievolių** (dėl paskolų grąžinimo, pirkimo–pardavimo įsipareigojimų ir kt.) – 52 728 bylos (2018 m. – 60 869, 2017 m. – 68 862);
- ◆ **šeimos teisinių santykių** (dėl santuokos nutraukimo, išlaikymo vaikams priteisimo ir kt.) – 18 066 bylos (2018 m. – 18 564, 2017 m. – 18 389), iš jų dėl santuokos nutraukimo išnagrinėta 9 910 bylų (2018 m. – 10 041, 2017 m. – 9 927), dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu išnagrinėta 7 729 bylos (2018 m. – 7 708, 2017 m. – 7 400), dėl įvaikinimo išnagrinėta 151 byla (2018 m. – 185, 2017 m. – 190);

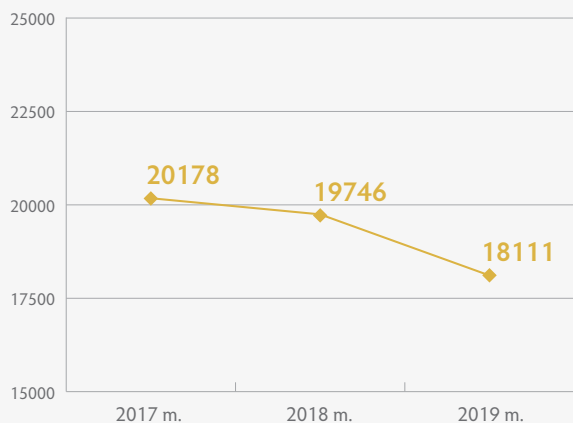

- ♦ **juridinių asmenų** (dėl bankroto, valdančių organų sprendimų teisėtumo ir kt.) – 3 635 bylos (2018 m. – 3 980, 2017 m. – 4 401);
- ♦ **daiktinių teisinių santykių** (dėl nuosavybės teisės gynimo, hipotekos ir kt.) – 2 914 bylų (2018 m. – 3 836, 2017 m. – 3 079);
- ♦ **dėl fizinių asmenų bankroto** – 1 581 byla (2018 m. – 1 156, 2017 m. – 1 091);
- ♦ **darbo teisinių santykių** (dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties pasibaigimo bei nutraukimo ir kt.) – 749 bylos (2018 m. – 755, 2017 m. – 919).

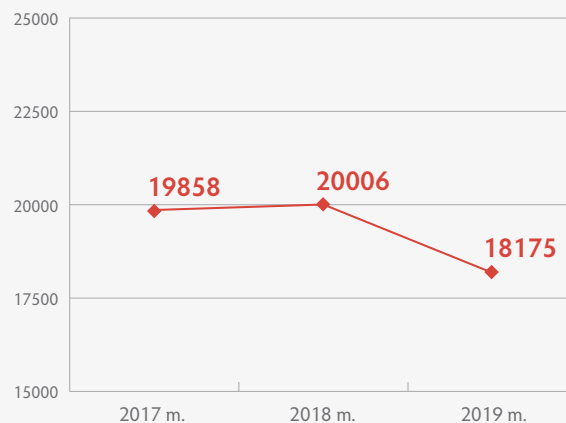
2019 m., lyginant su 2018 m. ir 2017 m., matyti išnagrinėtų bylų dėl fizinių asmenų bankroto didėjimo, o kitų bylų – mažėjimo tendencijos.

Baudžiamosios bylos

Gautos bylos:

Išnagrinėtos bylos:

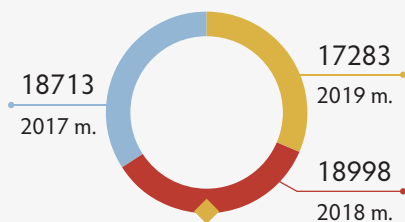

Palyginti su 2018 m., išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius sumažėjo 9 proc., palyginti su 2017 m., – 8 proc. Tai galėjo lemti sumažėjus nusikalstamumo Lietuvos Respublikoje lygį.

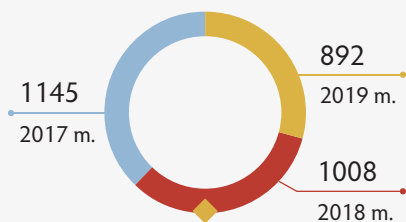

Iš jų:

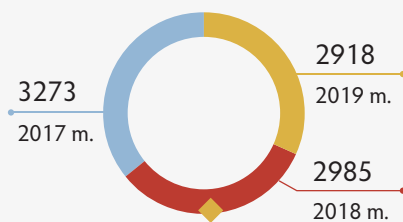
Apylinkių teismuose
išnagrinėtos baudžiamosios
bylos:

Apygardų teismuose
išnagrinėtos baudžiamosios
bylos:

Apylinkių ir apygardų
teismuose neišnagrinėtų
baudžiamųjų bylų likutį sudarė:

2019 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS BAUDŽIAMOSIOS BYLOS DĖL:

- ◆ **nusikaltimų žmogaus sveikatai** – 5 507 bylos (2018 m. – 6 236, 2017 m. – 5 947); iš jų dėl sunkaus artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymo – 32 bylos (2018 m. – 37, 2017 – 35), dėl fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo artimam giminaičiui ar šeimos nariui – 3 076 bylos (2018 m. – 3 828, 2017 m. – 4 024);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui** – 4 494 bylos (2018 m. – 4 596, 2017 m. – 3 771), iš jų kelių transporto priemonės vairavimas arba praktinio vairavimo mokymas apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, – 3 927 bylos (2018 m. – 4 253, 2017 m. – 3 328), o iš jų 1 771 byla dėl vairavimo transporto priemonės arba praktinio vairavimo mokymo būnant neblaiviam, kai nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas, arba neblaivumo patikrinimo vengimo, kai asmeniui buvo nustatyti neblaivumo požymiai, arba alkoholio vartojimo po eismo įvykio iki jo aplinkybių nustatymo ir asmeniui nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas*; kai buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata arba nukentėjusiam asmeniui padaryta didelė turtinė žala – 70 bylų (2018 m. – 54, 2017 m. – 73 bylos); kai buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata – 20 bylų (2018 m. – 14, 2017 m. – 14); kai žuvo žmogus – 22 bylos (2018 m. – 9, 2017 m. – 15);

* Bylos pagal Baudžiamojo kodekso 281¹ straipsnį („Transporto priemonių vairavimas, kai vairuoja neblaivus asmuo“), įsigaliojusį 2019 m. balandžio 1 d.

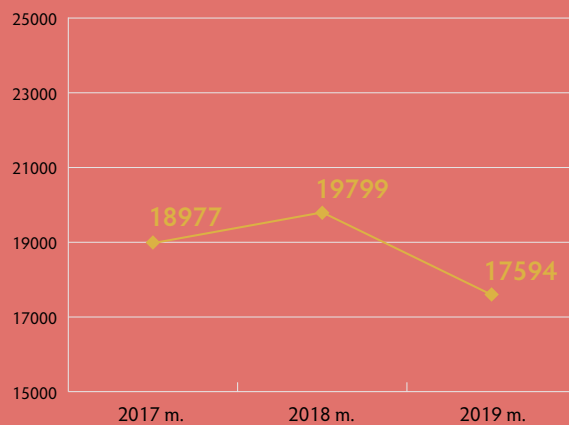

- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams** (vagystės ir kt.) – 3 530 bylų (2018 m. – 3 971, 2017 m. – 4 427);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingosiomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis**, – 1 627 bylos (2018 m. – 1 578, 2017 m. – 1 382);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai** (visuomenės rimties ir tvarkos pažeidimai necenzūriniais žodžiais ar nepadoriu elgesiu ir kt.) – 1 067 bylos (2018 m. – 1 226, 2017 m. – 1 164);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų finansų sistemai** – 553 bylos (2018 m. – 641, 2017 m. – 738);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams** – 257 bylos (2018 m. – 324, 2017 m. – 424), iš jų dėl kyšininkavimo – 16 bylų (2018 m. – 26, 2017 m. – 27); dėl prekybos poveikiu – 9 bylos (2018 m. – 6, 2017 m. – 11), dėl papirkimo – 194 bylos (2018 m. – 266, 2017 m. – 357);
- ◆ **dėl žiauraus elgesio su gyvūnais** – 29 bylos (2018 m. – 27, 2017 m. – 24).

2019 m. sumažėjo gautų ir išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose. Tai galėjo lemti nusikalstamo Lietuvos Respublikoje sumažėjimas 2019 m.: lyginant su 2018 m., užregistruota mažiau nusikalstamų veikų bei gauta mažiau baudžiamųjų bylų. Remiantis Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos skelbiamais duomenimis, 2019 m. Lietuvos Respublikoje užfiksuota 51 449 nusikalstamos veikos (2018 m. – 57 830, 2017 m. – 63 846).

Įvertinus nagrinėtas bylas pagal atskiras kategorijas, lyginant su 2018 m. ir 2017 m., mažėja bylų dėl nusikaltimų žmogaus sveikatai, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams ir bylų dėl nusikaltimų finansų sistemai, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai, tačiau daugėja bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingosiomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis. Pastarosios kategorijos bylų skaičiaus didėjimo tendencijas galėjo lemti neteisėto narkotinių ar psichotropinių medžiagų įgijimo ar laikymo nedideliais kiekiais kriminalizavimas, už jį iki 2017 m. sausio 1 d. galiojęs Administracinių teisės pažeidimų kodeksas nustatė administracinę atsakomybę. Bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui skaičius, lyginant su 2018 m., nežymiai mažėjo, tačiau, lyginant su 2017 m., šių bylų skaičius išaugo.

Nuteista fizinių ir juridinių asmenų:

IŠ JŲ:

Nepilnamečių*:

*Daugiausia nepilnamečių nuteista už vagystes (49 proc.).

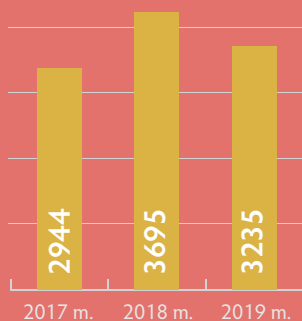
Juridinių asmenų**:

**Daugiausia juridinių asmenų nuteista už apgaulingą apskaitos tvarkymą (67 proc.).

BYLOS DĖL KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO ARBA PRAKTIŠIO VAIRAVIMO MOKYMO APSVAIGUS NUO ALKOHOLIO, KAI KRAUJYJE BUVO DAUGIAU NEGU 1,5 PROMILĖS ALKOHOLIO:

Dažniausiai skirtos šios bausmės ir poveikio priemonės:

- ◆ uždraudimas naudotis specialia teise – 3420 (2018 m. – 3703, 2017 m. – 2543);
- ◆ turto konfiskavimas – 3224 (2018 m. – 3275, 2017 m. – 1937);
- ◆ bauda – 2199 (2018 m. – 2523, 2017 m. – 2275);
- ◆ areštas – 658 (2018 m. – 840, 2017 m. – 475).

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų

Priverčiamosios medicinos priemonės buvo taikytos 287 asmenims (2018 m. – 276, 2017 m. – 198).

Atleisti nuo bausmės 23 nuteistieji (2018 m. – 5, 2017 m. – 12).

DAŽNIAUSIAI TEISMŲ SKIRTOS BAUSMĖS:

- ◆ **bauda** – 5 234 asmenims (2018 m. – 5 715, 2017 m. – 6 024);
- ◆ **terminuotas laisvės atėmimas** – 4 307 asmenims (2018 m. – 4 882, 2017 m. – 5 140);
- ◆ **laisvės apribojimas** – 4 314 asmenų (2018 m. – 4 825, 2017 m. – 4 068);
- ◆ **areštas** – 2 776 asmenims (2018 m. – 3 063, 2017 m. – 2 275);
- ◆ **viešieji darbai** – 1 114 asmenų (2018 m. – 1 303, 2017 m. – 1 170).

Vyrauja tendencija, jog teismai, atsižvelgdami į bylos aplinkybes, pirmiausia stengiasi skirti su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes, t. y. esant galimybei bausmės tikslą stengiasi pasiekti kitomis priemonėmis. Remiantis „World Prison Brief“ duomenimis (<http://www.prisonstudies.org/>), pagal įkalintų asmenų skaičių 100 000 gyventojų, Lietuva užima 5 vietą Europoje (įkalintų asmenų skaičiumi Lietuvą lenkia tik Rusija, Baltarusija, Turkija ir Gruzija) ir pirmauja Europos Sąjungoje.

Bausmės vykdymo atidėjimas

Atvejų, kai teismo nuosprendžiu nuteistajam skiriama laisvės atėmimo bausmė ir atidedamas jos vykdymas, mažėja, tačiau viena iš mažėjimo priežasčių gali būti ir mažėjantis teismuose gaunamų baudžiamųjų bylų skaičius. Tačiau stebima tendencija, jog daugėja atleidimo nuo atsakomybės pagal laidavimą atvejų.

Lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų

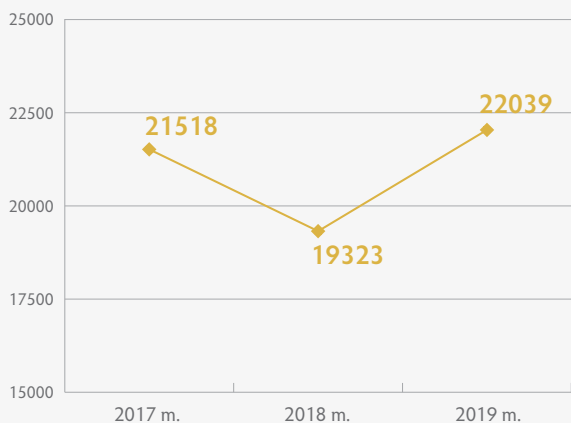

Pastebima tendencija, kad teismuose kasmet mažėja gaunamų teikimų ir prašymų dėl lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų. Iš jų patenkiami prašymai sudaro tik apie 27 proc.

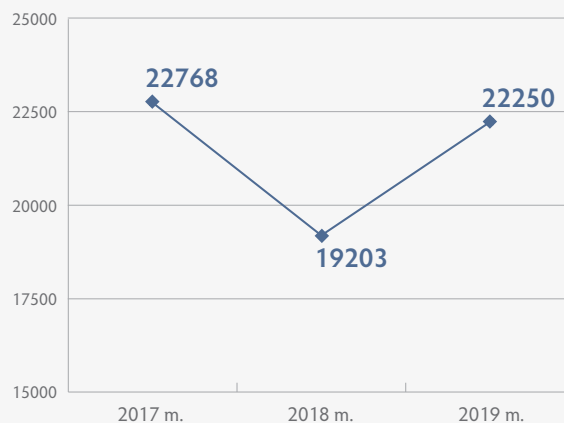

Administracinių nusižengimų bylos

Apylinkių teismuose gauta:

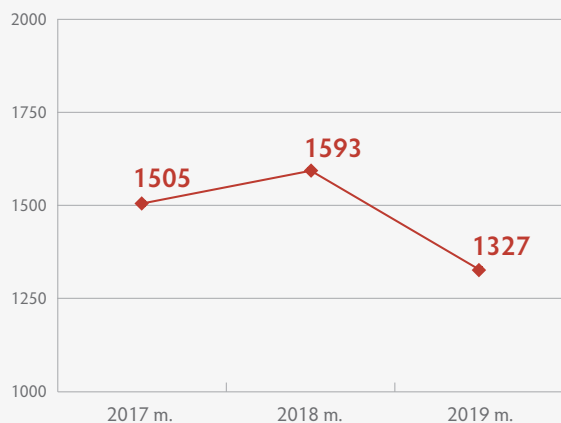

Apylinkių teismuose išnagrinėta:

2019 m., palyginti su 2018 m., išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkių teismuose padidėjo 16 proc., palyginti su 2017 m., – sumažėjo 2 proc.*

Administracinių nusižengimų bylų likutis:

* Padidėjimo pokytį lėmė tai, kad 64 procentais padaugėjo išnagrinėtų bylų dėl administracinių nusižengimų, susijusių su transporto ir kelių ūkiu (Administracinių nusižengimų kodekso 370–463 str.).

2019 M. DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS BYLOS BUVO:

- ◆ **transporto, kelių ūkio ir ryšių srityje** – 9 256 bylos (2018 m. – 5 640, 2017 m. – 6 223), iš kurių:
 - ◆ **transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų**, – 741 byla (2018 m. – 708, 2017 m. – 984);
 - ◆ **transporto priemonių vairavimas neblaivių ar apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, neturinčių teisės vairuoti**, – 1 612 bylų (2018 m. – 960, 2017 m. – 1 203);
 - ◆ **pakartotinis transporto priemonių vairavimas neblaivių arba apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojų** – 359 bylos (2018 m. – 250, 2017 m. – 325).
- ◆ **dėl kėsinosi į viešąją tvarką** (nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, neblaivaus asmens pasirodymas viešose vietose ir kt.) – 4 650 bylų (2018 m. – 4 838, 2017 m. – 5 385);
- ◆ **dėl kėsinosi į nustatytą valdymo tvarką** – 3 447 bylos (2018 m. – 4 077, 2017 m. – 3 796);
- ◆ **susijusios su prekyba, finansų sistema ir statistika** – 2 337 bylos (2018 m. – 1 706, 2017 m. – 1 706);
- ◆ **susijusios su nuosavybe, turтинėmis teisėmis ir turтинiais interesais** – 967 bylos (2018 m. – 928, 2017 m. – 1 610);
- ◆ **susijusios su vaikais ir šeima** – 588 bylos (2018 m. – 796, 2017 m. – 1 795).

Ivertinus nagrinėtas bylas pagal atskiras kategorijas, lyginant su 2018 ir 2017 m., 2019 m. žymiai padidėjo skaičius bylų dėl transporto priemonių vairavimo neblaiviam ar apsvaigus nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, neturint teisės vairuoti. Taip pat didėjo ir bylų, susijusių su prekyba, finansų sistema ir statistika, skaičius.

Administracinės bylos

2019 m., palyginti su 2018 m., apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų skaičius padidėjo 14 proc., lyginant su 2017 m., – 13 proc., bet 27,35 proc. padaugėjo gautų administracinių bylų.*

Administracinių bylų, kurių nagrinėjimas apygardų administraciniuose teismuose truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2019 m. buvo 1 630 (2018 m. – 1 114, 2017 m. – 1 911).

* Padidėjimo pokytį lėmė 34 proc., lyginant su 2018 m., padidėjęs bylų dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimą skaičius.

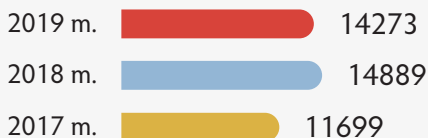
2019 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS ADMINISTRACINĖS BYLOS DĖL:

- ◆ **mokestinių teisinių santykių** – 7 432 bylos (2018 m. – 5 550, 2017 m. – 4 496);
- ◆ **civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų**, 1 242 bylos (2018 m. – 3 017, 2017 m. – 3 531);
- ◆ **bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygų** – 2 842 bylos (2018 m. – 1 742, 2017 m. – 1 126);
- ◆ **užsieniečių teisinės padėties** – 364 bylos (2018 m. – 522, 2017 m. – 402);
- ◆ **sveikatos ir socialinės apsaugos** – 407 bylos (2018 m. – 409, 2017 m. – 602).

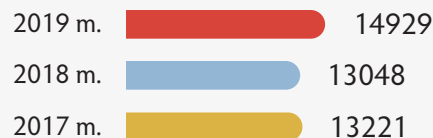
2019 m. ir toliau matyti bylų dėl mokesčių teisinių santykių, dėl bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygų didėjimo tendencija, tačiau žymiai sumažėjo bylų dėl civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų.

Apygardų administracinių teismų administracinės bylos:

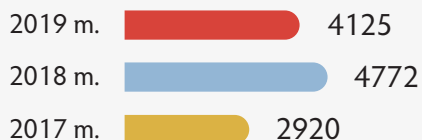
Gauta bylų:

Išnagrinėta bylų:

Administracinių teismų bylų likutis:

Teismo sprendimų stabilumas:

Civilinėse bylose išnagrinėti 5 099 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 902 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 37 proc. apskųstų civilinių bylų ir apie 1,18 proc. visų išnagrinėtų civilinių bylų. Lyginant su 2018 metais, nežymiai padidėjo pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, 2018 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 0,98 proc. visų išnagrinėtų civilinių bylų.

Baudžiamosiose bylose išnagrinėti 2 483 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 902 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 36,33 proc. apskųstų baudžiamųjų bylų ir apie 4,97 proc. visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų. Lyginant su 2018 metais, pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus išliko beveik toks pats, 2018 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 4,89 proc. visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

Administracinėse bylose išnagrinėta 2 790 skundų dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 790 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 28,32 proc. apskųstų administracinių bylų ir apie 5,29 proc. visų išnagrinėtų administracinių bylų. Lyginant su 2018 metais, nežymiai sumažėjo pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, 2018 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 5,78 proc. visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Administracinių nusižengimų bylose išnagrinėti 1 784 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 422 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 23,65 proc. apskųstų administracinių nusižengimų bylų ir apie 1,9 proc. visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų.

Vidutiniškai 2019 m. išnagrinėta skundų dėl 5,6 proc. visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų ir tik 1,86 proc. teismų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti (2018 m. išnagrinėta skundų dėl 5,25 proc. sprendimų ir tik 1,71 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti, 2017 m. išnagrinėta skundų dėl 5,08 proc. visų sprendimų ir 1,67 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti).

Žodinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėta:

- ◆ 178 civilinės bylos (2018 m. – 184, 2017 m. – 375), iš jų 159 bylos dėl I instancijos sprendimų (2018 m. – 171, 2017 m. – 310);
- ◆ 3 002 baudžiamosios bylos (2018 m. – 3 226, 2017 m. – 3 363 bylos), iš jų 2 375 bylos dėl I instancijos sprendimų (2018 m. – 2 627, 2017 m. – 2 633);
- ◆ 48 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2018 m. – 54, 2017 m. – 85).

RAŠY TINIO PROCESO TVARKA APELIACINE INSTANCIJA IŠNAGRINĖTA:

- ◆ 11 897 civilinės bylos (2018 m. – 13 044, 2017 m. – 12 953), iš jų 5 167 bylos dėl I instancijos sprendimų (2018 m. – 4 719, 2017 m. – 4 824);
- ◆ 1 911 baudžiamųjų bylų (2018 m. – 2 048, 2017 m. – 2 280), iš jų 155 bylos dėl I instancijos sprendimų (2018 m. – 166, 2017 m. – 128).
- ◆ 1 897 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2018 m. – 1905, 2017 m. – 2606);

Lyginant su 2018 m., 2019 m. buvo išnagrinėta daugiau skundų dėl teismuose priimtų sprendimų, tačiau išnagrinėtų skundų ir pakeistų ar panaikintų sprendimų santykis išliko panašus kaip 2018 m., ir tai leidžia manyti, kad nors ir buvo apskūsta daugiau teismo sprendimų, teismų sprendimų kokybė išlieka stabili.

2.2. Bylų nagrinėjimo greitis

Bylų nagrinėjimo teismuose trukmė yra laikotarpis nuo inicijuojančio bylą procesinio šalies dokumento pateikimo teismui iki baigiamojo teismo procesinio sprendimo priėmimo, per kurį teisme yra išnagrinėjama konkreti byla. Bylų nagrinėjimo teismuose greičiui įtakos turi teisme gaunamų naujų bylų ir dirbančių teisėjų, kurie šias bylas nagrinėja, skaičius, bylos rūšis ar jos tipas bei sudėtingumas, įstatymuose nurodyti atvejai, kai bylos nagrinėjimas turi būti atidedamas (pvz., proceso šalies liga) arba stabdomas (pvz., juridiniam asmeniui iškelta bankroto byla).

Apylinkių ir apygardų teismuose 2019 m.

- ◆ nežymiai pailgėjo civilinių bylų nagrinėjimo pirmąja instancija trukmė apylinkių teismuose, tačiau gerokai sutrumpėjo trukmė, per kurią išnagrinėjamos civilinės bylos apeliacine instancija apygardų teismuose;
- ◆ baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė apylinkių teismuose nežymiai pailgėjo, apygardų teismuose pirmąja instancija bylų nagrinėjimas sutrumpėjo, o apeliacine instancija – šiek tiek pailgėjo;
- ◆ administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo apylinkių teismuose ir apygardų teismuose apeliacine instancija trukmė išliko beveik nepakitusi.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme 2019 m. itin sutrumpėjo civilinių bylų bei nežymiai sutrumpėjo baudžiamųjų bylų ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo trukmė.

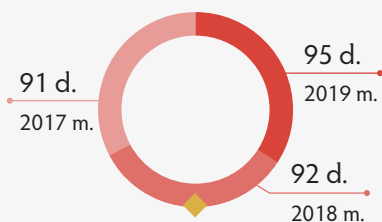
Lietuvos apeliaciniame teisme civilinių bylų nagrinėjimo trukmė pailgėjo, o baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė sutrumpėjo.

Apygardų administraciniuose teismuose administracinių bylų nagrinėjimo trukmė, lyginant su 2018 m., pailgėjo.

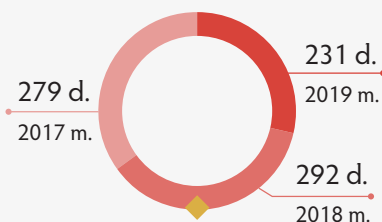
Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme ne itin ryškiai pailgėjo administracinių bylų dėl sprendimų ir nutarčių (apeliacine instancija) nagrinėjimo trukmė.

Civilinės bylos:

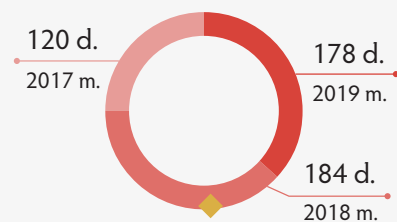
Apylinkių teismuose
vidutiniškai išnagrinėtos per:

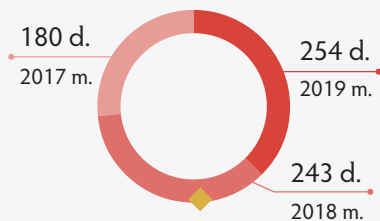
Apygardų teismuose
vidutiniškai išnagrinėtos per:

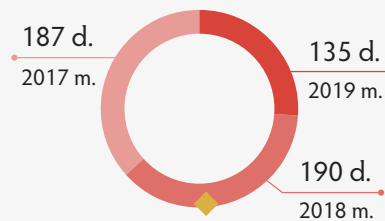
Apygardų teismuose apeliacinė
instancija vidutiniškai
išnagrinėtos per:

Lietuvos apeliaciniame teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

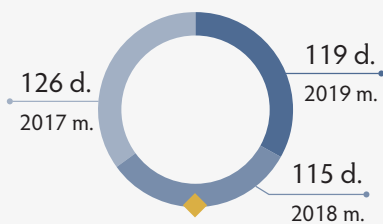

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

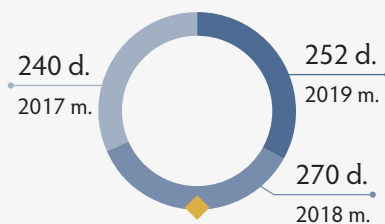

Baudžiamosios bylos:

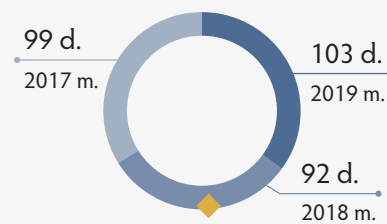
Apylinkių teismuose
vidutiniškai išnagrinėtos per:

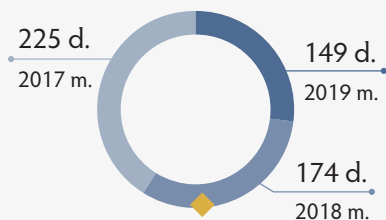
Apygardų teismuose
vidutiniškai išnagrinėtos per:

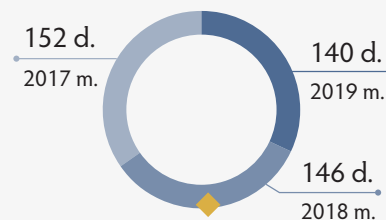
Apygardų teismuose apeliacine
instancija vidutiniškai
išnagrinėtos per:

Lietuvos apeliaciniame teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

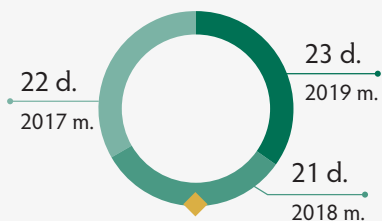
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

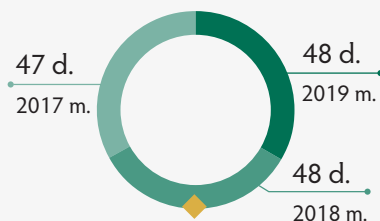

Administracinių nusižengimų (teisės pažeidimų) bylos:

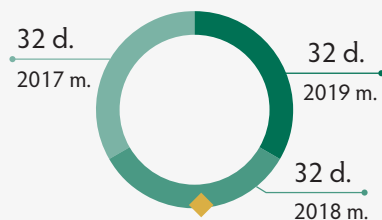
Apylinkių teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

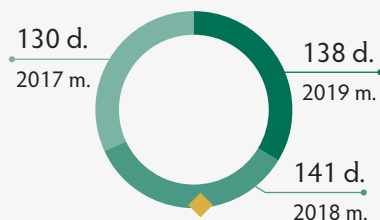
Apylinkių teismuose pagal skundus vidutiniškai išnagrinėtos per:

Apygardių teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

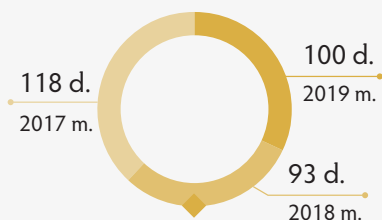

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

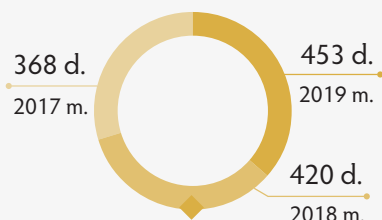

Administracinės bylos:

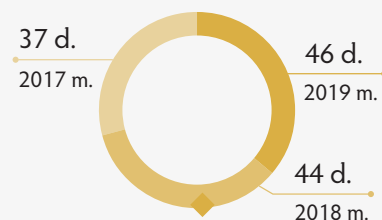
Apygardių administraciniuose teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl sprendimų) vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl nutarčių) vidutiniškai išnagrinėtos per:

Daugiau informacijos I priede.

2.3. Teismų darbo krūvio skaičiavimas

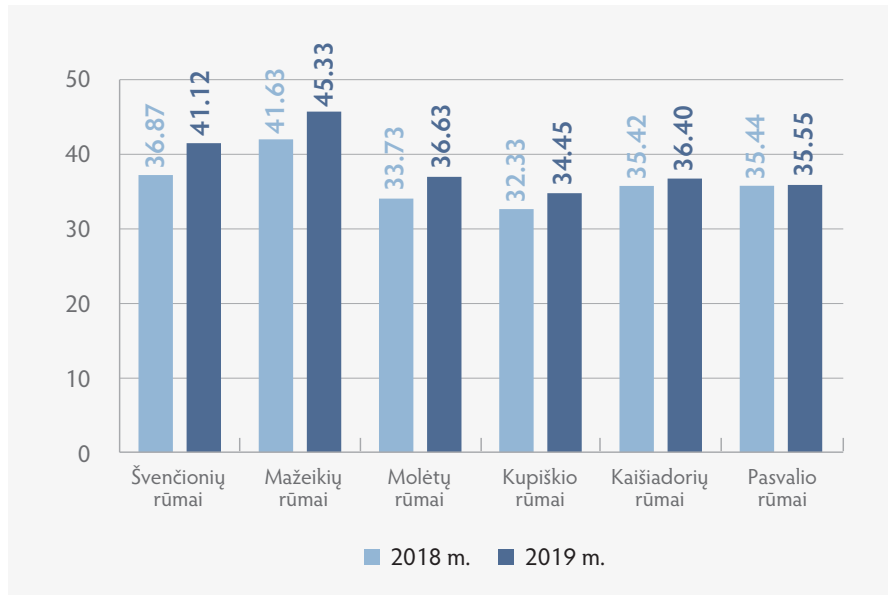
Apylinkių teismai

2019 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **36,70**, t. y. 7,86 proc. mažesnis nei 2018 metais, kai šis rodiklis siekė 39,83.

Mažiausias darbo krūvis 2019 m. antrus metus iš eilės buvo Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose, vertinant šiuos duomenis ne tik Plungės apylinkės teismo, bet ir visų apylinkių teismų kontekste. 2019 m. Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose darbo krūvio rodiklis (25,36) buvo 30,9 proc. mažesnis nei bendras apylinkių teismų darbo krūvio vidurkis. Teisėjų taryba 2020 m. sausio 31 d. vykusiame posėdyje pritarė Plungės apylinkės teismo optimizavimui – Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmų veiklos perkėlimui į Plungės rūmus. Tačiau pažymėtina, kad priimant šį sprendimą Skuodo rūmų darbo krūvis buvo vertinamas ir kitų kriterijų kontekste.

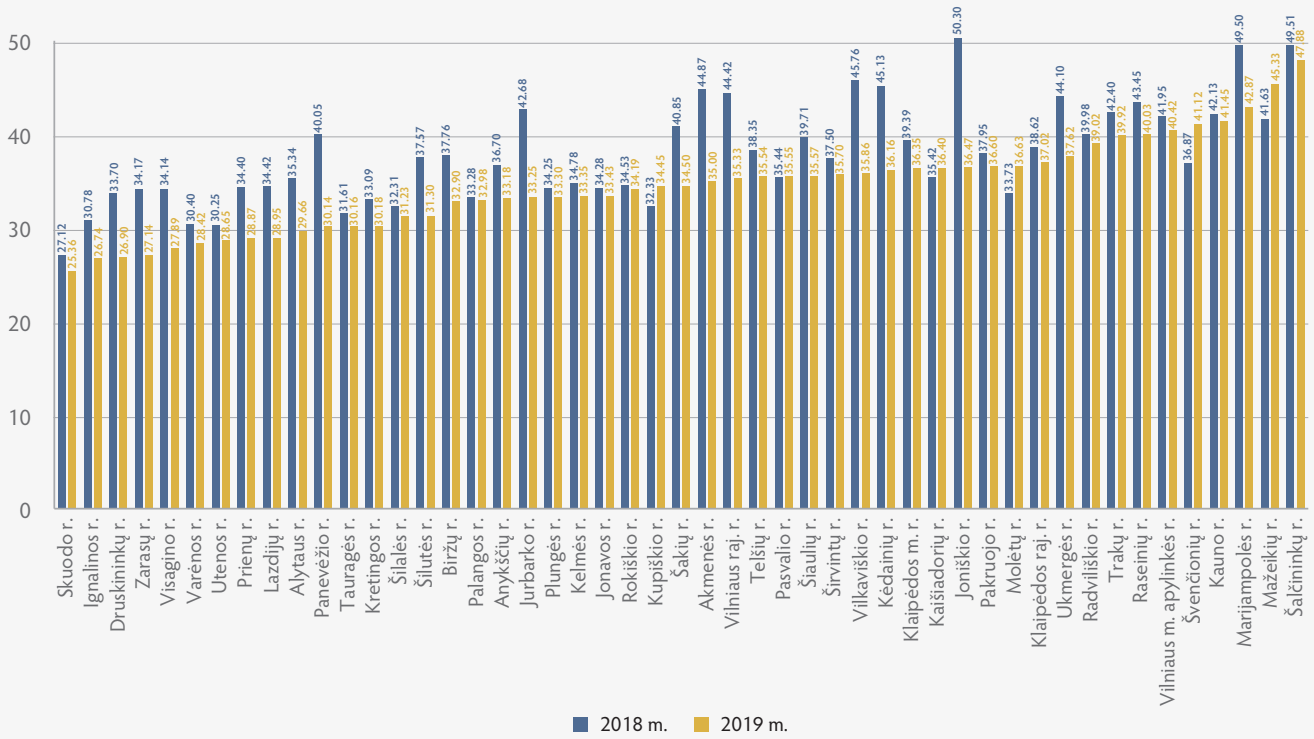
Didžiausias darbo krūvis 2019 m. buvo Vilniaus regiono apylinkės teismo Šalčininkų rūmuose – 47,88, t. y. 30,46 proc. didesnis nei bendras apylinkių teismų darbo krūvio vidurkis. Tačiau, lyginant šio teismo rūmų 2019 m. darbo krūvio rodiklį su 2018 m. darbo krūvio rodikliu (49,51), 2019 m. jis nežymiai sumažėjo.

Pažymėtina, kad Vilniaus regiono apylinkės teismo Šalčininkų rūmai išnagrinėjo daug nesudėtingų bylų. 25,91 proc. šių teismo rūmų išnagrinėtų civilinių bylų sudarė bylos, nagrinėtinos ginčo teisenos tvarka. Iš visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų Šalčininkų rūmuose 31,92 proc. sudarė bylos, nagrinėtinos pagal bendras proceso taisykles. Palyginti, Vilniaus apylinkės teisme iš visų 2019 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų 54,99 proc. sudarė bylos, nagrinėtinos pagal bendras proceso taisykles. Vis dėlto, nors apylinkių teismuose ir matyti bendra darbo krūvio mažėjimo tendencija, dalyje teismo rūmų darbo krūvis 2019 metais padidėjo:

Pažymėtina, kad darbo krūvis šiuose teismo rūmuose padidėjo, siekiant vienodinti darbo krūvį teismo viduje (tarp pačių rūmų), užtikrinant efektyvesnę ir greitesnę teismo procesą.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2018–2019 m.

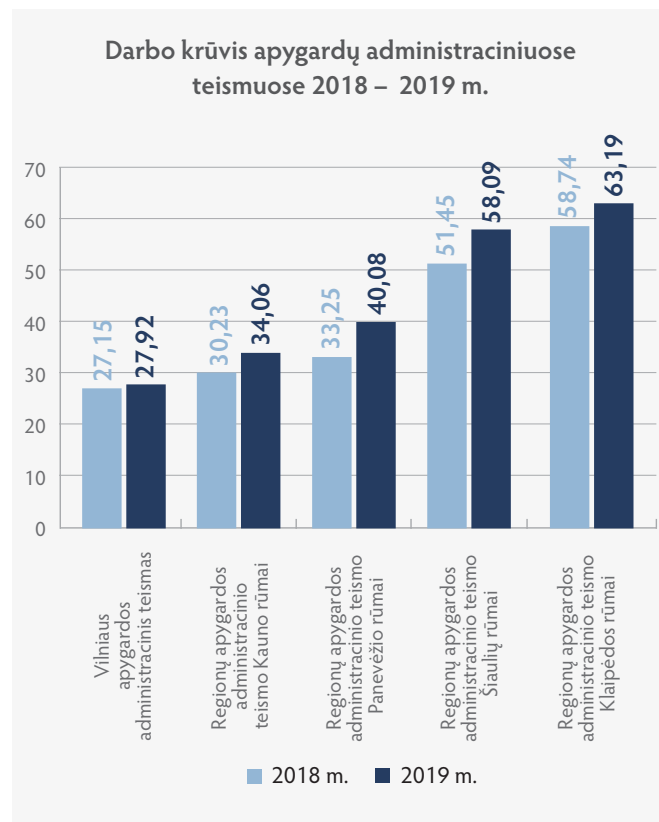
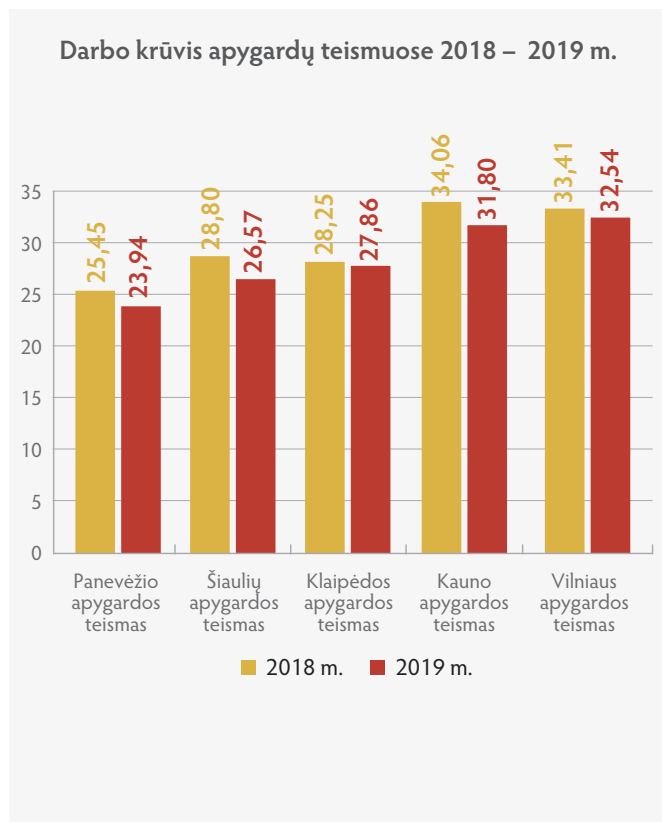

Apygardų teismai

2019 m. apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **30,12**, t. y. 3,83 procentų mažesnis, nei šių teismų darbo krūvio vidurkis 2018 metais (31,32). Apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją ir toliau matyti bendros darbo krūvio sumažėjimo tendencijos. Mažiausias darbo krūvis 2019 m. buvo Panevėžio apygardos teisme (23,94), didžiausias – Vilniaus apygardos teisme (32,54) ir Kauno apygardos teisme (31,80).

Apygardų administraciniai teismai

Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme 2019 m. vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **36,37**. Abiejuose apygardų administraciniuose teismuose darbo krūvis išaugo lyginant su 2018 m. buvusiu vidutiniu darbo krūvio rodikliu – 33,65. 2019 m. darbo krūvio rodiklių skirtumas tarp apygardų administracinių teismų išliko nemažas.

2019 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas išnagrinėjo:

- ◆ apylinkių teismuose – **398** bylas (2018 m. – 422, 2017 m. – 471);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – **138** bylas (2018 m. – 148, 2017 m. – 159);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose (rūmuose) – **318** bylas (2018 m. – 272, 2017 m. – 275).

2019 m. vidutiniškai per darbo dieną teisėjas išnagrinėjo*:

- ◆ apylinkių teismuose – **1,58** bylos (2018 m. – 1,68, 2017 m. – 2,38);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – **0,55** bylos (2018 m. – 0,59, 2017 m. – 0,63);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose – **1,27** bylos (2018 m. – 1,08, 2017 m. – 1,1).

* Apygardų (I instancija ir apeliacinė instancija) bei apygardų administraciniuose teismuose bylų, tenkančių vienam teisėjui, skaičius apskaičiuotas, neįskaitant teisėjų kolegijų nariams tenkančių bylų.

2019 m. apylinkių ir apygardų teismuose, lyginant su 2016–2018 m., vidutiniškai per metus vieno teisėjo išnagrinėjamų bylų skaičius mažėjo, ypač apylinkių teismuose. Tačiau apylinkių teismuose vieno teisėjo vidutiniškai per metus išnagrinėjamų bylų skaičius išlieka didžiausias.

Apygardų administraciniuose teismuose (jų rūmuose) vidutiniškai per metus vieno teisėjo išnagrinėtų administracinių bylų skaičius 2019 m. padidėjo lyginant tiek su 2017 m., tiek su 2018 m., tačiau buvo mažesnis lyginant su 2016 m.

2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- ◆ Proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 33,20 % bylų (2018 m. – 33,77 %).
- ◆ Papildomų įrodymų rinkimas – 30,16 % (2018 m. – 31,76 %).
- ◆ Proceso šalių ar jų atstovų (ieškovių, atsakovių, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 25,56 % (2018 m. – 25,61 %).
- ◆ Bylos sustabdymas, kol bus atlikta ekspertizė, – 14,36 % (2018 m. – 18,78 %).
- ◆ Pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 20,10 % (2018 m. – 18,27 %).
- ◆ Galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 14,88 % (2018 m. – 16,48 %).

- ◆ Bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 15,91 % (2018 m. – 10,49 %).
- ◆ Kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 22,34 % (2018 m. – 15,44 %).

Dažniausios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas:

- ◆ Bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 37,14 % bylų (2018 m. – 65 %).
- ◆ Bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 23,49 % (2018 m. 19 %).
- ◆ Atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 11,63 % (2018 m. – 16,41 %).
- ◆ Bylos sustabdymas, kol administracinis teismas išnagrinės bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, – 11,41 % (2018 m. – 1,03 %).
- ◆ Kitos priežastys (bylos nagrinėjimas atidėtas dėl bylos sustabdymo, dėl taikos derybų, dėl techninių kliūčių neįvykusios vaizdo konferencijos ir kt.) – 16,33 % (2018 m. 19,49 %).

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių, apygardų ir apygardų administraciniuose teismuose trukmei, lyginant su praėjusiais metais, iš esmės beveik nepakito. 2019 m., lyginant su ankstesniais metais, viena iš dažnesnių priežasčių, dėl kurios užsitęsė bylų nagrinėjimas apylinkių ir apygardų teismuose, – bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas. Administraciniuose teismuose pagrindinė priežastis, lėmusi bylų nagrinėjimo užsitęsimą, taip pat išliko ta pati – bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, tačiau pasikeitė kitos dažniausios užsitęsimą lėmusios priežastys, pvz., viena iš dažniausių priežasčių 2019 m. – bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas, bylos sustabdymas, kol administracinis teismas išnagrinės bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo ir kt.

Svarbu įvertinti tai, kad kai kurios priežastys, turinčios įtakos bylų trukmei, konkrečiose bylose gali pasikartoti ne vieną kartą. Pasikartojančių priežasčių dažnumo įvertinimas leidžia stebėti dažniausių priežasčių, kurių pasikartojimas lemia bylos trukmę, 2019 m. dinamiką.

Dažniausiai pasikartojančios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- ◆ Proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 57,38 % (2018 m. – 13,26 %).
- ◆ Papildomų įrodymų rinkimas – 50,26 % (2018 m. – 12,59 %).
- ◆ Proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 49,74 % (2018 m. – 12,59 %).
- ◆ Kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 34,18 % (2018 m. – 4,25 %).
- ◆ Pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojame byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 29,35 % (2018 m. – 4,90 %).

- ◆ Galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 20,85 % (2018 m. 5,31 %).

Atkreiptinas dėmesys, kad pagrindinės bylose pasikartojančios priežastys iš esmės nepriklauso nuo teismo pastangų siekti, kad bylos būtų išsprendžiamos operatyviai. Proceso šalių prašymai atidėti bylos nagrinėjimą, proceso šalių ar jų atstovų neatvykimas į teismo posėdį ar papildomų įrodymų rinkimas laikytini objektyviomis, nuo teismo proceso tinkamo organizavimo nepriklausančiomis priežastimis, kurios lemia ilgesnę bylų nagrinėjimo trukmę.

Dažniausiai pasikartojančios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas:

- ◆ Bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 39,15 % (2018 m. – 20,80 %).
- ◆ Bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 25,73 % (2018 m. – 6,27 %).
- ◆ Bylos sustabdymas, kol administracinis teismas išnagrinės bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, – 14,54 % (2018 m. – 0,76 %).
- ◆ Kitos priežastys, nenumatytos dažniausiai pasitaikančių priežasčių sąrašė, – 20,81 % (2018 m. – 7,19 %).

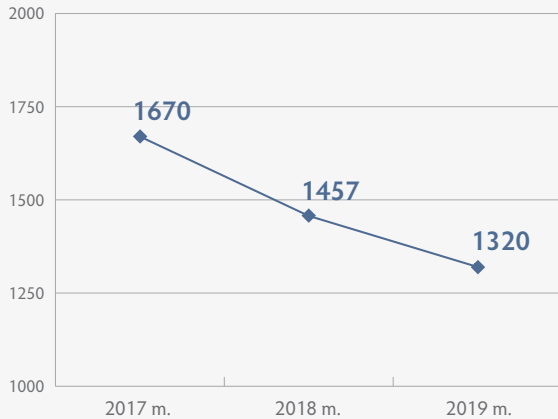
Dažniausiai administracinėse bylose pasikartojanti priežastis, lemianti bylų nagrinėjimo trukmę, yra bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, taip pat kol bus ištirtas norminio administracinio akto teisėtumas. Darytina išvada, kad teismai, nagrinėdami administracines bylas, kurios užsitęsia, susiduria su nuo teismo ir teisėjo nepriklausančiomis aplinkybėmis, kurios daro įtaką administracinių bylų išnagrinėjimui.

Procesinės spartesnio bylų nagrinėjimo priemonės teismuose:

- ◆ Civilinėse bylose siunčiami paklausimai kompetentingoms valstybės institucijoms (pvz., ikiteisminio tyrimo), ekspertizės įstaigoms dėl reikiamų veiksmy atlikimo eigos ir rezultatų, taip pat vykdomi periodiniai patikrinimai, ar sustabdytose bylose neišnyko jų sustabdymo pagrindai.
- ◆ Baudžiamosiose bylose skelbiama kaltinamojo paieška, skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį be pateisinamos priežasties, paskiriamas atvedinimas, siunčiami paklausimai kompetentingoms Lietuvos ir užsienio valstybių institucijoms, ekspertizės įstaigoms, būsimų teismo posėdžių datos nustatomos suderinus su proceso dalyviais, kreipiamasi dėl Europos arešto ordėrio išdavimo, bylos sujungiamos į vieną ar, atvirkščiai, išskiriamos į kelias ir kt.

Bylos, kurios užsitęsė ilgiau nei metus

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų (I ir apeliacinė instancija) teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

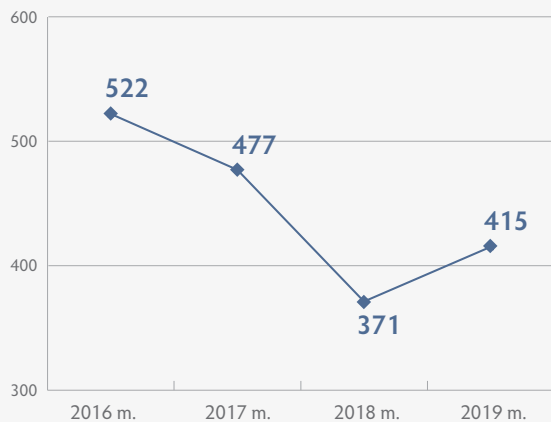
2019 m. Lietuvos apylinkių ir apygardų teismuose buvo 1320 civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus (2018 m. – 1457, 2017 m. – 1670). 2019 m., palyginti su 2018 m., civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius sumažėjo 9 %.

Nepaisant vis sudėtingėjančių bylų, jų apimties didėjimo, kompleksškumo ir sudėtingumo pagal reikalavimų skaičių, apylinkių ir apygardų teismai 2019 m. aktyviai ėmėsi procesinių priemonių užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastims šalinti ir šios priemonės buvo efektyvios. Tokių priemonių pavyzdžiai galėtų būti CPK 62-1 straipsnio, numatančio kito teismo teisėjo paskyrimo nagrinėti bylą galimybę, taikymas ir darbo krūvio tolygumo užtikrinimas skirstant bylas.

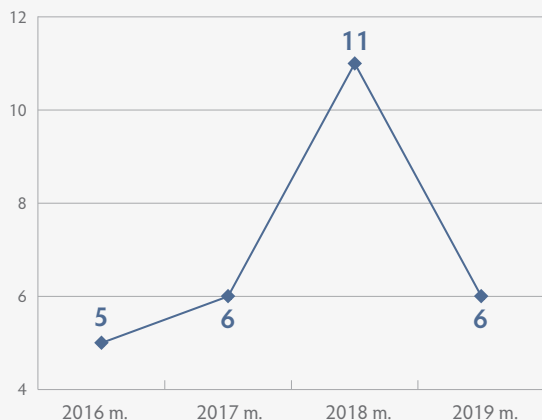
Tokį rezultatą taip pat padėjo pasiekti efektyvus teismų vidaus administravimas bei administracinės veiklos priežiūra ir po teismų reorganizacijos atsiradusios procesinės galimybės efektyviau paskirstyti bylas tarp teismų rūmų ir taip užtikrinti spartesnę jų išnagrinėjimą.

Palyginti su 2018 m., baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius padidėjo 12 %.

Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų (I-a ir apeliacinė instancija) teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

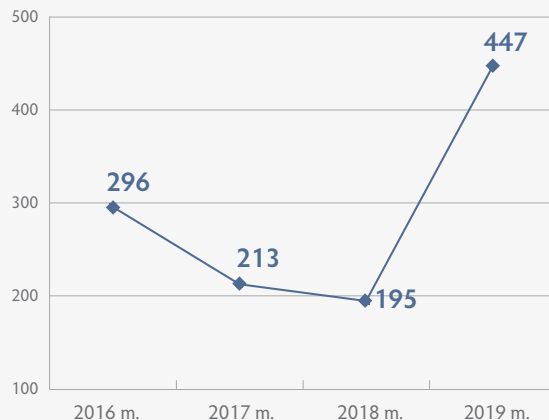

Administracinių nusižengimų bylos apylinkių teismuose, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau kaip metus:

Palyginti su 2018 m., administracinių nusižengimų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius apylinkių teismuose 2019 m. sumažėjo beveik per pusę ir pasiekė tokį patį skaičių, kaip 2017 m.

Administracinės bylos apygardų administraciniuose teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

Palyginti su 2018 m., administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius 2019 m. išaugo beveik dvigubai. Net 166 (iš 447) ilgiau kaip metus užsitęsusių bylų buvo sustabdytos, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka. Didžioji dalis sustabdytų bylų yra tos pačios kategorijos (bylos dėl aplinkos apsaugos) ir yra susijusios su Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sprendimais.

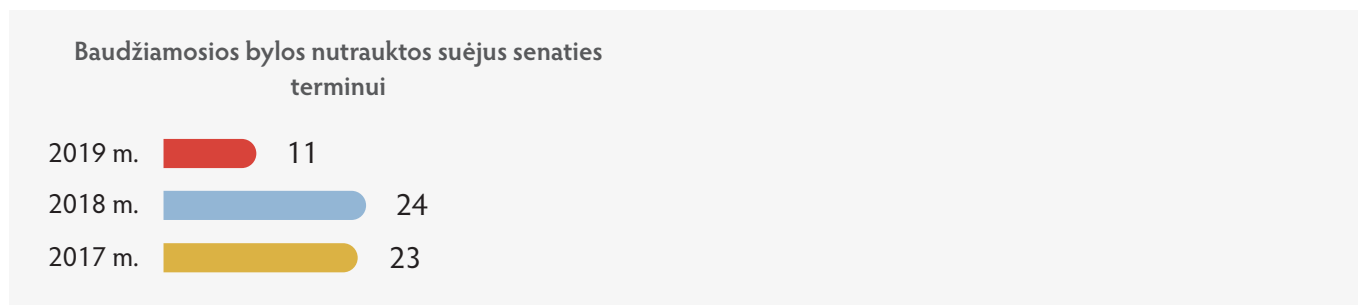
Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus:

- ♦ civilinės bylos pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 247 (2018 m. – 258, 2017 m. – 276);
- ♦ baudžiamosios bylos pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 83 (2018 m. – 90, 2017 m. – 990);
- ♦ administracinės bylos apygardų administraciniuose teismuose – 9 (2018 m. – 12, 2017 m. – 10).

Lyginant su 2018 m., teismuose bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius 2019 m. sumažėjo 4,26 %.

2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui

Pastaraisiais metais baudžiamųjų bylų, kurios nutrauktos suėjus senaties terminui, skaičius, lyginant su praėjusiais metais, sumažėjo daugiau nei per pusę. Laikytina, kad didžiausią įtaką tam turėjo priemonės, kurių teismai ėmėsi, siekdami spartesnio baudžiamųjų bylų nagrinėjimo teismuose, – gero teismų administravimo bei efektyvaus teisėjų teismo proceso valdymo. Taip pat tokių bylų sumažėjimą galėjo lemti ir bendras baudžiamųjų bylų skaičiaus mažėjimas.

Bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui:

- ♦ Vilniaus apygardos teisme – 1 byla (2018 m. – 6);
- ♦ Vilniaus miesto apylinkės teisme – 3 bylos (2018 m. – 5);
- ♦ Vilniaus regiono apylinkės teisme – 1 byla (2018 m. – 0);
- ♦ Kauno apygardos teisme – 1 byla (2018 m. – 3);
- ♦ Kauno apylinkės teisme – 4 bylos (2018 m. – 4);
- ♦ Alytaus apylinkės teisme – 1 byla (2018 m. – 0).

Kaip ir 2018 m., 2019 m. bylos dažniausiai buvo nutraukiamos suėjus senaties terminui dėl sukčiavimo (6 bylos), 2018 m. – 10 tokių bylų.

Taip pat po vieną bylą nutraukta dėl didelės vertės svetimo turto iššvaistymo, svetimo turto pasisavinimo ir piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, viešosios tvarkos pažeidimo, vagystės, svetimo turto sugadinimo, dokumentų suklastojimo ar disponavimo suklastotu dokumentu.

2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą

- ♦ Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) 2019 m. gavo 448 peticijas prieš Lietuvą (2018 m. – 438, 2017 m. – 401), 406 peticijos (2018 m. – 429, 2017 m. – 451) buvo atmestos kaip nepriimtinos arba išbrauktos iš bylų sąrašo.
- ♦ **2019 m. EŽTT:**
 - » **18** peticijų pripažino nepriimtiniomis (14 nutarimų);
 - » **20** peticijų išbraukė iš nagrinėjamų bylų sąrašo, nes pareiškėjai jų nepalaikė (5 sprendimai);
 - » **2** peticijas išbraukė iš bylų sąrašo, atsižvelgęs į Vyriausybės pateiktas vienašales deklaracijas (2 nutarimai);
 - » **5** peticijose sudaryti taikūs susitarimai (1 nutarimas);
 - » **3** peticijose spręsta dėl teisingo atlyginimo (3 sprendimai).

- ◆ **2019 m. EŽTT priėmė 41 sprendimą dėl bylų prieš Lietuvą, iš jų 16 sprendimų dėl bylos esmės** (2018 m. – 31; 2017 m. – 33).
- ◆ **2019 m. balandžio 16 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje UAB „Baltic Master“ prieš Lietuvą (peticijos Nr. 55092/16), kuriuo konstatavo, kad Lietuvos Respublikos teismai nepakankamai motyvavo atsisakymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal pareiškėjos prašymą administracinėje byloje ir pažeidė Konvencijos 6 str. 1 d.**

2000–2019 m. bylose prieš Lietuvą EŽTT:

- ◆ **52** peticijose nagrinėjimas baigtas sprendimais, kuriais pripažinta, kad Lietuva nepažeidė pareiškėjų teisių ir laisvių;
- ◆ **177** peticijose nagrinėjimas baigtas sprendimais, kuriais pripažinta, kad Lietuva pažeidė pareiškėjų teises ir laisves;;
- ◆ **44** peticijose klausimas išspręstas taikiu susitarimu;
- ◆ **10** peticijų buvo išbrauktos iš bylų sąrašo, atsižvelgus į Vyriausybės pateiktą vienašalę deklaraciją;
- ◆ dėl **76** peticijų EŽTT priimti nutarimai išbraukti peticijas iš bylų sąrašo, vadovaujantis Konvencijos 37 straipsnio pagrindais (pareiškėjai nepalaikė savo peticijų);
- ◆ **93** peticijose priimti nutarimai, pripažįstant jas nepriimtiniomis.

Parengta pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo paskelbtą 2019 metų statistinę informaciją ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme skelbiamą informaciją.

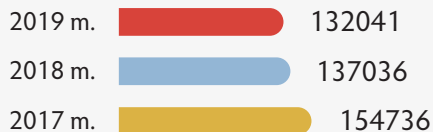

2.7. Elektroninės bylos

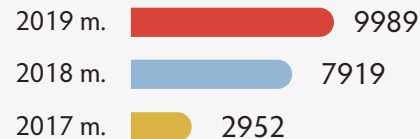
2019 m. Lietuvos Respublikos teismai iš viso išnagrinėjo elektroninių bylų:

Išnagrinėta elektroninių civilinių bylų:

Išnagrinėta elektroninių administracinių bylų:

2019 m. vien elektronine forma tvarkytų bylų (civilinių ir administracinių) buvo apie 74 %

- ♦ 2019 m. Lietuvos Respublikos teismuose buvo išnagrinėtos 10 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų, kurių pagrindas buvo e.dokumentas, ir 6 prašymai administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų vykdymo procese.
- ♦ Kasmet nuosekliai daugėja elektroninių administracinių bylų dalis (2019 m. – 53,53 %, 2018 m. – 47,34 %, 2017 m. – 17,31 %).
- ♦ **Matyti elektroninių administracinių bylų I instancijoje skaičiaus augimas** (2019 m. – 56,71 %, 2018 m. – 51,23 %, 2017 m. – 15,51 %).
- ♦ 2019 m. elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, padidėjo ir siekė 75,85 % (2018 m. – 72,55 %, 2017 m. – 73,59 %).
- ♦ Elektroninių civilinių bylų skaičius 2019 m. – 132 041 (2018 m. – 137 036, 2017 m. – 154 736), išnagrinėtų popierine forma civilinių bylų skaičius 2019 m. siekė 42 046.

ĮDOMU!

Elektroninių bylų daugėja Lietuvos Aukščiausiajame Teisme – čia kasacine tvarka elektroninių civilinių bylų dalis 2019 m. pasiekė 71,14 % (2018 m. – 63,25 %, 2017 m. – 46,31 %). Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius 2019 m. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme siekė 281 (2018 m. – 327, 2017 m. – 226), o išnagrinėtų popierine forma civilinių bylų skaičius 2019 m. siekė 114.

Daugiausia elektroninių civilinių bylų pirmąja instancija išnagrinėta dėl:

- ◆ teismo įsakymo išdavimo (dėl delspinigių, skundų, palūkanų priteisimo ir kt.) – 43,51 %;
- ◆ kitų kategorijų elektroninių bylų (ginčo teisenos, ypatingosios teisenos, supaprastinto proceso, vykdymo proceso ir kt.) I instancijos teismuose skaičiaus procentinė dalis 2019 m. kito nežymiai ir didžiausias pokytis siekė iki 1,5 %.*

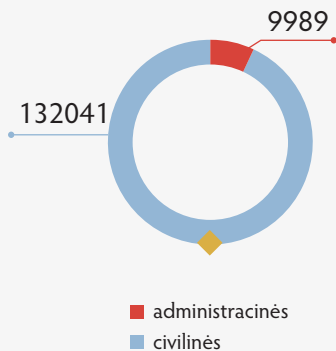
Sparčiai augančios elektroninių bylų santykinės dalies didėjimo tendencijos gana ryškios ir aukštesnės instancijos teismuose.

- ◆ **Apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose** išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis 2019 m. sudarė 68,12 %, lyginant su 2018 m., išaugo 9,24 %, su 2017 m. – 18,95 %.
- ◆ **Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine tvarka** išnagrinėtų elektroninių administracinių bylų dalis nuosekliai didėjo ir 2019 m. sudarė 40,81 %, lyginant su 2018 m., išaugo 7,26 %, su 2017 m. – 17,29 %

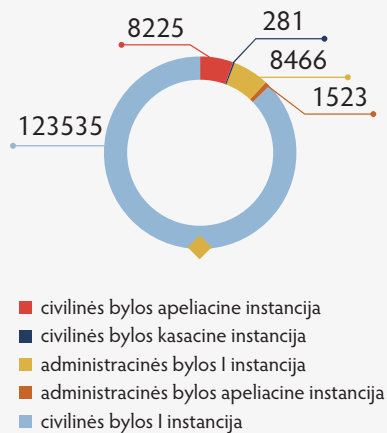
Statistiniai duomenys rodo, kad procesinių dokumentų teikimas teismui elektronine forma tarp proceso dalyvių bei naudojimas kitomis portalu e.teismas.lt paslaugomis ir toliau populiarėja. Elektroninių ryšių priemonėmis vis labiau pasitikima ir kreipiantis į teismą dėl sudėtingesnių ginčų sprendimo.

* Šie pokyčiai matyti sumažėjus elektroninių ginčo teisenos bylų daliai (2019 m. – 36,49 %, 2018 m. – 37,54 %, 2017 m. – 32,89%), ir padidėjus ypatingosios teisenos bylų daliai (2019 m. – 7,79 %, 2018 m. – 6,78 %, 2017 m. – 4,51%).

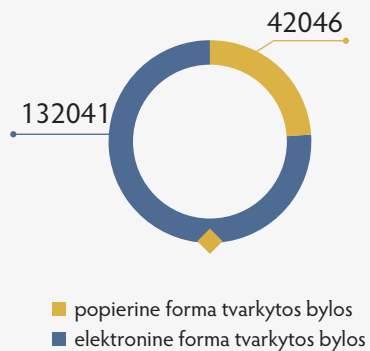
2019 m. elektroninės bylos

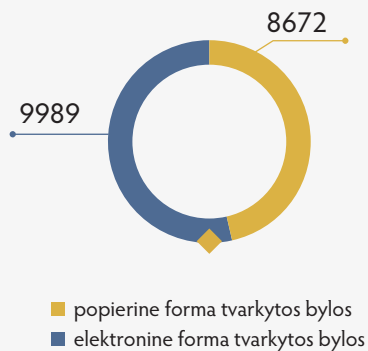
2019 m. elektronine forma tvarkytų bylų skaičius teismuose

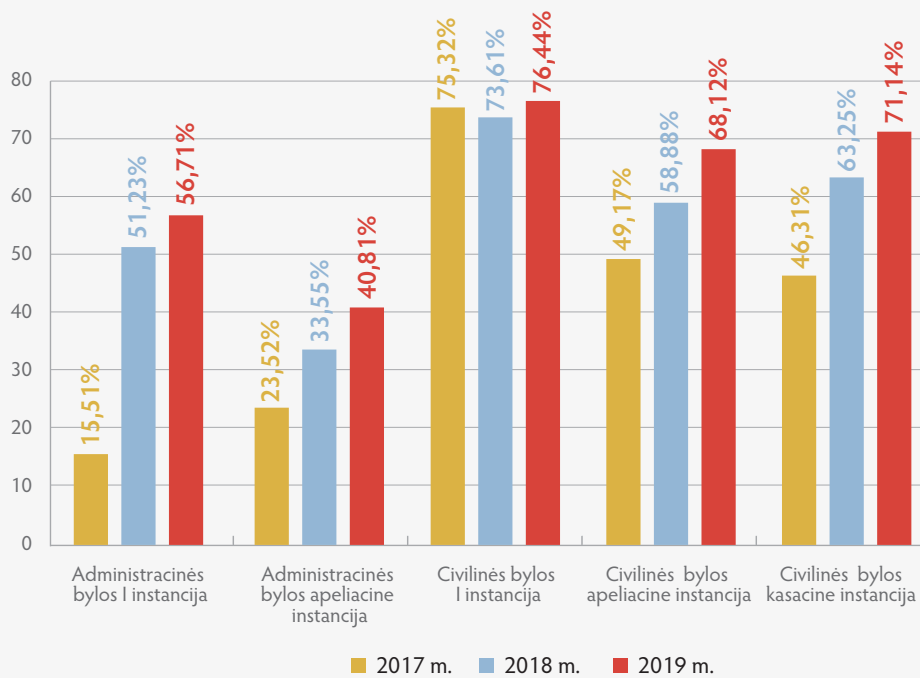
2019 m. išnagrinėtų civilinių bylų tvarkymo forma

2019 m. išnagrinėtų administracinių bylų tvarkymo forma

Elektronine forma tvarkytų bylų dalis teismuose 2017–2019 m.

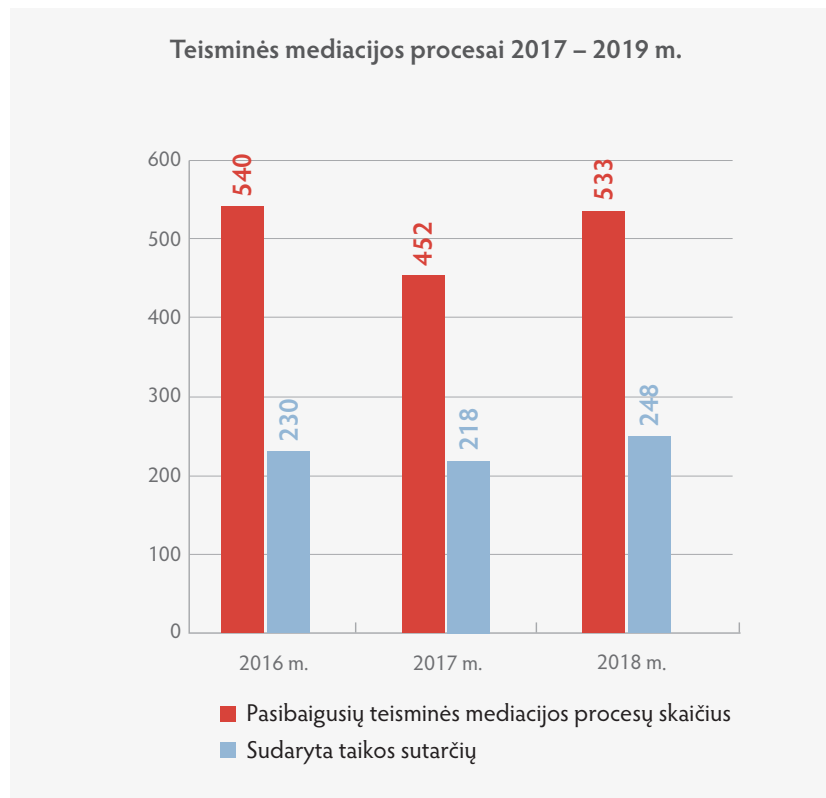
3. Teisminė mediacija

Kaip ir ankstesnieji metai, 2019 m. laikytini intensyvios teisminės mediacijos plėtros Lietuvoje metais – vykstant teisminės mediacijos populiarinimo kampanijai didėjo visuomenės susidomėjimas taikiu ginčų sprendimo būdu!

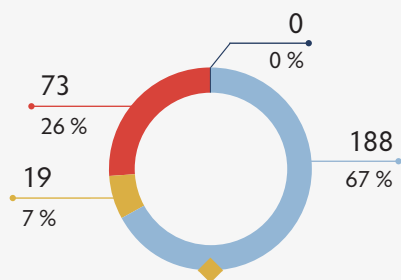
Teisminės mediacijos paskirtis – padėti šalims civilinėse bylose išspręsti ginčą taikiai, tarpininkaujant vienam ar keliems mediatoriams (tarpininkams).

2019 m. atsirado galimybė teisinius ginčus mediacijos būdu spręsti ne tik civilinėse, bet ir administracinėse bylose.

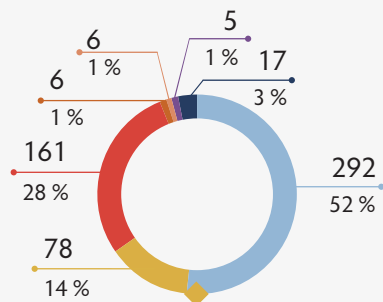
2019 m. buvo baigti 533 teisminės mediacijos procesai, beveik pusėje jų (47 proc.) pasirašytos taikos sutartys.

Teisminės mediacijos nutraukimo priežastys

- ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso
- pasibaigus teisminės mediacijos terminui
- teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą
- teismo mediatoriumi nusišalinus nuo bylos nagrinėjimo

2019 m. teisminei mediacijai perduotų bylų kategorijos

- bylos dėl šeimos teisinių santykių
- bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių
- su prievolių teise susijusios bylos
- bylos dėl juridinių asmenų
- bylos su tarptautiniu elementu
- bylos dėl paveldėjimo
- kitos bylos

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią bylų, perduotų teisminei mediacijai, skaičių sudaro bylos, kylančios iš šeimos teisinių santykių, su prievole teise susijusios bylos ir bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių.

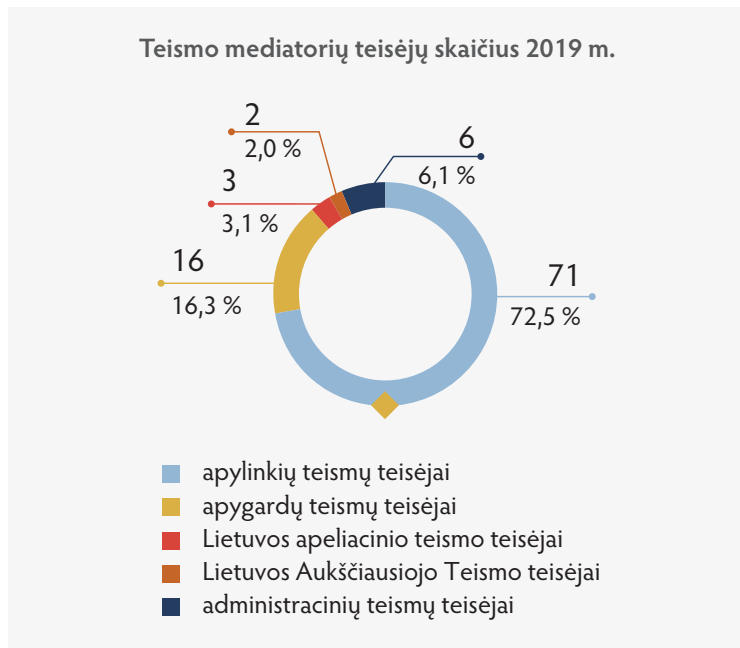
TEISMINĖS MEDIACIJOS KOMISIJA

Nuo 2019-01-01 gerokai pasikeitus mediacijos instituto reglamentavimui, Teisėjų tarybos Teisminės mediacijos komisija teismo mediatoriaus statusą suteikia tik teisėjams, atitinkantiems mediatoriams taikomus reikalavimus ir pageidaujantiems vykdyti teismo mediatorių veiklą.

Teisminės mediacijos komisija 2019 m. surengė 3 posėdžius, kurių metu priėmė sprendimus dėl:

- ♦ teismo mediatoriaus statuso suteikimo asmenims, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą (teismo mediatoriaus statusas buvo suteiktas 22 asmenims) ar panaikinimo (2019 m. mediatoriaus statusas panaikintas 3 asmenims);
- ♦ poreikio tobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su teisėjų mediatorių veikla.

2019 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 98 teisėjai. Daugiausia teismo mediatorių-teisėjų dirba apylinkių teismuose (72,5 proc.), apygardų teismuose (16,3 proc.).

4. Teismų optimizavimas

Vienas iš 2018 m. įgyvendintos apylinkių ir apygardų administracinių teismų reformos tikslų buvo didinti bylų nagrinėjimo operatyvumą, suvienodinant teisėjų ir teismų darbuotojų darbo krūvį.

Praėjus 2 metams po įgyvendintos teismų reformos, pasiekta teigiamų pokyčių teismų sistemoje:

◆ Darbo krūvis teismuose tapo tolygesnis.

Lyginant teismus, nustatyta, kad visuose teismuose darbo krūvio rodikliai sumažėjo ir tapo tolygesni.

2017 m. iš 48 reorganizuotų apylinkių teismų net 22 iki teismų reformos veikę teismai viršijo apylinkių teismų darbo krūvio vidurkį, kai tuo tarpu 2018 m. ir 2019 m. teismų rūmų, kurių darbo krūvis viršijo apylinkių teismų darbo krūvio vidurkį, skaičius žymiai sumažėjo: 2018 m. darbo krūvio vidurkį viršijo 16 teismų rūmų, o 2019 m. – jau tik 10 teismo rūmų. Pvz., iki teismų reformos visi Marijampolės apylinkės teismą sudarantys 4 rūmai viršijo vidutinį darbo krūvį, o 2019 m. tik 1 rūmai (Marijampolės) viršijo darbo krūvio apylinkių teismuose vidurkį.

Lyginant iki teismų reformos veikusius teismų darbo krūvius su 2019 m. atitinkamų teismų rūmų darbo krūviais, matyti, kad teismuose sumažėjo skirtumai tarp didžiausių ir mažiausių darbo krūvį turinčių teismo rūmų. Pavyzdžiui, Utenos apylinkės teismą sudarančių teismo rūmų darbo krūvių rodikliai sumažėjo 2,5 karto (2019 m. mažiausias darbo krūvis – 26,74, didžiausias – 36,63, o 2017 m. atitinkamai – 26,84 ir 52,35).

2017 m. reorganizuotų *apygardų administracinių teismų* darbo krūviai 2019 m. taip pat tapo tolygesni. Iki teismų reformos veikusius mažiausių darbo krūvį turinčių teismų (Klaipėdos, Panevėžio) darbo krūviai 2018–2019 m. didėjo, perduodant jiems nagrinėti bylas iš didesnį darbo krūvį turinčių teismų rūmų (Kauno). Pavyzdžiui, iki reformos veikusio Panevėžio apygardos administracinio teismo darbo krūvis 2017 m. buvo 19,01, po reformos žymiai padidėjo – 2018 m. – 33,25, 2019 m. – 40,08.; Klaipėdos 2017 m. – 37, 95, 2018 m. – 58,74, 2019 m. – 63,19.

◆ Bylos nagrinėjamos efektyviau ir greičiau.

Vidutinė bylos išnagrinėjimo apylinkių teismuose trukmė 2019 m., lyginant su 2017 m. (iki teismų reformos), sutrumpėjo. Apylinkių teismuose civilinės bylos (nagrinėtos pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles) vidutiniškai išnagrinėtos per 95 dienas (2017 m. – 91), baudžiamosios bylos (nagrinėtos pagal bendrąsias proceso taisykles) – 119 dienų (2017 m. – 126). Apygardų administraciniuose teismuose – per 100 dienų (2017 m. – 118).

◆ Teismai aktyviai naudojami galimybe perduoti (perskirstyti) bylas tarp to paties teismo rūmų.

2018–2019 m. apylinkių teismai perdavė kitiems to paties teismo rūmams nagrinėti 5089 civilines bylas (2018 m. – 2107, 2019 m. – 2982). Pavyzdžiui, siekiant išlyginti darbo krūvius, Utenos apylinkės teisme per 2018–2019 m. I ketv. iš viso buvo perskirstytos 459 bylos. Regionų apygardos administracinis teismas 2018–2019 m. perdavė (perskirstė) 2349 bylas (2018 m. – 1114, 2019 m. – 1235).

◆ Inicijuotas neefektyviai veikiančių teismų optimizavimas.

Teisėjų tarybos sudaryta darbo grupė, dalyvaujant ir kitų suinteresuotų valstybės ir savivaldybių institucijų atstovams, 2019 m. balandžio – gruodžio mėn. analizavo situaciją dėl galimo tolesnio apylinkių teismų veiklos optimizavimo. 2020 m. sausio 31 d. Teisėjų taryba pritarė Alytaus apylinkės teismo Lazdijų rūmų ir Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmų uždarymui, šių teismo rūmų veikla atitinkamai bus perkeliama į Alytaus rūmus ir Plungės rūmus. Galutinį sprendimą dėl teismų rūmų uždarymo priims įstatymų leidėjas.

Siekiant užtikrinti teisės į teismą įgyvendinimą, miestų, kuriuose bus uždaryti teismo rūmai, savivaldybėse, planuojama palikti teismui teikiamų (teismo išduodamų) dokumentų skyrius (langelius) bei organizuoti reguliarius išvažiuojamuosius teismo posėdžius. Taigi, teismo pasiekiamumas gyventojams iš esmės nepasikeistų, nes išliktų galimybė pateikti teismui dokumentus fiziškai, teismo posėdžiai žodinio proceso tvarka nagrinėtinosiose bylose vyktų toje pačioje savivaldybėje, kur yra gyventojų nuolatinė gyvenamoji (veiklos) vieta.

Daugiau informacijos II priede.

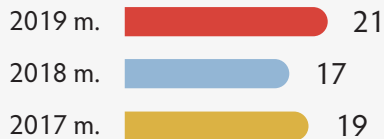
5. Teismų savivalda ir komisijos

5.1. Teisėjų taryba

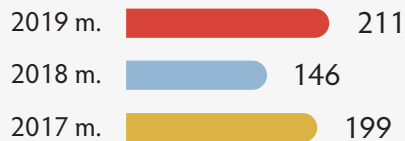
2019 m. darbą tęsė 2016 m. lapkričio 11 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime ketverių metų kadencijai išrinkta Teisėjų taryba, kurią sudarė 23 nariai. Nuo 2019 m. spalio mėn. Teisėjų tarybą sudaro 21 narys, nes 2 Teisėjų tarybos nariai atleisti iš pareigų.

Surengti Teisėjų tarybos posėdžiai:

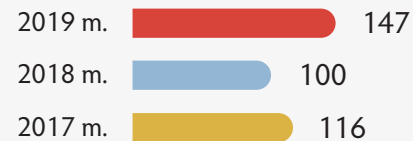

Priimti Teisėjų tarybos nutarimai:

Iš viso priimta nutarimų:

Priimta su teisėjų karjera susijusių nutarimų*:

* Įskaičiuoti nutarimai dėl patarimo Respublikos Prezidentui dėl teisėjų skyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, atleidimo savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą, išrinkus į kitas pareigas ir savo noru baigiant eiti pareigas.

2019 m. Teisėjų tarybos svarstyti klausimai apėmė visas Teismų įstatymo jos kompetencijai priskirtas sritis:

- ◆ teisėjų korpuso formavimą;
- ◆ teismų ir teismų savivaldos administracinę veiklą;
- ◆ teismų investicijas ir biudžetą;
- ◆ informacines technologijas;
- ◆ teisės aktų aprobavimą, patvirtinimą, pakeitimą;

- ◆ darbo grupių, komisijų sudarymą ir jų narių keitimą;
- ◆ tarptautinių santykių plėtrą;
- ◆ ryšius su žiniasklaida ir visuomene;
- ◆ 2019 m. priimto Teismų įstatymo pakeitimus.

2019 m. Teisėjų taryba daug dėmesio skyrė teisėjų veiklos vertinimui, kovai su korupcija, teisėjų darbo krūviui, asmenų aptarnavimo kokybei teismuose ir kt.:

- ◆ Patvirtintas Pavyzdinis komandiruočių rengimo, jų išlaidų apmokėjimo teismuose tvarkos aprašas. Jame reglamentuota vykimo į tarnybines komandiruotes Lietuvoje ir užsienyje dokumentų įforminimo, vykimo, apmokėjimo bei atsiskaitymo po komandiruotės tvarka.
- ◆ Įsteigta tarpinstitucinė darbo grupė antikorupcinei aplinkai teismuose stiprinti.
- ◆ Patvirtintas Asmenų aptarnavimo kokybės teismuose kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) vertinimo tvarkos aprašas.
- ◆ Parengtas ir patvirtintas Teisėjų darbo su bylomis krūvio mažinimo tvarkos aprašas. Jame nustatyti teisėjų darbo krūvio mažinimo pagrindai, ribos ir kriterijai, vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu.
- ◆ Atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvadą, priimti Teisėjų veiklos vertinimo aprašo pakeitimai ir patvirtinti Teisėjų karjeros siekiančių, į kitą teismą perkeliamų ar skiriamų asmenų vertinimo kriterijai.
- ◆ Patvirtinti Pretendentų į apylinkės teismo teisėjus atrankos kriterijai ir patikslinti su tuo susiję ankstesni Teisėjų tarybos nutarimai.
- ◆ Atsižvelgiant į teisinio reglamentavimo pasikeitimus atnaujinta Pretendentų į teisėjus egzamino programa. Taip pat patvirtinti Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatai.

2019 m. Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Teismų įstatymo pakeitimus priėmė Teisėjų tarybos darbo reglamento pakeitimus*:

- ◆ Teisėjų tarybą sudarys ne 23, o **17 narių**:
 - » pagal pareigas – Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Apeliacinio teismo pirmininkas, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas;
 - » Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkti teisėjai: trys – iš Aukščiausiojo Teismo, du – iš Apeliacinio teismo ir vienas – iš Vyriausiojo administracinio teismo, trys – nuo visų apygardos teismų, vienas – nuo visų apygardos administracinių teismų ir keturi – nuo visų apylinkės teismų. Nuo apygardos teismų ir apylinkės teismų į Teisėjų tarybą galės būti išrinkti tik teisėjai, dirbantys skirtinguose teismuose. Teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškels ir rinks atitinkamų teismų teisėjai.

* Nuostatos bus taikomos Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkus naujos sudėties Teisėjų tarybą.

- ◆ Teisėjų tarybos nariu negalės būti renkamas teisėjas, kuris turės mažesnę kaip **trejų metų** teisėjo darbo stažą arba kuriam buvo taikyta drausminė nuobauda;
- ◆ Teisėjų tarybos įgaliojimų laikas – ketveri metai. Teisėjų tarybos nariais teisėjai galės būti renkami **ne daugiau kaip dviem kadencijoms** iš eilės.
- ◆ Pasibaigus Teisėjų tarybos nario įgaliojimams Teismų įstatymo 119 straipsnio 6 dalies 1, 3, 4 arba 5 punkte nustatytu pagrindu, į jo vietą likusiam Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui nuo atitinkamo teismo arba atitinkamos jurisdikcijos ir pakopos teismų Visuotinio teisėjų susirinkimo nustatyta tvarka elektroniniu būdu bus išrenkamas naujas Teisėjų tarybos narys.

5.2. Teisėjų garbės teismas

2019 m. keitėsi Teisėjų garbės teismo sudėtis.

Šiuo metu TGT nariais yra 6 teisėjai:

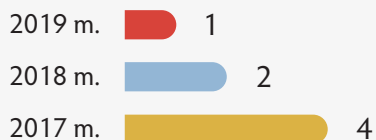
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Virgilijus Grabinskas (Teisėjų garbės teismo pirmininkas);
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Regina Pocienė;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Dainius Raižys;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Jolanta Vėgelienė;
- ◆ Vilniaus apygardos teismo teisėjas Andrius Igotas;
- ◆ Kauno apygardos teismo teisėja Diana Labokaitė.

TGT nariais patvirtinti 4 visuomenės atstovai:

- ◆ Lietuvos radijo ir televizijos žurnalistė, laidų vedėja Rita Miliūtė;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto profesorius (emeritas), buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas ir šio teismo pirmininkas Juozas Žilys;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijos Teisės katedros vedėja profesorė Birutė Pranevičienė;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorė Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros profesorė Julija Kiršienė.

Teisėjų garbės teismo gautos ir išnagrinėtos bylos

2019 m.* Teisėjų garbės teismo nagrinėta drausmės byla teisėjui buvo iškelta už Teisėjų etikos kodekse įtvirtinto pagarbos žmogui bei pareigingumo principų pažeidimus.

2019 m. išnagrinėjęs drausmės bylą Teisėjų garbės teismas dalį drausmės bylos nutraukė, kitoje dalyje apsiribojo drausmės bylos svarstymu.

Per 2019 m. Teisėjų etikos ir drausmės komisija neperdavė Teisėjų garbės teismui nei vienos drausmės bylos, tačiau buvo gautas teisėjos prašymas dėl teisėjo garbės gynimo. Nagrinėjant minėto prašymo pagrįstumą jau įvyko 2 Teisėjų garbės teismo posėdžiai, tačiau sprendimas dar nepriimtas ir nagrinėjimas tęsis 2020 m.

Taip pat Teisėjų garbės teismas tiesiogiai gauna asmenų skundų dėl teisėjų veiksmų. Per 2019 m. buvo gauti 25 tokie skundai.

Siekdamas veiklos viešumo, kaip ir kasmet, Teisėjų garbės teismas visus įsigaliojusius sprendimus viešai skelbia interneto svetainėje www.teismai.lt.

SVARBU!

2019 m. pabaigoje Teisėjų tarybos nutarimu buvo pakeisti Teisėjų tarybos nuostatai. Įtvirtinta, kad Teisėjų garbės teismo nariais gali būti skiriami nepriekaištingos reputacijos, kaip tai apibrėžta Valstybės tarnybos įstatyme, asmenys ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Taip pat nustatyta, kad jei Teisėjų garbės teismo sprendimas apskundžiamas, drausminė nuobauda įsigalioja nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimo priėmimo dienos ir galioja vienus metus.

* Drausmės byla nagrinėta 2018 m., tačiau sprendimas buvo paskelbtas 2019 m.

5.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija

2019 m. keitėsi Teisėjų garbės teismo (TGT) sudėtis.

4 teisėjai:

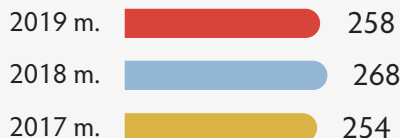
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Aurelijus Gutauskas (Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pirmininkas);
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja Sigita Jokimaitė;
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Jolanta Čepukėnienė;
- ◆ Utenos apylinkės teismo Visagino rūmų teisėjas Gintautas Būga.

3 visuomenės atstovai:

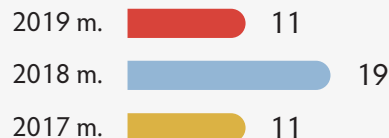
- ◆ Lietuvos Respublikos Prezidento paskirtas visuomenės atstovas Tomas Janeliūnas;
- ◆ Lietuvos Respublikos Prezidento paskirta visuomenės atstovė Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė;
- ◆ Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko paskirtas visuomenės atstovas Romualdas Kęstutis Urbaitis.

2019 m. Teisėjų etikos ir drausmės komisija (TEDK) gavo daugiau nei 258 dokumentus, kurių turinį turėjo įvertinti įvairiais Teisėjų etikos kodekse reglamentuojamais teisėjo elgesio aspektais.

2019 m. gauti ir priimti nagrinėti skundai dėl galimų teisėjų etikos pažeidimų

2019 m. posėdžiuose nagrinėti teikimai, prašymai dėl konsultacijų

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad didžioji dalis gaunamų teikimų nėra nagrinėjami TEDK posėdžiuose, nes juose iš esmės prašoma revizuoti teismų sprendimus ar įvertinti teisėjo procesinius veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo aspektais.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pasikeitus teisiniam reglamentavimui (nuo 2019 m. rugpjūčio 1 d.), TEDK pirmininkas, priimdamas sprendimą atsisakyti nagrinėti TEDK posėdyje teikimą, kurio turinys yra susijęs su teismo procesinių sprendimų vertinimu, ar kita

veikla, kurios tyrimas aiškiai pažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Teismų įstatyme įtvirtintą teismų ir teisėjų nepriklausomumo principą, turi gauti ne mažiau kaip keturių TEDK narių pritarimą. Tokiu būdu užtikrinamas TEDK priimamų sprendimų skaidrumas ir viešumas.

2019 m. TEDK nariai dalinosi patirtimi bei įžvalgomis teisėjų profesinės etikos bei drausminės atsakomybės klausimais įvairių formatų renginiuose:

- ◆ TEDK narė teisėja Sigita Jokimaitė 2019 m. spalio 9 d. pradedančius dirbti apylinkių teismų teisėjus supažindino su profesinės etikos reikalavimų aktualijomis bei TEDK priimamais sprendimais.
- ◆ TEDK narė teisėja Sigita Jokimaitė 2019 m. spalio 17 d. su teisėjų etikos principais bei Teisėjų etikos ir drausmės komisijos praktika supažindino Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų padėjėjus ir kitus teismo darbuotojus.
- ◆ TEDK narė dr. Jurgita Paužaitė – Kulvinskienė 2019 m. balandžio 9 d. Teisininkų dienos proga organizuotoje nacionalinėje konferencijoje „Teismų teisingumo prezumpcija: tarp moralės ir įstatymo“ skaitė pranešimą tema „Teisėjų etikos ir drausmės pažeidimai - kokia realybė“, o tarptautiniame Vilniaus ir Lodzės universitetų teisės fakultetų moksliniame seminare Vilniuje skaitė pranešimą tema „Lietuvos Konstitucinio Teismo formuojama praktika teisėjų drausminės atsakomybės srityje“.
- ◆ TEDK narė dr. Jurgita Paužaitė – Kulvinskienė taip pat pravedė mokymų dalį temomis „Teismo procesinio sprendimo paskelbimo tvarka: konstitucinė doktrina ir teismų praktika“ bei „Teisėjų etikos ir drausmės komisijos praktika dėl netinkamo teismo procesinio sprendimo paskelbimo“ iš viso 125 teisėjams.

5.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

2019 m. Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos sudėtis nekito.

Šios komisijos nariai:

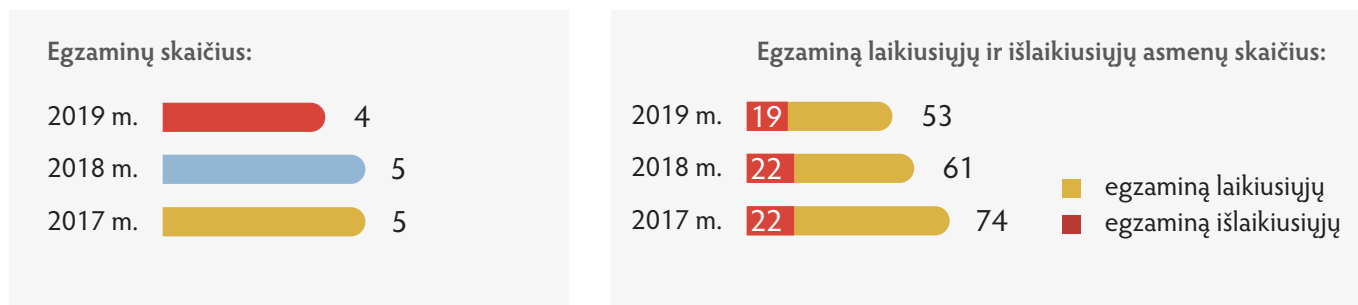
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos Baudžiamosios teisės ir proceso instituto profesorė dr. Rima Ažubalytė (komisijos pirmininkė);
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros lektorius Andžej Maciejevski;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Laimutis Alechnavičius;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Egidija Puzinskaitė.

3 visuomenės atstovai:

- ◆ Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos Privatinės teisės instituto docentė dr. Salvija Mulevičienė;
- ◆ Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros docentė dr. Giedrė Lastauskienė;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakulteto dekanas profesorius dr. Tomas Berkmanas.

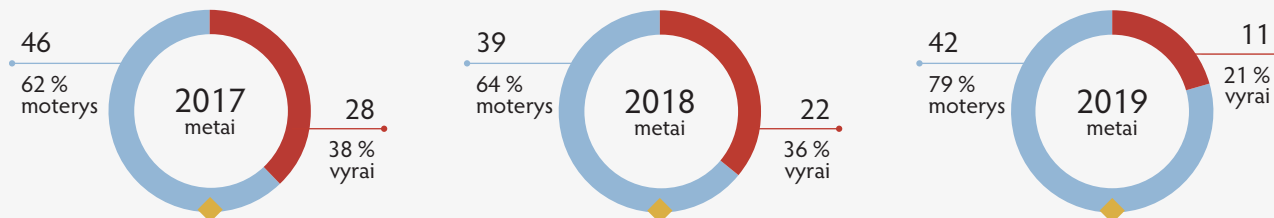
2019 m. įvyko 4 pretendentų į teisėjus egzaminai (2018 m. ir 2017 m. – po 5), į kuriuos buvo kviesta 60 asmenų, norinčių laikyti egzaminą (atvyko 53 asmenys, egzaminą išlaikė 19, t. y. 36 proc. egzaminą laikusių asmenų).

Kadangi asmenų, norinčių laikyti egzaminą, skaičius sumažėjo – pakviesti 60 asmenų (2018 m. – 73 asmenys, 2017 m. – 93), atvyko – 53 asmenys (2018 m. – 61 asmenys, 2017 m. – 74) – egzaminą išlaikiusių asmenų skaičius irgi sumažėjo – 19 asmenų, tačiau išlaikiusių asmenų procentinė dalis išliko nepakitusi – egzaminą išlaikė 36 proc. egzaminą laikusių asmenų (2018 m. išlaikė 22 asmenys).

Lyginant su 2018 m., 2019 m. gautų prašymų leisti laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą skaičius išliko beveik nepakitęs – gauti tik 25 prašymai, 2018 m. buvo gauti 24 prašymai (2017 m. – 26).

Egzaminą laikė:

2019 m. iš pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikiusių asmenų nei vieno asmens žinios nebuvo įvertintos aukščiausiu balu (10) (2018 m. – 1, 2017 m. – 0). Pastebėtina, kad 2019 m. žymiai sumažėjo įvertinimą „gerai“ (8 balus) gavusių kandidatų skaičius – 7 asmenys (2018 m. – 16 asmenų, 2017 m. – 9) – ir nežymiai padidėjo labai gerą (9 balus) įvertinimą gaunančiųjų skaičius – 4 (2018 m. – 3, 2017 m. – 4).

Neišlaikiusių pretendentų į teisėjus egzaminą laikomas asmuo, iš bent vienos užduoties surinkęs mažiau kaip 7 balus.

IŠ VISO 2019 M. PRETENDENTŲ Į TEISĖJUS EGZAMINĄ IŠLAIKĖ:

- ◆ 18 teisėjų padėjėjų;
- ◆ 1 advokatas;

Pagal einamas pareigas daugiausia pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikė asmenys, kaip ir ankstesniais metais, dirba teisėjų padėjėjais:

2019 m. 5 iš 19 išlaikiusių asmenų paskirti teisėjais (2018 m. ir 2017 m. – 2 iš 22).

Interneto svetainėje www.teismai.lt skelbiami įvykusių pretendentų į teisėjus egzaminų testai ir užduotys, jie padeda pretendentams geriau pasiruošti egzaminui.

5.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

2019 m. keitėsi Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos (PTAK) sudėtis:

3 visuomenės atstovai:

- ◆ **Rima Urbonaitė** – Mykolo Romerio universiteto Viešojo valdymo fakulteto Politikos mokslų instituto lektorė, politologė (komisijos pirmininkė);
- ◆ **Margarita Švedkauskienė** – socialinių mokslų daktarė, kriminologė;
- ◆ **Aistė Žilinskienė** – interneto žiniasklaidos asociacijos pirmininkė.

4 teisėjai:

- ◆ **Danutė Gasiūnienė** – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ **Jolanta Malijauskienė** – Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja, šio teismo pirmininkė;
- ◆ **Sigitas Gurevičius** – buvęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas;
- ◆ **Sigita Jokimaitė** – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja.

2019 M. PTAK:

- ◆ posėdžiavo **35** kartus;
- ◆ įvykdė **49** atrankas;
- ◆ vertino **464** pretendentes;
- ◆ paskelbė **49** išvadas;
- ◆ tinkamiausiais pretendentes į atitinkamas pareigas įvardijo **166** asmenis.

2019 M. PTAK SURENGĖ 35 POSĖDŽIUS, KURIŲ METU ĮVYKDĖ 49 ATRANKAS, IŠ JŲ:

- ◆ **22** – į apylinkės teismo teisėjo pareigas (2018 m. – 7; 2017 m. – 19);
- ◆ **6** – į aukštesnės pakopos teismų teisėjų pareigas (2018 m. – 8; 2017 m. – 4);
- ◆ **21** – į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyriaus pirmininkų pareigas (2018 m. – 22; 2017 m. – 9).

2019 M. PTAK TINKAMIAUSIAIS KANDIDATAIS ĮVARDIJO:

- ◆ **98** pretendentes į apylinkės teismo teisėjo pareigas, iš jų – 16 iš vieno apylinkės teismo į kitą persikelti pageidavę teisėjai (2018 m. – 25; 2017 m. – 48);
- ◆ **39** pretendentes į aukštesnės pakopos teismo teisėjų pareigas (2018 m. – 41; 2017 – 28);
- ◆ **29** pretendentes į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyriaus pirmininkų pareigas (2018 m. – 37; 2017 – 13).

Šalies vadovai pasirinko pačius tinkamiausius pretendentes ir, gavusi Teisėjų tarybos patarimą, į atitinkamas pareigas 2019 m. paskyrė 97 asmenis (iš jų 93 iš tinkamiausiais PTAK pripažintų pretendentių, kiti 4 – iš eiliškumo sąrašo):

- ◆ **į apylinkės teismą 47**, iš jų į teisėjus **paskirti 34 nauji** asmenys, **13 teisėjų perkelta** į tos pačios pakopos ar kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos apylinkės teismą (2018 m. – 17; 2017 m. – 35);
- ◆ **į aukštesnės pakopos teismo teisėjo pareigas paskirti 22 asmenys** (2018 m. – 14, 2017 m. – 10);
- ◆ **į vadovaujančias pareigas paskirti 15 asmenių** (2018 m. – 22, 2017 m. – 5).

PTAK iš viso tinkamiausiais pretendentes į atitinkamas pareigas įvardijo 166 asmenis (2018 m. – 101, 2017 m. – 89).

ĮDOMU!

2019 m. išsiskyrė atrankų į apylinkės teismo teisėjus ir vadovaujančias pareigas teismuose gausa.

- ◆ Du kartus vykdyta atranka į Vilniaus apygardos teismo teisėjų pareigas (28 ir 23 pretendentai).
- ◆ Du kartus nesėkmingai vyko atranka į Kauno apylinkės teismo pirmininko pareigas (pirmą kartą PTAK siūlė atranką skelbti iš naujo, antrą kartą šalies vadovui paprašius patarti, Taryba nepatarė skirti siūlomo pretendento). Vykdam atranką į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojo ir Šiaulių apygardos teismo skyriaus pirmininko pareigas, jose dalyvauti norą buvo pareiškę tik po vieną pretendentių.

Tendencijos

Išlieka stabiliai didelis PTAK rengiamų posėdžių skaičius: (2019 m. – 35; 2018 m. – 37; 2017 m. – 31).

Žymiai didėja įvykdomų atrankų skaičius: (2019 m. – 49; 2018 m. – 36; 2017 m. – 32).

Labiausiai kinta PTAK tinkamiausiais pretendентаis į atitinkamas pareigas įvardijamų asmenų skaičius: (2019 m. – 166; 2018 m. – 101; 2017 m. – 89).

Žymiai padidėjo paskirtų į pirmosios instancijos teismus teisėjų skaičius: (2019 m. – 47; 2018 m. – 17; 2017 m. – 35).

5.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija (NTVVK) sudaryta iš 7 narių.

4 teisėjai:

- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Egidija Tamošiūnienė (NTVVK pirmininkė);
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė Sigita Rudėnaitė*;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Mefodija Povilaitienė;
- ◆ Vilniaus apygardos teismo teisėja Alma Urbanavičienė.

3 visuomenės atstovai:

- ◆ Mykolo Romerio universiteto Mykolo Romerio Teisės mokyklos dekanė prof. dr. Lyra Jakulevičienė;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijos dekanė prof. dr. Snieguolė Matulienė;
- ◆ buvusi Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėja Teodora Staugaitienė.

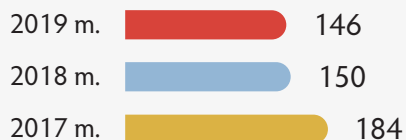
2019 m. NTVVK:

- ◆ posėdžiavo 16 kartų, iš viso daugiau kaip 48 val., t. y. vieno teisėjo veiklos vertinimui (neįskaitant pasirengimo laiko) vidutiniškai skirta apie 20 min.

* NTVVK narė Sigita Rudėnaitė nuo 2019 m. rugsėjo mėn. laikinai eina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko pareigas ir ex officio Teisėjų tarybos nario pareigas, todėl nuo 2019 m. rugsėjo mėn. nedalyvauja NTVVK veikloje.

NTVVK vertinti teisėjai:

2019 m. buvo atlikti 23 neeiliniai veiklos vertinimai (karjeros siekiančių teisėjų).

2019 m. NTVVK negavo kompetentingų subjektų teikimų dėl neeilinio teisėjų veiklos vertinimo, susijusio su teisėjų veiklos trūkumais (2018 m. – 2 teikimai; 2017 m. – 3 teikimai).

2019 M. PATVIRTINTI TEISĖJŲ VEIKLOS VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PAKEITIMAI, KURIAIS:

- ◆ nustatytas ilgesnis periodinio teisėjų veiklos vertinimo laikotarpis – pirmą kartą teisėjo veiklą įvertinus po trejų metų nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas, vėliau ji periodiškai vertinama kas septyneri, o ne kas penkeri metai;
- ◆ teisėjo profesinė veikla vertinama balais;
- ◆ nustatytas trumpesnis NTVVK išvados rezultatų apskundimo terminas – nuo 2020 m. sausio 1 d. teisėjas, kurio veikla vertinama, turi teisę per 10 dienų nuo NTVVK išvados surašymo dienos, o ne per vieną mėnesį nuo teisėjo supažindinimo su veiklos vertinimo rezultatais dienos, šiuos rezultatus apskusti Teisėjų tarybai.

TEISĖJO PROFESINĖ VEIKLA VERTINAMA ATSIŽVELGIANT Į ŠIUOS KRITERIJUS:

- ◆ statistinį vidutinį teisėjo darbo krūvį;
- ◆ bylų nagrinėjimo trukmę;
- ◆ teisėjo priimtų procesinių sprendimų kokybę;
- ◆ teisėjo vadovavimo procesui kokybę ir teisėjo darbo organizavimo gebėjimus.

TAIP PAT VERTINIMŲ METU VERTINAMOS TEISĖJŲ ASMENINĖS IR DALYKINĖS SAVYBĖS:

- ◆ teisėjo bendravimo gebėjimai;
- ◆ teisėjų etikos kodekso reikalavimų laikymasis;
- ◆ kitos teisėjo asmeninės savybės;
- ◆ kitos teisėjo dalykinės savybės.

5.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

Teismų sistemos apdovanojimų komisijos sudėtis beveik nekito.

8 teisėjai:

- ◆ Teismų sistemos apdovanojimų komisijos pirmininkė Danutė Gasiūnienė, Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ Svajūnas Bliudskis, Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos rūmų teisėjas, teismo pirmininkas;
- ◆ Valdas Bugelevičius, Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas;
- ◆ Danutė Burbulienė, Šiaulių apygardos teismo teisėja, Civilinių bylų skyriaus pirmininkė;
- ◆ Virgilijus Grabinskas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas;
- ◆ Arvydas Martinavičius, Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai, teismo pirmininko pavaduotojas;
- ◆ Rūta Miliuvienė, Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja;
- ◆ Virginija Volskienė, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja.

3 teismų sistemos darbuotojai:

- ◆ Česlovas Atkočaitis, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kancleris;
- ◆ Gintarė Daugėlaitė, Teisėjų padėjėjų asociacijos pirmininkė;
- ◆ Natalija Kaminskienė, Nacionalinės teismų administracijos direktorė (nuo 2019-06-28 vietoje kadenciją baigusios direktorės Redos Molienės).

2 visuomenės atstovai:

- ◆ Tomas Davulis, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas;
- ◆ Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, Lietuvos radijo ir televizijos generalinė direktorė.

2019 m. Teismų sistemos apdovanojimų komisija posėdžiavo 2 kartus (2018 m. – 2; 2017 – 7).

2019 m. priimti 4 Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nutarimai, kuriais Teisėjų taryba apdovanojo 2 asmenis 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“, 1 asmenį 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“ ir 1 asmenį Teismų sistemos garbės ženklu.

1 siūlymui asmenį apdovanoti Teismų sistemos garbės ženklu Teisėjų taryba nepritarė. Taip pat buvo priimtas vienas protokolinis nutarimas pareikšti padėką.

2019 m. Teismų dienos metu pagerbti ir iškilmingai apdovanoti teismų sistemai nusi-pelnę asmenys:

- ◆ Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus apdovanotas 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“;
- ◆ buvusi Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Laima Garnelienė – 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“;
- ◆ buvusi Nacionalinės teismų administracijos direktorė Reda Molienė – 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.

6. Saugumas Lietuvos teismuose

6.1. Teismo psichologai

2019 m. siekiant dar labiau užtikrinti visų teismo procese dalyvaujančių vaikų emocinį saugumą, teismuose buvo skiriamas dėmesys teismų psichologų komandos stiprinimui.

Sustiprintas teismo psichologų korpusas užtikrino savalaikį apklausų atlikimą ir sudarė palankias sąlygas gerinti teismo psichologų atliekamų apklausų kokybę, daugiau laiko skirti procese dalyvaujančio nepilnamečio asmens paruošimui apklausai, paties psichologo pasirengimui apklausai, taip užtikrinant ne tik sėkmingesnius apklausų rezultatus, bet, svarbiausia, maksimaliai eliminuojant veiksnius, galinčius turėti neigiamą psichologinį poveikį vaikui.

Teismuose papildomai įdarbinti 3 teismo psichologai:

- ◆ Klaipėdos apylinkės teisme;
- ◆ Telšių apylinkės teisme;
- ◆ Plungės apylinkės teisme.

Šiuo metu Lietuvos teismo psichologų komandą sudaro **15** aukštos kvalifikacijos teismo psichologų.

Teismo psichologams jau penkeri!

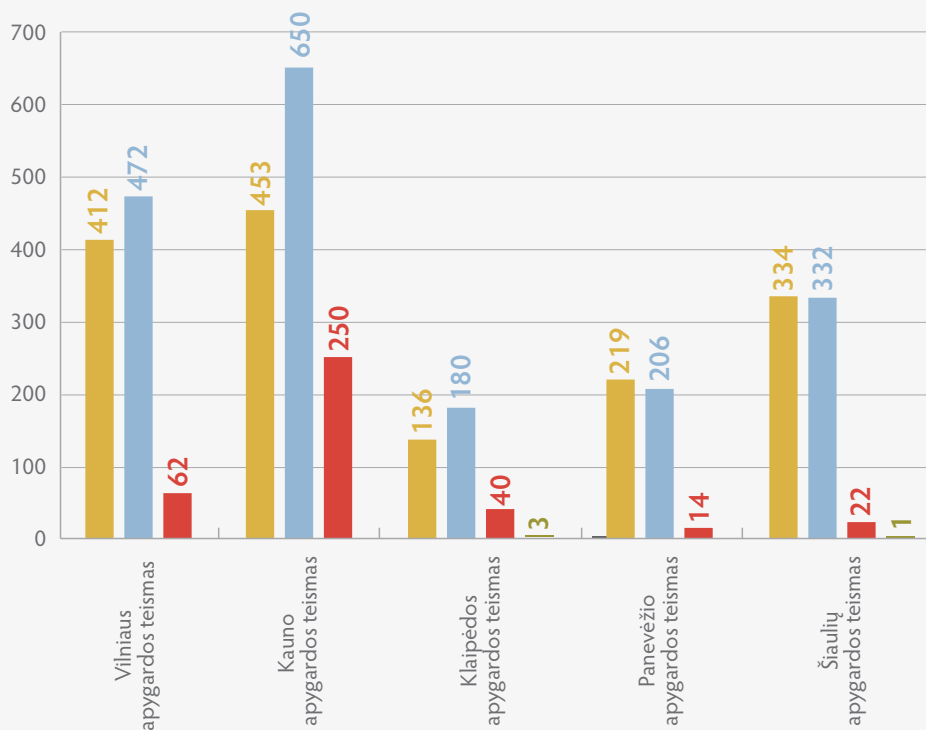
2019 m. spalio 10 d. įvyko teismo psichologų penkmečio minėjimui skirta konferencija „**Teismo psichologas – skambus šūkis ar reali pagalba?**“, kurios metu didelis dėmesys skirtas psichologų paslaugų teikimui Lietuvos teismų sistemoje, diskutuota apie vaiko interesus atitinkantį teisingumą, vaiko išklauso būdus, teismo psichologo svarbą įgyvendinant vaiko teisės būti išklaustam principą, teismo psichologų ekspertų ir teismo psichologų bendradarbiavimą.

Konferencijoje dalyvavo įvairių institucijų atstovai: policijos, prokuratūros, advokatų, nevyriausybinių organizacijų ir pan., buvo dalintasi gerąja praktika bei kasdieninėje psichologų veikloje kylančiomis bei galinčiomis kilti problemomis, ieškota identifikuotų problemų sprendimo būdų. Taip pat pasidžiaugta tokios pareigybės – teismo psichologo – įsteigimo teismuose nauda bei reikšme teismų sistemai ir tinkamam vaiko teisių interesų užtikrinimui.

Siekiant tobulinti teismo psichologų teikiamų paslaugų kokybę, 2019 m. ypatingas dėmesys skirtas teismuose dirbančių psichologų bendradarbiavimui ir komunikacijai:

- ◆ Praėjusiais metais pradėti periodiškai organizuoti susitikimai su teismo psichologais telekonferencijų būdu.
- ◆ Parengtos rekomendacijos ir atmintinės dėl nepilnamečių, mažamečių liudytojų ir nukentėjusiųjų apklausų vykdymo teisminiame procese, organizuoti įtampą mažinantys užsiėmimai ir paskaitos teismų darbuotojams, vykdyti edukaciniai užsiėmimai moksleiviams, pagal kompetenciją konsultuoti kitų institucijų darbuotojai.
- ◆ Skatintas glaudus ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokurorų ir teismų tarpinstitucinis bendradarbiavimas dėl vaiko teisių ir interesų užtikrinimo baudžiamajame procese, psichologų veiklos tobulinimo ir organizacinių priemonių vykdant nepilnamečių apklausas naudojimo bei derinimo tarp institucijų.
- ◆ **Palyginus su ankstesniais metais, 2019 m. padidėjo teisme dirbančių psichologų baudžiamosiose bylose atliktų apklausų skaičius (2018 m. iš viso atliktos 1 339 apklausos, 2019 m. – 1 554).**
- ◆ Teismo psichologų atliekamų apklausų skaičiui įtakos turėjo 2018 m. liepos 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai, kuriais numatytas privalomas psichologo dalyvavimas nepilnamečio liudytojo ir nukentėjusiojo apklausoje.
- ◆ 2019 m. Lietuvos teismuose psichologai vis dažniau buvo pasitelkiami apklausoms ne tik baudžiamosiose bylose, skatintas aktyvus teismo psichologų dalyvavimas ir civiliniame procese (pvz., bylose dėl santuokos nutraukimo ir vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ar tarptautinio įvaikinimo), 2019 m. su psichologo pagalba vaikų nuomonė buvo išklausa 343 civilinėse bylose (2018 m. – 224).

2019 m. teismo psichologų atliktos apklausos regionuose:

- vaikų apklausos baudžiamosiose bylose
- vaikai paruošti teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas)
- išklaustytos vaikų nuomonės civilinėse bylose
- apklausos administraciniame procese

Prisidėta prie teisėkūros procesų:

- ◆ teiktos pastabos Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui dėl teisės akto, susijusio su nepilnamečių vaikų teisių apsaugos užtikrinimu (pvz., dėl bylų dėl leidimo paimiti vaiką iš tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą nagrinėjimo tik žodinio proceso tvarka, dėl bylos nagrinėjimo uždaramame teismo posėdyje, dėl bylos teisingumo, dėl advokato atstovavimo tėvams būtinumo bylose dėl leidimo paimiti vaiką);
- ◆ bendradarbiauta su Žmogaus teisių stebėjimo institutu dėl Europos Parlamento ir Tarybos 2016 m. gegužės 11 d. Direktyvos (ES) 2016/800 dėl procesinių garantijų vaikams, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji, įgyvendinimo, dėl priemonių, susijusių su procesinių garantijų užtikrinimu įtariamiesiems ir kaltinamiesiems nepilnamečiams;
- ◆ teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. balandžio 11 d. priimtų Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimų ir papildymų;
- ◆ teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 405 „Dėl vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projekto;
- ◆ bendradarbiauta su kitomis valstybinėmis institucijomis dėl tinkamo Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo įgyvendinimo.

6.2. Teismo savanoriai

Teismų savanorių institute paramą teismo lankytojams teikė 51 savanoris 6 teismuose:

- ◆ Panevėžio apygardos teisme;
- ◆ Šiaulių apygardos teisme;
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teisme;
- ◆ Kauno apylinkės teisme;
- ◆ Šiaulių apylinkės teisme;
- ◆ Panevėžio apylinkės teisme.

- ◆ Pagalbos suteikta **daugiau kaip 4300 asmenų**.
- ◆ Teismuose savanoriauta **daugiau kaip 2500 val.**
- ◆ Suorganizuoti mokymai naujiems savanoriams iš visos Lietuvos (apie 18 dalyvių).

7. Teismų informacinių technologijų plėtra

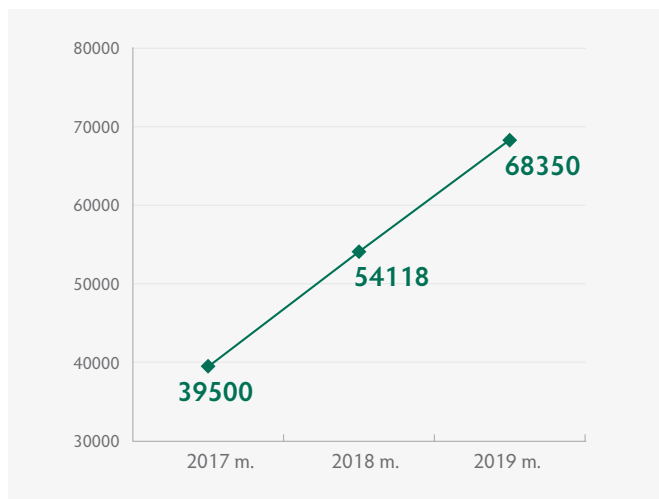

7.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt

Lietuvos teismų
elektroninių paslaugų
portalas

2019 m. portalas e.teismas.lt skaičiavo jau septintuosius savo gyvavimo metus. Modernėjant visuomenei naudojimasis portalo e.teismas.lt teikiamomis paslaugomis toliau auga ir tampa neatsiejama šiuolaikiškos teismų sistemos ir visuomenės dalimi.

2019 m. portale e.teismas.lt užsiregistravo **14 232 nauji vartotojai**. 2019 m. pabaigoje portalo e.teismas.lt paslaugų vartotojų skaičius siekė **68 350** (2018 m. – 54 118, 2017 m. – 39 500).

2019 M. PABAIGOJE PORTALU E.TEISMAS.LT NAUDOJOSI:

- ◆ 1 998 advokatai;
- ◆ 958 advokato padėjėjai;
- ◆ 506 mediatoriai;
- ◆ 16 616 asmenų (juridinių asmenų paskyrose įtrauktų kaip juridinių asmenų atstovai, iš viso sukurta 9 628 juridinių asmenų prieiga);
- ◆ 48 272 kiti fiziniai asmenys.

Per 2019 m. naudojantis portalu e.teismas.lt Lietuvos teismams buvo pasirašyta daugiau nei 3,7 mln. elektroninių procesinių dokumentų.

Portale e.teismai.lt galite:

- **formuoti ir teismui teikti procesinius dokumentus:** pildyti dokumentus pagal parengtas formas, gauti pranešimus apie dokumentų priėmimą, rastas klaidas, bylos nagrinėjimą;
- **proceso dalyviams peržiūrėti informaciją apie bylas:** klausytis teismo posėdžių įrašų, susipažinti su vykstančiais teismo procesais;
- **mokėti** žyminį mokestį, teismo paskirtas baudas, priteistas bylinėjimosi išlaidas valstybei.

7.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

2019 m. Lietuvos teismuose organizuotų nuotolinių teismo posėdžių skaičius toliau augo beveik dvigubai ir siekė **2 612** (2018 m. – 1 500, 2017 m. – 800).

Aktyviausiai nuotoline vaizdo konferencijų įranga naudojosi ir nuotolinius teismo posėdžius vykdė:

- Regionų apygardos administracinis teismas;
- Vilniaus miesto apylinkės teismas.

2019 m. nuotoliniai teismo posėdžiai pradėti organizuoti su Valstybine teismo psichiatrijos tarnyba.

Nuotoliniai teismo posėdžiai taip pat organizuoti ir su užsienio valstybių institucijomis.

Nuotolinių teismo posėdžių nauda:

- Palengvinamas teisės į teisingą teismą užtikrinimas;
- taupomas laikas, greitesnės teismo procedūros;
- taupomos valstybės lėšos (pvz., konvojavimo išlaidos);
- mažinamos organizacinio darbo sąnaudos;
- užtikrinamas saugumas ir psichologinis komfortas;
- mažinamas skundų skaičius;
- galimybė apklausti asmenis, kurie neturi galimybės atvykti į teismo posėdį.

7.3. Informacinių technologijų srities naujovės ir pasiekimai

2019 m. ir toliau daug dėmesio skirta Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO modernizavimui:

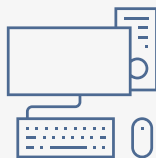
- ♦ įsigytas ir įdiegtas elektroninio pasirašymo komponentas, kuris užtikrina pasirašytų dokumentų atitiktį teisės aktams;
- ♦ įsigytos LITEKO2 migravimo iš VĮ Registrų centro į Administracijos valdomą infrastruktūrą paslaugos;
- ♦ sukurti elektroninės baudžiamosios bylos funkcionalumai LITEKO;
- ♦ nuolatos atnaujinami LITEKO naudojami klasifikatoriai;
- ♦ realizuota LITEKO ir Audito, vertinimo ir nemokumo informacinės sistemos (AVNIS) integracija.

2019 m. teismų informacinė infrastruktūra papildyta programine ir technine įranga:

- ♦ Siekiant užtikrinti tinkamą nepilnamečių apklausų vykdymą teismuose, įsigyta **10 vnt. specialios garso bei vaizdo įrašymo įrangos komplektų**, kurie 2020 m. pradžioje numatomi sumontuoti Alytaus apylinkės teisme, Klaipėdos apylinkės teisme, Marijampolės apylinkės teisme, Panevėžio apylinkės teisme, Plungės apylinkės teisme, Tauragės apylinkės teisme, Telšių apylinkės teisme, Utenos apylinkės teisme, Vilniaus miesto apylinkės teisme, Vilniaus regiono apylinkės teisme.
- ♦ Įsigyti **4 vnt. komplektų specialiosios kompiuterinės įrangos ir 4 vnt. specialiosios organizacinės įrangos**, kuri bus skirta darbui su informacija, žymima slaptumo žyma „Slaptai“; įranga 2020 m. pradžioje numatoma sumontuoti Kauno apygardos teisme, Klaipėdos apygardos teisme, Šiaulių apygardos teisme ir Panevėžio apygardos teisme.

2019 m. pabaigoje pretendentams į teisėjus, laikantiems egzaminą, suteikta galimybė naudotis elektroniniu teisės aktų registru.

Siekiant gerinti darbo sąlygas teismuose, 2019 m. teismai aprūpinti:

260 vnt. stacionarių ir nešiojamųjų kompiuterių;

41 vnt. daugiafunkčių įrenginių, turinčių spausdintuvo, skenerio, kopijavimo ir interneto funkcijas.

8. Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

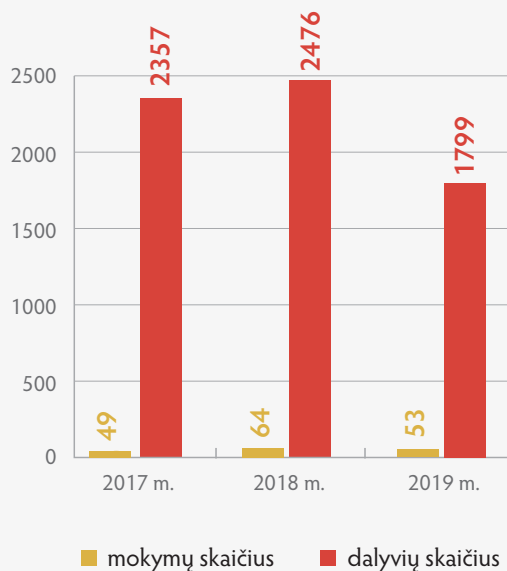
Nacionaliniai teisėjų mokymai

2019 m. daugiau nei 78 % visų šalies teisėjų kėlė savo kvalifikaciją mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas programas.

- ◆ Suorganizuoti 53 mokymai
- ◆ Mokymuose dalyvavo 1519 teisėjų*

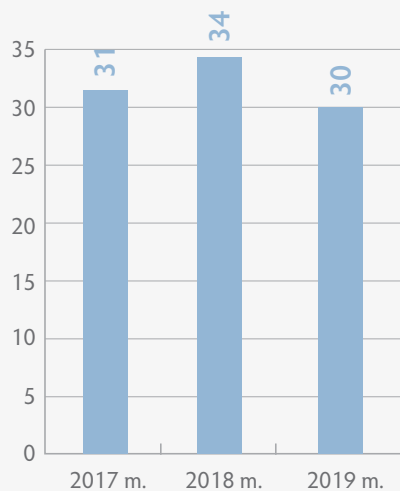
* Kai kurie teisėjai turėjo galimybę kelti kvalifikaciją keletą kartų

Pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas vykę mokymai teisėjams*

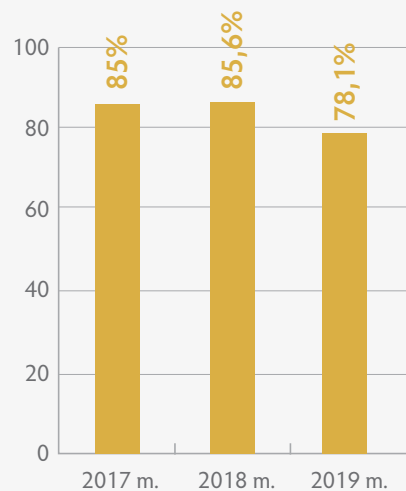

* Bendras teisėjų ir kitų mokymų dalyvių skaičius.

Patvirtinta mokymų programų:

Kvalifikaciją kėlė teisėjų*:

* Kvalifikaciją kėlusiu teisėjų skaičius priklauso nuo patvirtintų programų skaičiaus, mokymų pagal programas pasikartojamumo, grupių dydžio.

2019 M.

- ◆ Registracija į kiekvienus mokymus vykdyta atskirai.
- ◆ Bendrai į mokymus pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas registravosi 3424 dalyviai, po du asmenis į vieną vietą.
- ◆ 2019 m., kaip ir 2018 m., populiariausi buvo bendrųjų gebėjimų (psichologijos) mokymai. Į šiuos mokymus 2019 m. registravosi po 7–9 dalyvius į 1 vietą.
- ◆ Į 45 % mokymų buvo pakviesti dalyvauti visi užsiregistravę teisėjai, į 55 % mokymų buvo vykdomos atrankos.
- ◆ Net 98,2 % apklaustų mokymų dalyvių nurodė, kad mokymai jiems buvo naudingi.

ĮDOMU!

- ◆ Teisėjams mokymus vedė 52 lektoriai.
- ◆ Mokymų lektoriai vidutiniškai įvertinti 4,8 balo iš 5 galimų.
- ◆ NTA veikla organizuojant mokymus teisėjams vidutiniškai įvertinta 4,8 balo iš 5 galimų (2018 m. – 4,7 balo).

2019 m. 4,8 iš 5

2018 m. 4,7 iš 5

Papildomai NTA organizuojuose mokymuose / padėtuose organizuoti mokymuose **dalyvavo 125 teisėjai.**

2019 m. taip pat organizuoti Europos Sąjungos fondų projekto „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“ mokymai:

- ◆ „Lyderystė ir pokyčių vadyba“ – apmokyta 30 teisėjų.
- ◆ „Teismų procesinių sprendimų kokybės standarto taikymas“ – apmokyti 28 teisėjai.

Nacionaliniai teismų darbuotojų mokymai

2019 m. didelis dėmesys skirtas teismų darbuotojų mokymams – iš viso pernai 39 kvalifikacijos kėlimo renginiuose dalyvavo 966 teismų darbuotojai:

- ◆ klientų aptarnavimo mokymai teismų posėdžių sekretoriams – **80** dalyvių;
- ◆ asmeninio efektyvumo mokymai teisėjų padėjėjams – **121** dalyvis;
- ◆ specializuoti mokymai pagal veiklos sritį teismų atstovams spaudai, finansininkams, su kokybės vadyba susijusiems teismų darbuotojams, atitikties pareigūnams, teismų mentoriams ir teismų savanoriams – **119** dalyvių;
- ◆ įvairūs mokymai bendradarbiavimo su teismais pagrindais – **137** dalyviai;
- ◆ informacijos saugos ir kibernetinio saugumo mokymai įvairiems teismų darbuotojams (išskyrus IT specialistus) – **208** dalyviai;
- ◆ kiti kvalifikacijos kėlimo renginiai teismų darbuotojams – **301** dalyvis.

JDOMU!

2019 m. priimti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 93–94 straipsnių pakeitimai (2019 m. liepos 16 d. redakcija, įstatymo Nr. XIII-2372), kuriais numatyta, kad Nacionalinė teismų administracija iš specialios programos lėšų vykdo ne tik teisėjų, bet ir teismų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą.

Mokymuose pagal **Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas** su teisėjais taip pat dalyvavo ir 214 teismų darbuotojų. Teisėjų padėjėjai dalyvavo **papildomuose NTA organizuotuose mokymuose** (72 teisėjų padėjėjai).

2019 m. Europos Sąjungos fondų **projekto „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“ mokymuose** „Lyderystė ir pokyčių vadyba“ ir „Teismų procesinių sprendimų kokybės standarto taikymas“ **apmokyta 117 teismų sistemos darbuotojų**.

Tarptautiniai teisėjų ir teismų darbuotojų mokymai

2019 m. 340 teisėjų ir teismų darbuotojų dalyvavo 94 tarptautiniuose mokymuose, iš kurių 7 vyko Lietuvoje.

JDOMU!

- ◆ Pagal Europos teismo mokymų tinklo (EJTN) programas mokymuose dalyvavo 122, o organizuotuose Europos teisės akademijos (ERA) – 24 teisėjai. Be teisėjų dar 13 teisėjų padėjėjų dalyvavo šių institucijų mokymuose.
- ◆ Mainų programos renginiuose (stažuotėse, kurios gali trukti nuo poros dienų iki 1 metų) dalyvavo 40 Lietuvos teisėjų.
- ◆ 1 teisėja buvo išvykusi į ilgalaikę 12 mėnesių stažuotę Europos Žmogaus Teisių Teisme.

Nuo 2019 m. rugsėjo teisėjams ir teismų darbuotojams tapo atvira darbo teisės nuotolinių mokymų platforma, sukurta bendradarbiaujant su Europos Tarybos Europos žmogaus teisių švietimo programa teisininkams (HELP).

2019 m. NTA mokymo centro iniciatyva organizuojuose mokymuose pagal Europos Tarybos programas „HELP in 28“ ir „HELP“ dalyvavo 66 teisėjai ir teisėjų padėjėjai.

Teisėjų taryba, teismų ir NTA atstovai aktyviai vystė tarptautinį bendradarbiavimą:

- ◆ Lietuvoje lankėsi Tadžikistano, Azerbaidžano, Estijos, Kinijos ir Rumunijos teismų sistemų atstovų delegacijos. Vizitų metu delegacijos susitiko su Teisėjų tarybos ir NTA atstovais, lankėsi Kauno apygardos ir Kauno apylinkės teismuose.
- ◆ Lietuvoje vyko Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) projekto „Teismų sistemos nepriklausomumas, atskaitomybė ir kokybė“ dalyvių susitikimas.
- ◆ Įgyvendintas vystomojo bendradarbiavimo projektas „Pagalba Ukrainai įgyvendinant teismų sistemos reformą“, kurio tikslas – skatinti teisingumo sektoriaus reformas Rytų partnerystės šalyse prisidedant prie teismų sistemos bei teismų savivaldos nepriklausomumo, skaidrumo ir pasitikėjimo šiomis institucijomis stiprinimo. Įgyvendinant Projektą buvo surengti Ukrainos ir Lietuvos atstovų teisininkų mokymai (forumas).
- ◆ Teisėjų tarybos ir teismų atstovai aktyviai dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ), Europos teismo tinklo (EJN), Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) bei Europos veiksmingo teisingumo komisijos (CEPEJ) veikloje.
- ◆ Vyko tarptautiniai praktiniai mokymai „Teisėjo vaidmuo visuomenėje: kaip stiprinti pasitikėjimą teismais?“, dalyvavo 40 asmenų, iš jų 14 teisėjų ir 26 NTA darbuotojai. Mokymus vedė buvusi Niuarco municipalinio teismo vyriausioji teisėja, procedūrinio teisingumo ekspertė iš JAV Victoria Pratt.
- ◆ Buvo suorganizuotas pažintinis vizitas Norvegijos teismų administracijoje ir Trondheimo miesto apylinkės teisme, kuriame dalyvavo 6 Lietuvos teismų sistemos atstovai.
- ◆ Teismų sistemos darbuotojai dalyvavo tarptautinio Sinergijos tinklo renginyje Čekijoje prieš smurtą artimoje aplinkoje ir lyties pagrindu ir tarptautinėje konferencijoje „Stambulo konvencija – Europos patirtis“.

Taip pat 2019 m. Teisėjų taryba tarptautiniuose tinkluose paskyrė atstovauti:

- ◆ Konsultacinėje Europos teisėjų taryboje (CCJE) – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkę, laikinai einančią Teismo pirmininko pareigas, **Sigitą Rudėnaitę**;
- ◆ Europos veiksmingo teisingumo komisijoje (CEPEJ) – Lietuvos apeliacinio teismo teisėją **Egidiją Tamošiūniene**;
- ◆ Tarptautiniame Hagos teisėjų tinkle – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėją **Gediminą Sagatį**.

9. Visuomenės informavimas

2019 m. įveikti komunikacijos iššūkiai, sėkmingai įgyvendinti komunikacijos projektai, kuriais siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose.

Komunikacijos veiklos planuotos ir įgyvendintos atsižvelgiant į atliktų tyrimų rezultatus ir nusimatytus planus:

- Teismų komunikacijos **strategiją** 2016–2020;
- teismų komunikacijos **audito rezultatus**;
- žiniasklaidos monitoringo rezultatus – **1 apžvalgą**;
- **Vidinės komunikacijos** gaires.

Didžiausias 2019 m. teismų komunikacijos iššūkis – kurti artimesnį, draugiškesnį santykį su visuomene, atviros ir skaidrios institucijos įvaizdį.

Svarbiausios 2019 LIETUVOS TEISMŲ VIEŠINIMO VEIKLOS

- Suorganizuotas **Lietuvos teismų sistemos darbuotojų sąskrydis**, kuriame dalyvavo daugiau kaip 800 svečių.
- **Koordinuota Teisingumo kambario per Lietuvą komunikacija**. Iš viso kambaryje kampanijos metu apsilankė apie **400** žaidėjų.
- Gruodžio 10 d. – Lietuvos teismų dienos – proga suorganizuotas iškilmingas Teismų sistemos apdovanojimų renginys Lietuvos Aukščiausiajame Teisme. Apdovanoti 3 asmenys, nusipelnę Lietuvos teismų sistemai, tarp jų ir kadenciją baigęs **Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus**.

Taip pat renginio metu pristatyta ir **unikali istorinė fotosienelė apie tarpukario Lietuvos moteris teisėjas**. Ši fotosienelė keliauja po skirtingus šalies teismus.

2019 m. siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose. Informacija apie teismų veiklą visuomenę pasiekė:

- www.15min.lt rubrikoje „Tribūna“;
- žurnale TEISMAI.LT (37 straipsniai, pasirodę naujienų portale www.delfi.lt);
- Lietuvos teismų „Facebook’e“;
- interneto svetainėje www.teismai.lt **450** įrašų (2018 m. – **393**) ir vidiniame teismų tinkle – **300** įrašų.

2019 m. skaičiai

295 – per dieną,
107 675 per metus –
žiniasklaidos monitoringo
žinučių peržiūra

272853 – www.teismai.lt
lankytojai

900 – teisėjų komentarų
žiniasklaidoje

33 – radijo laidos,
80 – TV laidų su teisėjų
komentarais,
200 – žurnalistų užklausų

506 – nauji sekėjai
„Facebook’e“. Iš viso 2019 m. –
10212 sekėjų (2018 m. – 9706).
Žinučių pasiekiamumas – **500 000**
auditorija per metus

836 (2018 m. – 1012)
– straipsnių ir pranešimų
spaudai.

Ypatingas dėmesys skirtas visuomenės teisiniam švietimui

- ◆ Įgyvendinta komunikacijos kampanija „Teisingumo kambarys“, kurios metu 5 didžiųjų Lietuvos miestų gyventojai galėjo išmėginti teisėjo profesiją ir iš arčiau susipažinti su teisėjo darbo specifika. Projekto metu 30 publikacijų žiniasklaidoje, 14 įrašų Lietuvos teismų „Facebook’e“, „Instagram’e“, renginiai 5 šalies miestuose.
- ◆ Dalyvauta projekte „Kultūros naktis“ (teismų veikla pristatyta 600 asmenų).
- ◆ Dalyvauta projekte „Būtent“. Suorganizuota diskusija tema „Ar teisingumas žmonių pusėje?“
- ◆ Inicijuoti teisinio švietimo projektai „Teisėjas bibliotekoje“ (8 teisėjai aplankė 3 šalies bibliotekas).
- ◆ Suorganizuota nemokamų teisinių konsultacijų diena „Jūs klausiate – mes atsakome!“, teisines konsultacijas teikė 350 teisininkų, dalyvių – 600.

- ◆ Suorganizuotas naujo formato projektas „Diena su teisėju 2019“, kuriame 5 stipriausios šalies universitetų poros aplankė Vilniaus ir Kauno teismus.
- ◆ Istorinę teismų ekspoziciją Nacionalinėje teismų administracijoje aplankė apie 1200 lankytojų, iš kurių 1000 – moksleiviai.
- ◆ Suorganizuota daugiau nei 150 socialinių iniciatyvų renginių, atvirų durų dienų šalies teismuose ir NTA.

Kompetencijų stiprinimas

Įgyvendinant Europos Sąjungos finansuojamo projekto programą „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“:

- ◆ Suorganizuoti krizių komunikacijos mokymai teismų atstovams spaudai ir NTA Komunikacijos skyriaus darbuotojams (15 asmenų).

2019 m. taip pat buvo sustiprintas teismo savanorių veiklos koordinavimas.

Plačiau – 6.2. skiltyje „Teismo savanoriai“.

10. Kokybės vadyba teismuose

Nuolat didėjantys visuomenės reikalavimai Lietuvos Respublikos teismų sistemai, besikeičianti socialinė aplinka, turimi riboti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės viešojo valdymo tobulinimo programa, Europos Komisijos teikiamų paslaugų kokybės gerinimo politika bei Lietuvos Respublikos teismų sistemos apsisprendimas kelti teikiamų paslaugų kokybę yra pagrindinės priežastys, verčiančios keistis, tobulėti, ieškoti optimaliausių teismų veiklos organizavimo priemonių.

Siekiant kelti teikiamų paslaugų kokybę teismų sistemoje yra įdiegti kokybės vadybos metodai:

1. Asmenų aptarnavimo modelis

Siekiant užtikrinti vienodą ir kokybišką asmenų, besikreipiančių į teismus, aptarnavimą visuose Lietuvos teismuose, 2019 m. įdiegtas **Asmenų aptarnavimo teismuose modelis**, kurį sudaro:

- ◆ **Asmenų aptarnavimo teismuose standartas (toliau – Standartas)**, teismų darbuotojų bendravimo su asmenimis principų, elgesio taisyklių ir normų rinkinys;
- ◆ **Monitoringo sistema** – aptarnavimo kokybės teismuose kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) vertinimo tvarka;
- ◆ **mentorystė** – Standarto ir monitoringo sistemos nuostatų taikymo teisme užtikrinimas (mentoriaus veikla, užtikrinanti mokymus, sudėtingų aptarnavimo situacijų sprendimus, monitoringo organizavimą ir kt.).

2019 metų sausio mėn. 2 dienų mokymuose, skirtuose teismų kancleriams ir skyrių vedėjams, suteikta sisteminių ir praktinių įgūdžių, kaip teismuose užtikrinti aukštą asmenų aptarnavimo kokybę, taikant mentorystę; o mokymuose, skirtuose teismų pirmininkams, pirmininkų pavaduotojams ir (ar) patarėjams, – tobulinti organizacinės kultūros formavimo, lyderystės ir pokyčių vadybos kompetencijas. Apmokyti 75 vadovaujančias pareigas einantys teismų darbuotojai.

Visuose 22 teismuose paskirti mentoriai bei juos pavaduojantys asmenys. Mentoriams suorganizuoti mokymai kaip taikyti monitoringo tvarką.

Papildomai 80 teismų posėdžių sekretorių išklausė praktinius 1 dienos mokymus, kaip taikyti Standarto nuostatas.

Jau 2020 m. teismuose bus vykdomas asmenų aptarnavimo monitoringas pagal naująjį modelį, kuris leis palyginti aptarnavimo kokybę tarp tos pačios grupės teismų, o mentorystė – užtikrinti Asmenų aptarnavimo modelio nuostatų laikymąsi bei mokymąsi taikyti Standarto nuostatas kasdieninėje veikloje.

Asmenų aptarnavimo kokybės rezultatų palyginimo tikslais yra nustatytos teismų grupės; jas sudaro:

- ◆ I grupė: Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Lietuvos apeliacinis teismas;
- ◆ II grupė: apygardų teismai, apygardų administraciniai teismai;
- ◆ III grupė: apylinkių teismai.

2. Kokybės vadybos sistemos

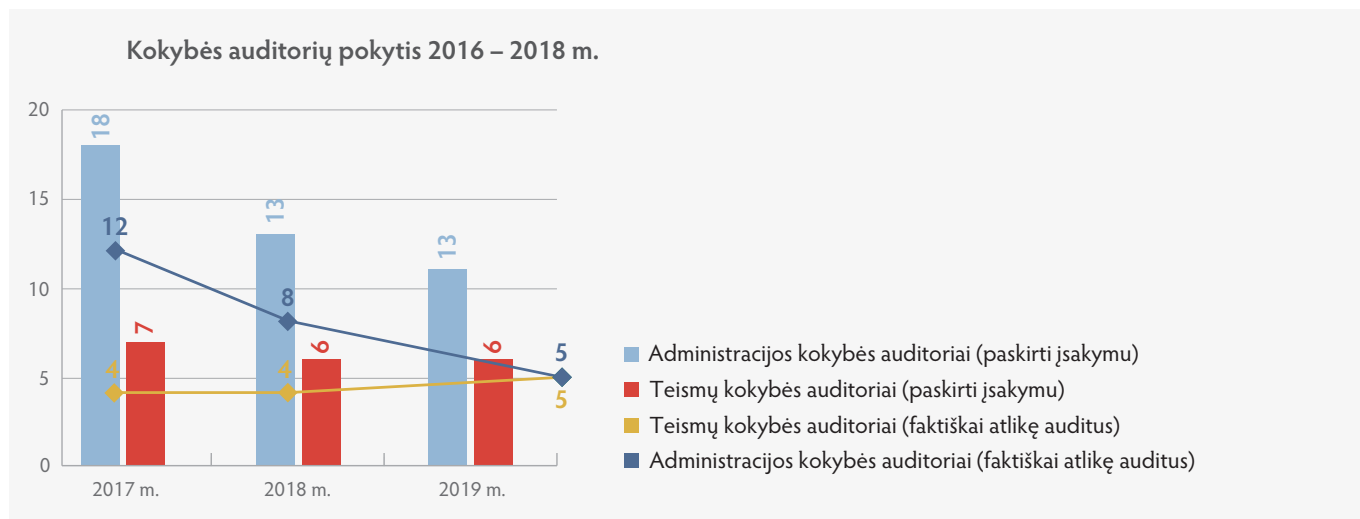
2019 m. Kokybės vadybos sistemos (toliau – KVS) buvo taikomos ir prižiūrimos septyniuose* Lietuvos teismuose (čia KVS įdiegtos 2012–2014 metais ir atitinka tarptautinio standarto „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai (ISO 9001:2015)“ reikalavimus.

KVS įdiegtos šiuose teismuose:

- ◆ Lietuvos Aukščiausiajame Teisme;
- ◆ Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme;
- ◆ Kauno apygardos teisme;
- ◆ Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmuose;
- ◆ Panevėžio apygardos teisme;
- ◆ Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio ir Pasvalio rūmuose;
- ◆ Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmuose.

KVS vidaus auditai

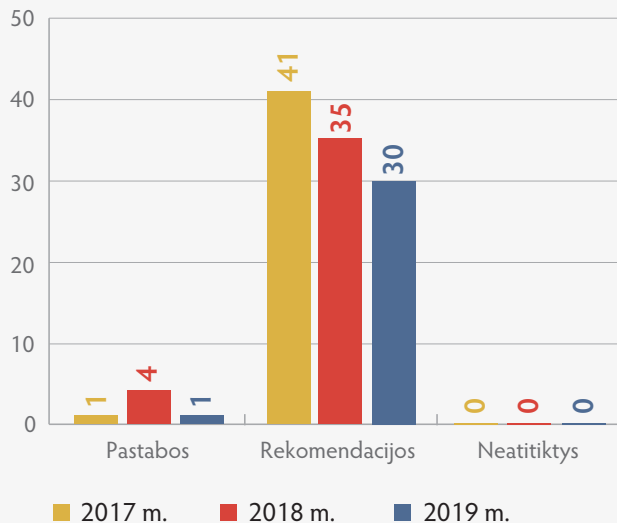
2019 m. atlikti 9 KVS vidaus auditai, juos atliko teismų ir NTA kokybės vidaus auditorių grupės.

Pateiktoje diagramoje galima matyti, kad kokybės auditorių skaičius mažėja, todėl 2020 metais mažės kokybės auditorių grupės, vienam audituojančiam kokybės auditoriui teks didesnis audituojamų sričių ir KVS vidaus auditų skaičius.

* 3 iš jų KVS įdiegta ne visuose teismo rūmuose

2017 – 2019 m. KVS vidaus auditų metu kokybės auditorių pateiktų pastabų, rekomendacijų ir neatitikčių palyginimas

Atliktų auditų rezultatai:

- ◆ 2019 m. sumažėjęs pastabų ir rekomendacijų kiekis rodo, kad teismams geriau sekasi suvaldyti pokyčius, susijusius su perėjimu prie naujų teisės aktų reikalavimų, taip pat struktūrinius ar kitus pokyčius.
- ◆ Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2019 m. prižiūrėti KVS teismuose vadovybės deleguoti asmenys turi pakankamai įgaliojimų ir kompetencijos daryti įtaką ar priimti sprendimus dėl KVS palaikymo.
- ◆ Pažymėtina, kad dalies teismų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo) KVS tapo brandžios. Šie teismai perėjo į naują KVS priežiūros etapą, t. y. šie teismai gali mažinti dokumentuotos informacijos kiekį, palikti tik tiek, kiek reikalauja tarptautinis standartas „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai (ISO 9001:2015)“.

KVS palaikymas

2019 m. lapkričio mėn. buvo suorganizuoti mokymai „Vadybos principų taikymas teismo vidaus administravimo veikloje“ teismų vadovybės atstovams kokybei, kancleriams bei kokybės auditoriams. Mokymai vyko Kauno apygardos teisme, juose dalyvavo apie 15 asmenų. Mokymų metu dalyviai aptarė problemines teismo vidaus administravimo sritis ir pasidalino gerąja patirtimi.

3. Bendrasis vertinimo modelis

Administracinės veiklos tobulinimui Lietuvos Aukščiausiajame Teisme ir Nacionalinėje teismų administracijoje taikomas dar vienas vadybos įrankis – **Bendrojo vertinimo modelis**.

2017 m. buvo atliktas pakartotinis vertinimas pagal Bendrąjį vertinimo modelį. Jį atliekant buvo remiamasi 2 kriterijais: žmogiškųjų išteklių valdymu ir rezultatais, orientuotais į darbuotojų rodiklius. Šio vertinimo metu buvo identifikuotos silpnosios personalo valdymo pusės ir įvertintos galimybės jas pagerinti. Taip pat buvo parengti veiklos tobulinimo pagal Bendrąjį veiklos modelį planai 2017–2020 metams.

11. Projektai

2019 m. buvo įgyvendinami 3 projektai, kurių bendras biudžetas siekia apie 3 mln. eurų:

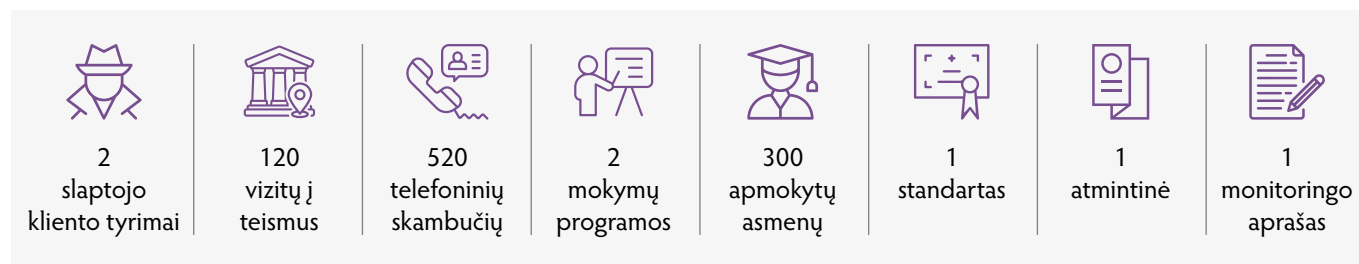
- ◆ „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“;
- ◆ „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“;
- ◆ „Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose plėtojimas“.

2019 m. rugsėjo mėnesį sėkmingai baigtas įgyvendinti dvejus metus vykdytas projektas „**Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas**“, finansuotas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšomis.

Pagrindinis šio projekto tikslas buvo didinti teismų veiklos efektyvumą ir stiprinti visuomenės pasitikėjimą teismais, gerinant teismų klientų aptarnavimą, didinant teismų informacijos aiškumą ir prieinamumą.

Rezultatai:

- ◆ **Atnaujintas asmenų aptarnavimo teismuose modelis**

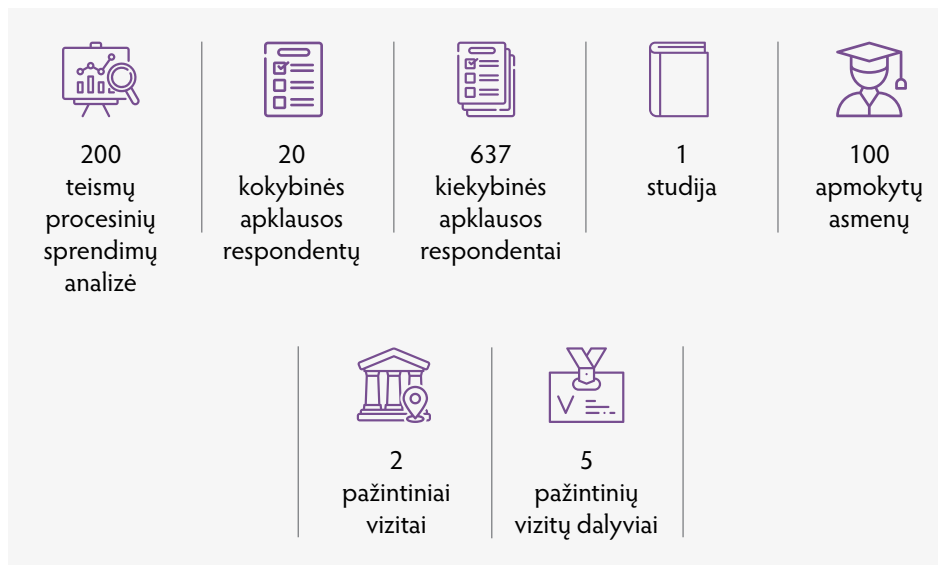

Veiklos įgyvendinimo metu:

1. atlikta asmenų aptarnavimo teismuose esamos situacijos analizė bei du slaptojo kliento tyrimai teismuose, siekiant įvertinti asmenų aptarnavimo kokybės lygį teismuose;
2. atnaujintas ir išleistas „Asmenų aptarnavimo teismuose standartas“, kuriame nustatyti vienodi asmenų aptarnavimo teismuose reikalavimai;
3. parengtas ir Teisėjų tarybos patvirtintas pavyzdinis asmenų aptarnavimo kokybės teismuose kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) vertinimo tvarkos aprašas;
4. teismų vadovams ir darbuotojams organizuoti mokymai „Kokybiškas asmenų aptarnavimas teismuose“ ir „Lyderystė ir pokyčių vadyba“, kuriuos išėjo 300 teismų sistemos atstovų.

◆ **Atliktas teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo monitoringas ir parengtos rekomendacijos**

Veiklos įgyvendinimo metu:

1. šanalizuota užsienio šalių (Suomijos, Nyderlandų ir Vengrijos) geroji praktika įgyvendinant teismų procesinių sprendimų kokybės priemones;
2. pasiūlyta pavyzdinė koncepcija dėl teismų procesinių sprendimų kokybės standartų stebėsenos, vertinimo kriterijų ir jų taikymo procedūrų;
3. pateiktos rekomendacijos dėl teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo ir jų tobulinimo;
4. suorganizuoti 2 pažintiniai vizitai į Suomiją ir Nyderlandus, kurių metu 5 teismų sistemos atstovai susipažino su teismų sprendimų standartais ir kokybiniais aspektais;
5. teisėjams ir teisėjų padėjėjams organizuoti mokymai „Teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymas“, kuriose išklausė 100 dalyvių.

◆ Įgyvendintos visuomenės pasitikėjimo teismais didinimo priemonės

Veiklos įgyvendinimo metu:

1. atlikta visuomenės apklausa dėl pasitikėjimo teismais;
2. atliktas teismų komunikacijos auditas;
3. suorganizuotas pažintinis vizitas į Nyderlandų Karalystę, kurio metu 4 teismų sistemos darbuotojai susipažino su teismų vidinės komunikacijos ir organizacinės kultūros principais;
4. parengta teismų komunikacijos galimybių studija;
5. suorganizuotos ir įgyvendintos 2 komunikacijos kampanijos: „Išspręsk ginčą taikiai“ ir „Teisingumo kambarys“;
6. organizuoti mokymai „Vidinė komunikacija ir organizacinė kultūra“, „Bendravimas su žiniasklaida ir efektyvus bendradarbiavimas“ ir „Teisėjo vaidmuo visuomenėje: kaip stiprinti pasitikėjimą teismais?“, juose dalyvavo 190 teismų sistemos atstovų;

2019 m. gegužės 2 d. suorganizuota tarptautinė baigiamoji projekto konferencija „XXI a. teismo vertybė – dėmesys žmogui“.

2019 m. buvo tęsiamas projekto **„Teismų veiklos efektyvumo didinimas“**, finansuojamo Europos Sąjungos fondų investicijų lėšomis, įgyvendinimas.

Projekto tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą, sukurti pažangaus teismų išteklių valdymo ir bylų paskirstymo modelius bei atnaujinti bylų duomenų tvarkymo procesus ir perkelti juos į elektroninę erdvę.

2019 m. rezultatai:

◆ Parengtas pažangus teismų išteklių valdymo modelis

Veiklos įgyvendinimo metu:

1. atlikta teismų esamos padėties išteklių valdymo efektyvumo analizė;
2. atlikta užsienio šalių (Austrijos, Danijos, Estijos, Nyderlandų) gerosios praktikos analizė;
3. parengtas pažangaus teismų išteklių valdymo modelis.

◆ Parengta bylų skirstymo modelio koncepcija

◆ Vykdytas LITEKO 2 modernizavimas

Veiklos įgyvendinimo metu:

1. atliktas LITEKO 2 modernizavimo analizės ir projektavimo etapas, parengta dokumentacija, apimanti neprocesinių dokumentų valdymo, apskaitos, paieškos ir dokumentų valdymo sistemos (DVS) administravimo funkcionalumus;
2. pradėtas bylų skirstymo modulio sukūrimo viešasis pirkimas;
3. parengta statistikos posistemio sukūrimo paslaugų viešųjų pirkimų dokumentacija.

2019 m. balandžio 29 d. organizuota apskritojo stalo diskusija „E.teismų ateitis Lietuvoje“.

2019 m. pradėtas įgyvendinti Europos Komisijos finansuojamas projektas „**Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose plėtojimas**“. Projektas įgyvendinamas su Latvijos Respublikos Nacionaline teismų administracija ir Kroatijos Respublikos teisingumo ministerija.

Projekto tikslas – skatinti teismų bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose ir prisidėti prie veiksmingo ir nuoseklaus Europos Sąjungos abipusio pripažinimo priemonių taikymo baudžiamosiose bylose.

2019 m. rezultatai:

- ◆ birželio mėn. organizuotas pažintinis vizitas Latvijoje;
- ◆ rugsėjo mėn. organizuotas pažintinis vizitas NTA ir Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmuose;
- ◆ spalio mėn. organizuotas pažintinis vizitas Kroatijoje

2019 m. aktyviai rengtasi Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų programos „**Teisingumas ir vidaus reikalai**“ įgyvendinimui.

2019 m. rezultatai:

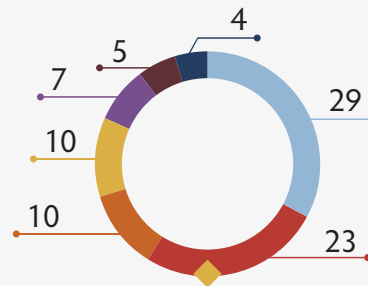
- ◆ parengta ir patvirtinta programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ koncepcija;
- ◆ parengtos pirminės paraiškos programos projektų „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“ ir „Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas“ finansavimui, kuris siekia daugiau nei 7,5 mln. eurų, gauti.

12. Asmens duomenų apsauga

2019 m. didelis dėmesys buvo skiriamas asmens duomenų apsaugos kultūros stiprinimui teismuose ir užtikrinimui, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus:

- ◆ Klaipėdos apygardos teismas atliko pirmąjį teismų sistemoje duomenų tvarkymo operacijos – pokalbių telefonu įrašymo – poveikio duomenų apsaugai vertinimą;
- ◆ parengti ir patvirtinti duomenų tvarkymo operacijų teismuose ir NTA poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimo tvarkos aprašai;
- ◆ Teisėjų tarybos sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė parengė ir Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo komitetui pateikė pasiūlymus dėl proceso įstatymų pakeitimų asmens duomenų apsaugos reformos kontekste;
- ◆ NTA suorganizuotas teismų darbuotojų susitikimas-diskusija „Asmens duomenų tvarkymas teismuose“, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas atsakė į teismų dažniausiai užduodamus klausimus, susijusius su teismo personalo asmens duomenų tvarkymu, asmens duomenų saugumo pažeidimų tyrimu, vertinimu, dokumentavimu, aptarė probleminius procesinių dokumentų siuntimo (įteikimo) aspektus ir kt.;
- ◆ teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas teikė konsultacijas teismų darbuotojams asmens duomenų tvarkymo klausimais (iš viso suteikė 101 konsultaciją, iš jų – 73 telefonu, 28 – el. paštu).

Dažniausiai teismų užduodami klausimai

- dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų
- dėl personalo asmens duomenų tvarkymo
- dėl informavimo apie atliekamą asmens duomenų tvarkymą
- dėl poveikio duomenų apsaugai vertinimo
- dėl procesinių dokumentų siuntimo
- dėl teismo posėdžių tvarkaraščiuose, pranešimuose pateikiamų asmens duomenų
- dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų

Besiformuojanti BDAR taikymo praktika tvarkant asmens duomenis teismuose sulaukė ir akademinės bendruomenės dėmesio: teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas buvo pakviestas dalyvauti Lietuvos duomenų apsaugos pareigūnų asociacijos kartu su Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetu organizuotoje praktinėje konferencijoje „Pirmieji BDAR taikymo metai: kylantys klausimai ir besiformuojanti praktika“. Konferencijos metu duomenų apsaugos pareigūnas skaitė pranešimą „Asmens duomenų apsaugos reformos iššūkiai teismų sistemai“, dalijosi įžvalgomis bei patirtimi, sukaupia BDAR nuostatas taikant teismų sistemoje.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. gruodžio 30 d. priėmė nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1446-822/2019, kuri aktuali siekiant užtikrinti, kad visuose Lietuvos Respublikos teismuose būtų formuojama vieninga praktika vertinant asmenų prašymus pateikti duomenis iš LITEKO.

Minėta nutartimi pradėta formuoti teismų praktiką, kad informacija apie specialius LITEKO duomenis, t. y. informacija apie prisijungimus prie LITEKO tvarkomos bylos, nepatenka į bylos dalyvio asmens duomenų sąvoką. Duomenys apie prisijungimus yra byloje esančių asmens duomenų tvarkymo veiklos (veiksmų) įrašai, kurie sudaro galimybę įgaliojimus tam turinčiam subjektui vertinti asmens duomenų tvarkymo (ne)teisėtumą, ir šie duomenys negali būti tapatinami su savo asmens duomenimis nuostatų, kurios įtvirtina teisę susipažinti su savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi, prasme.

13. Teismų finansavimas

2019 m. teismams valstybės biudžeto įstatymu buvo skirta 81 187 tūkst. Eur.

Iš jų darbo užmokesčiui – 73 768 tūkst. Eur asignavimų. Lyginant su 2018 m., finansavimas išaugo 9,6 %.

Iš šios sumos buvo skirta:

- ◆ 2343 tūkst. Eur – apylinkių teismų teisėjų atlyginimams padidinti įgyvendinant Teisėjų atlyginimų įstatymo pakeitimą;
- ◆ 1900 tūkst. Eur – teismų posėdžių sekretorių ir teisėjų padėjėjų atlyginimams padidinti bei teismo psichologų pareigybėms įsteigti;
- ◆ 161 tūkst. Eur – darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atlyginimams padidinti;
- ◆ 1700 tūkst. Eur – Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimų įgyvendinimui ir priedų už stažą pokyčiui;
- ◆ 801 tūkst. Eur – bazinio dydžio didinimui 1,5 euro;
- ◆ 103 tūkst. Eur – minimaliosios mėnesinės algos padidimui iki 430 eurų.

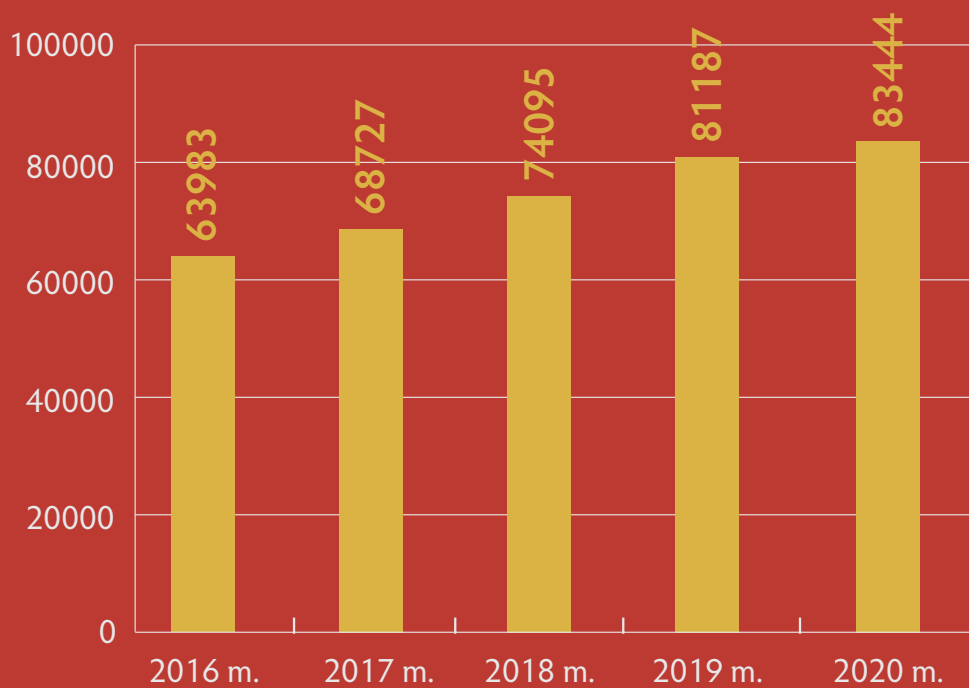
Teismų mokėtinos sumos 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 5747 tūkst. Eur, iš jų 4196 tūkst. Eur darbo užmokesčiui, o skaičiuojant be 2020 m. mokėtinos neproporcingai sumažintų atlyginimų teisėjams ir valstybės tarnautojams grąžintinos dalies – 4806 tūkst. Eur, kuri traukiama į mokėtinas sumas 2019 m. gruodžio 31 d., nors turi būti išmokėta ateinančiais metais, – apie 941 tūkst. Eur.

2019 m. buvo rengiamas 2020 m. biudžetas. Teismams 2020 m. valstybės biudžeto įstatymu buvo patvirtinta 83 444 tūkst. Eur asignavimų – 2,8 % daugiau nei 2019 m.

ĮDOMU!

Per pastaruosius 5 metus teismų biudžetas padidėjo 19 461 tūkst. Eur, t. y. 30,4 % (arba 14 655 tūkst. Eur, t. y. 22,9 %, skaičiuojant be neproporcingai sumažintų atlyginimų grąžintinos dalies, kuri sudaro 4806 tūkst. Eur).

Teismų biudžetai 2016 – 2020 metais, tūkst. Eur

14. Nacionalinės teismų administracijos veikla

NTA 2019 m. buvo kupini ne tik naujų iššūkių, bet ir naujų iniciatyvų, tam, kad būtų užtikrintas kokybiškas ir sklandus teismų ir teismų savivaldos institucijų darbas. Siekdama efektyvinti teismų veiklą NTA daug dėmesio skyrė teisės aktų tobulinimui ir naujų rengimui, tarptautiniam bendradarbiavimui, teisėjų ir teismų darbuotojų mokymams ir skaidrumo teismų sistemoje stiprinimui.

2019 M. NTA APTARNAVO:

- ◆ 9 savivaldos institucijas ir komisijas
- ◆ 22 Lietuvos teismus su daugiau kaip 3500 juose dirbančių asmenų, siekė ne tik užtikrinti sąlygas efektyviai teismų veiklai, bet ir rūpinosi teismų lankytojais.
- ◆ 2019 m. duomenimis, NTA teikiamas paslaugas ir aptarnavimą vertino kaip kokybišką – **4,2 balo iš 5 (2018 m. – 4,0 iš 5)***.

*Vertinama 5 balų sistema.

2019 M. NTA VEIKLOS PRIORITETAI:

- ◆ NTA vykdė valstybės investicijų projekto „Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato Vilniuje, Šeimyniškių g. 28, statyba“ statybos rangos darbų viešąjį pirkimą.
- ◆ Įgyvendino pažangias priemones, susijusias su teismų veiklos kokybės ir išteklių valdymo gerinimu.
- ◆ Stiprino saugumą teismuose.
- ◆ Pasirengė 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinio mechanizmo finansuojamos programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ įgyvendinimui.

Tarptautiniai projektai

- ◆ **2019 m. buvo įgyvendinami projektai, kurių bendras biudžetas siekia apie 3 mln. eurų:**
 - » „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“;
 - » „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“;
 - » „Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose plėtojimas“.

Plačiau – žr. skyriuje „Projektai“.

Informacinių technologijų darbai

Tam, kad teismų infrastruktūros komponentai veiktų nuosekliai ir kasdien būtų profesionaliai prižiūrimi (palaikomi), įsigytos šios prekės ir paslaugos:

- ◆ garso įrangos programinės įrangos priežiūros paslaugos;
- ◆ Hewlett-Packard tarnybinių stočių ir kitos kompiuterinės aparatinės įrangos pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ teismų infrastruktūros (techninės ir programinės įrangos, įskaitant jų sudedamąsias dalis) pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ VMware programinės įrangos pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ diskinė duomenų saugykla;
- ◆ LITEKO įrenginių Microsoft programinės įrangos licencijų naujumo garantijos;
- ◆ teismų pašto serverio migravimas į saugesnę ir patikimesnę aplinką.

NTA 2019 m. sėkmingai organizavo teismų pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto ir statybos darbus, teikė teismams būtinausias darbo priemones.

Atlikta:

- ◆ 11 teismų **pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto darbų**;
- ◆ 3 teismuose patalpų darbui su įslaptinta informacija **įrengimo darbai**;
- ◆ 6 teismuose praplėtos esamos **įeigos kontrolės sistemos**;
- ◆ 5 teismuose įrengtos **priešgaisrinės signalizacijos**;
- ◆ nupirkti ir įdiegti **8 oro kondicionieriai**;
- ◆ nupirkta ir įrengta 1 **neįgalųjų keltuvas**.

2019 m. NTA didelį dėmesį skyrė antikorupcinės aplinkos stiprinimui teismuose:

- ◆ Teisėjų tarybos 2019 m. kovo 8 d. protokoliniu nutarimu sudaryta darbo grupė. Jos tikslas – antikorupcinės aplinkos teismuose gerinimas.
- ◆ Inicijuotas Administravimo teismuose nuostatų, patvirtintų Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu „Dėl Administravimo teismuose nuostatų patvirtinimo“ tobulinimo projektas, kuriame inter alia įgyvendinami Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pateikti pasiūlymai, susiję su antikorupcinės aplinkos teismuose stiprinimu.
- ◆ Kartu su Teisėjų taryba parengtas STT atliktos korupcijos rizikos analizės bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo srityse pasiūlymų įgyvendinimo planas.
- ◆ 2019 m. NTA Vidaus audito skyrius atliko korupcijos rizikos valdymo Lietuvos Respublikos teismuose ir NTA vertinimą.

NTA 2020 metų veiklos prioritetai

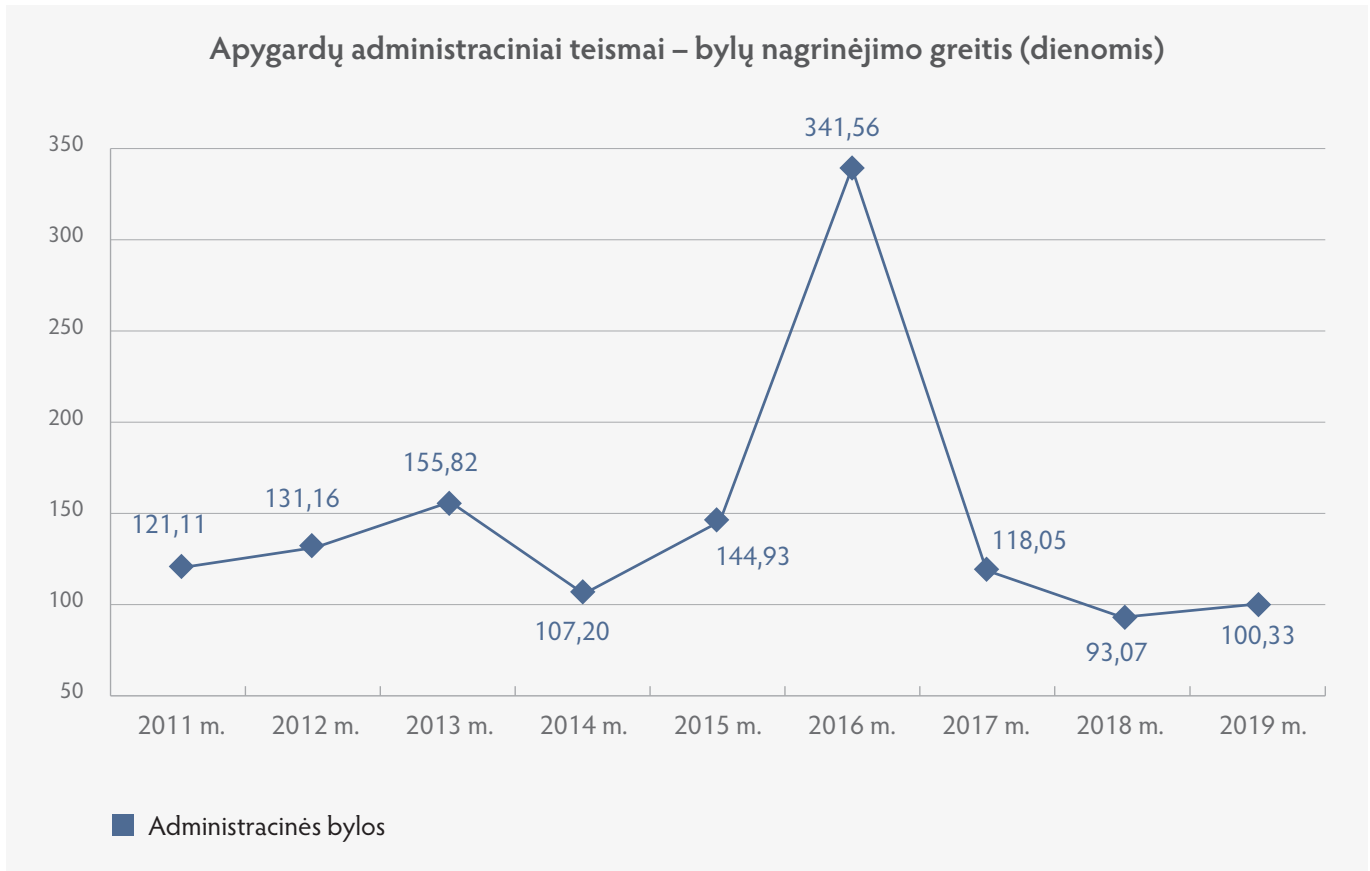
- ◆ Pradėti valstybės investicijų projekto „Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato Vilniuje, Šeimyniškių g. 28, statyba“ pastato statybos darbus.
- ◆ Pradėti įgyvendinti 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinio mechanizmo finansuojamos programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ projektus.
- ◆ Stiprinti antikorupcinę kultūrą teismų sistemoje (atsparumas, skaidrumas, atvirumas).
- ◆ Tęsti teismų veiklos optimizavimo iniciatyvas.
- ◆ Plėtoti teismų elektronines paslaugas.

Priedai

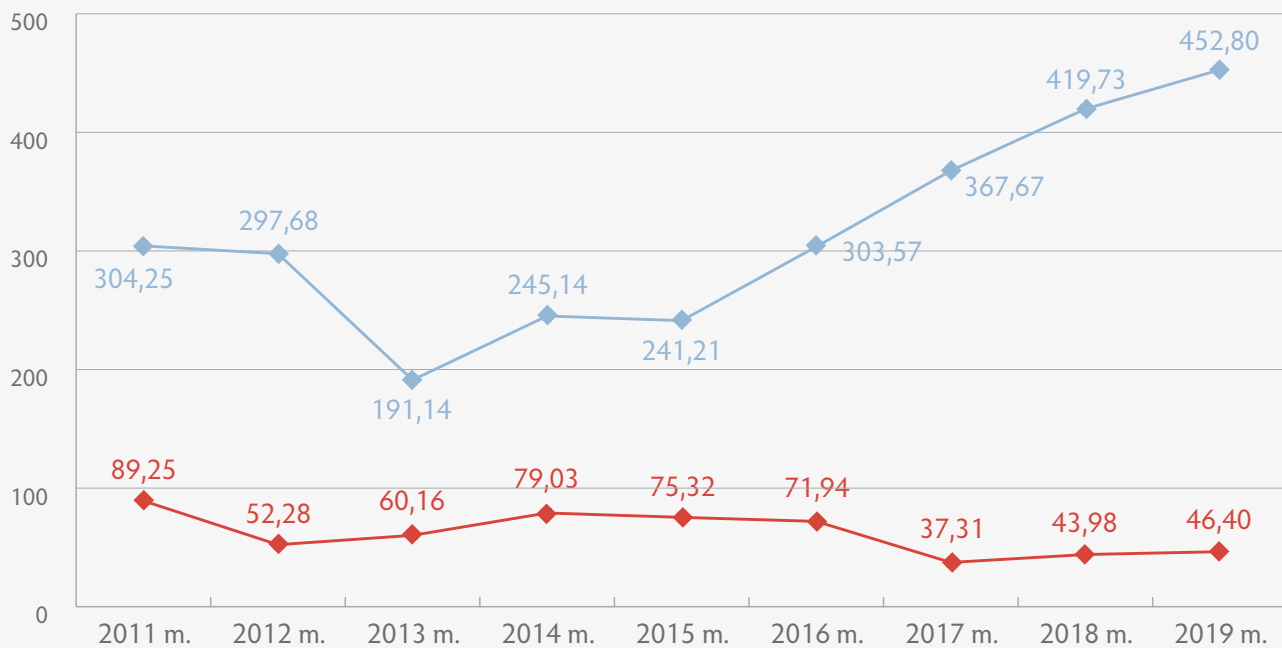

1. Priedas

Bylų nagrinėjimo greitis

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas – bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

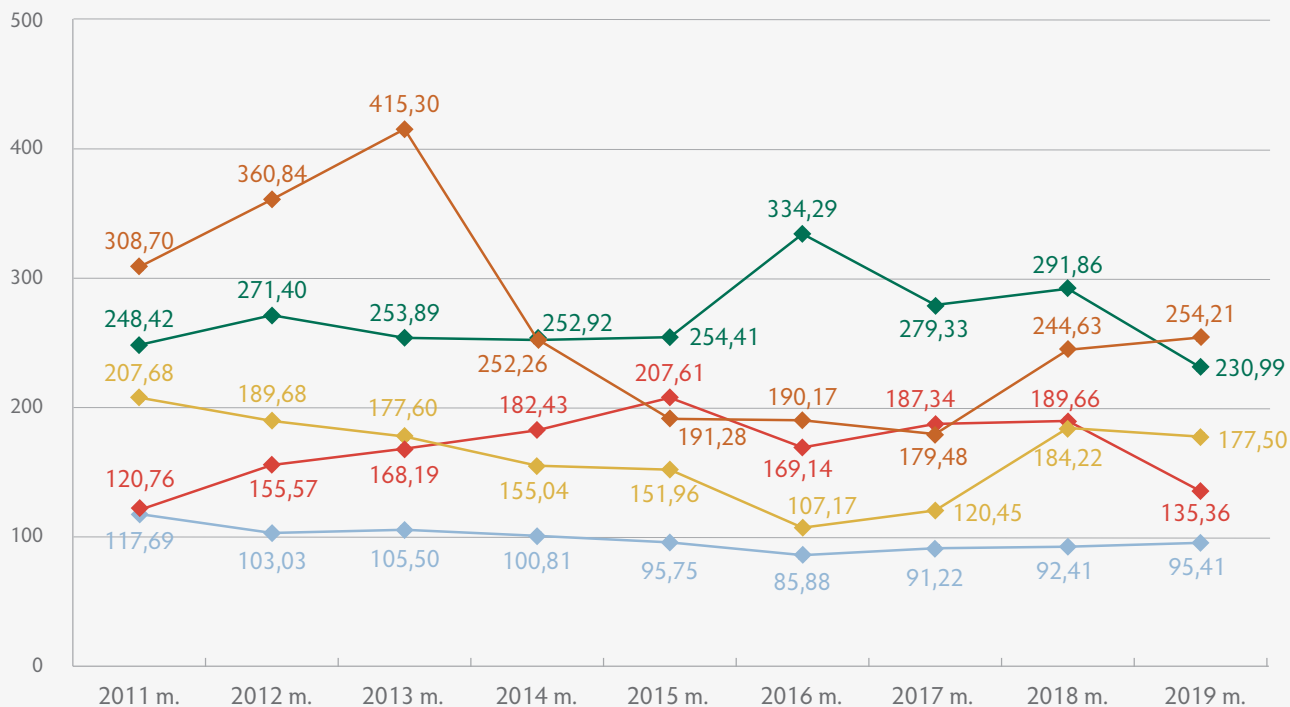
■ Administracinės bylos dėl sprendimų (apeliacinė instancija)

■ Administracinės bylos dėl nutarčių (apeliacinė instancija)

II atskiros bylų kategorijos

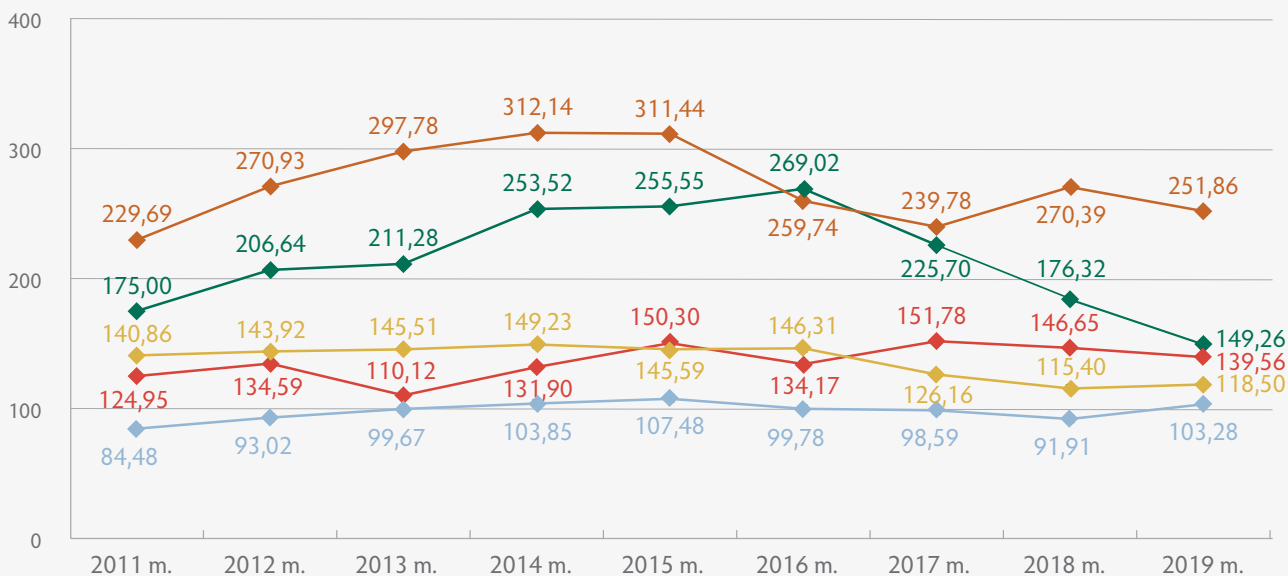
Civilinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (kasacija)
- Apygardų teismai (I instancija ginčo teiseną)
- Apylinkių teismai (I instancija ginčo teiseną)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl sprendimų)
- Apygardų teismai (apeliacija dėl sprendimų)

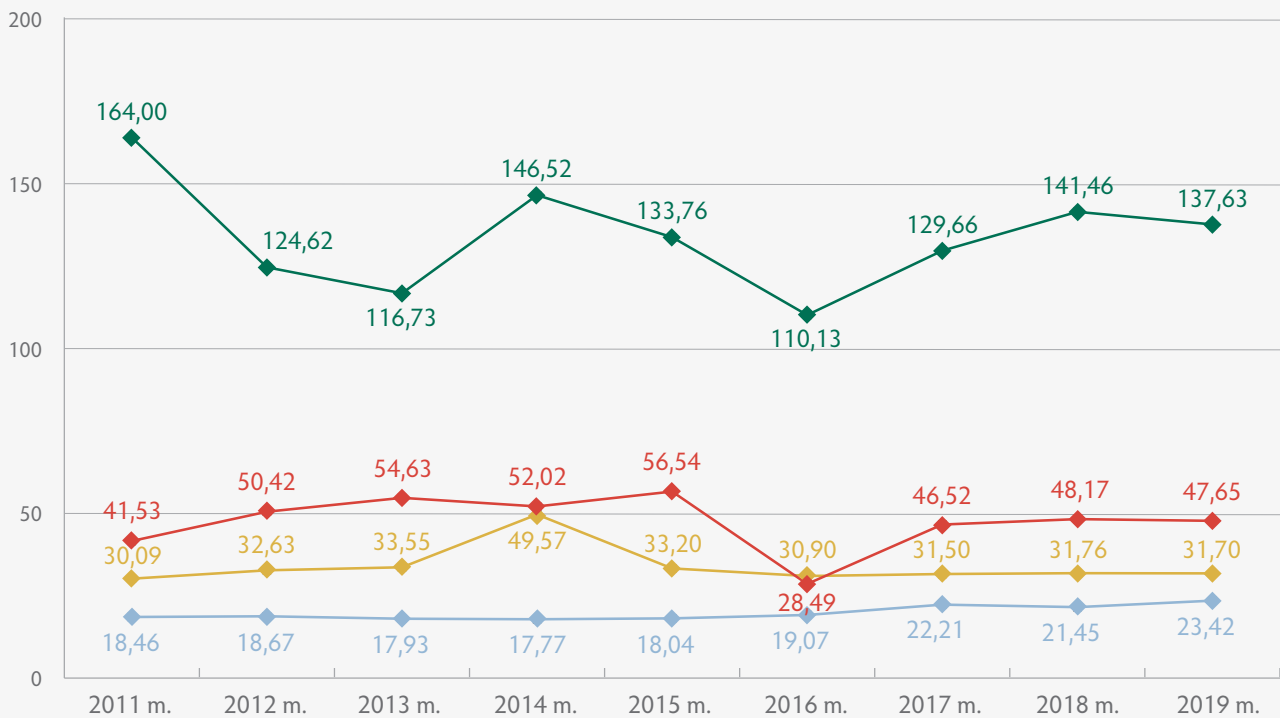

Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apygardų teismai (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Apylinkių teismai (I instancija bendras procesas)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
- Apygardų teismai (I instancija bendras procesas)

Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

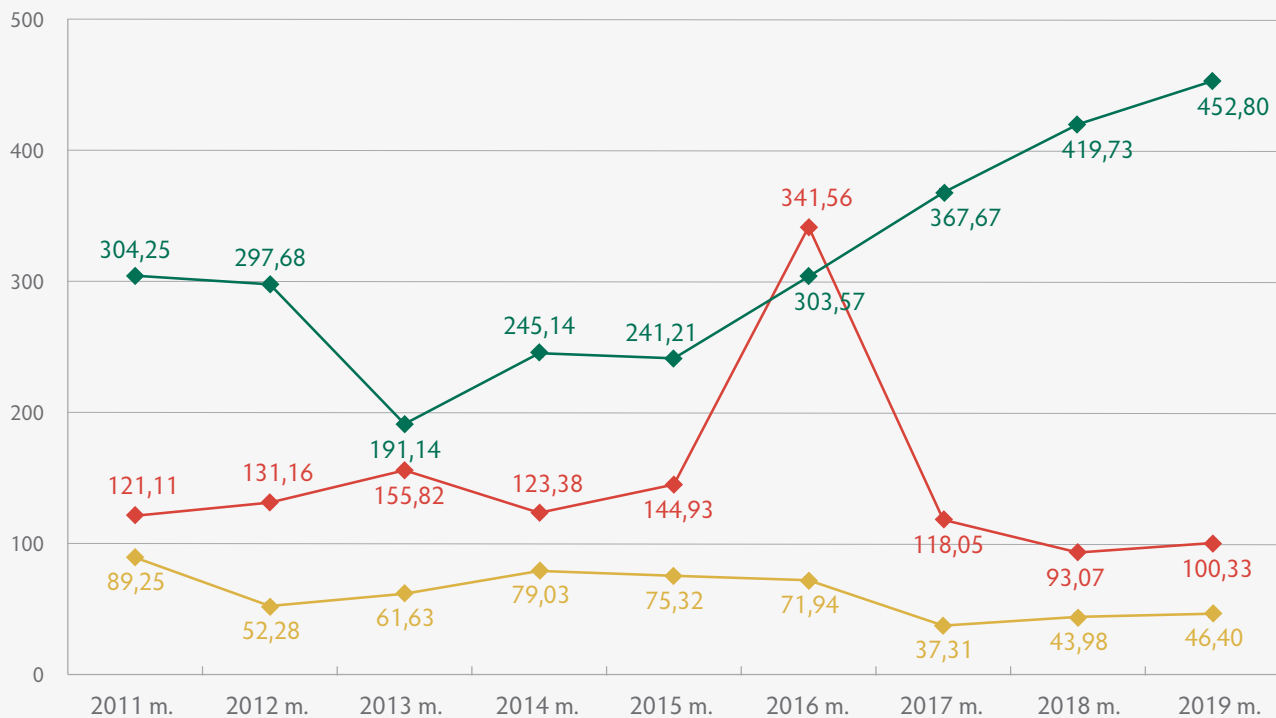
■ Apylinkių teismai

■ Apylinkių teismai (pagal skundus)

■ Apygardų teismai (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)

■ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

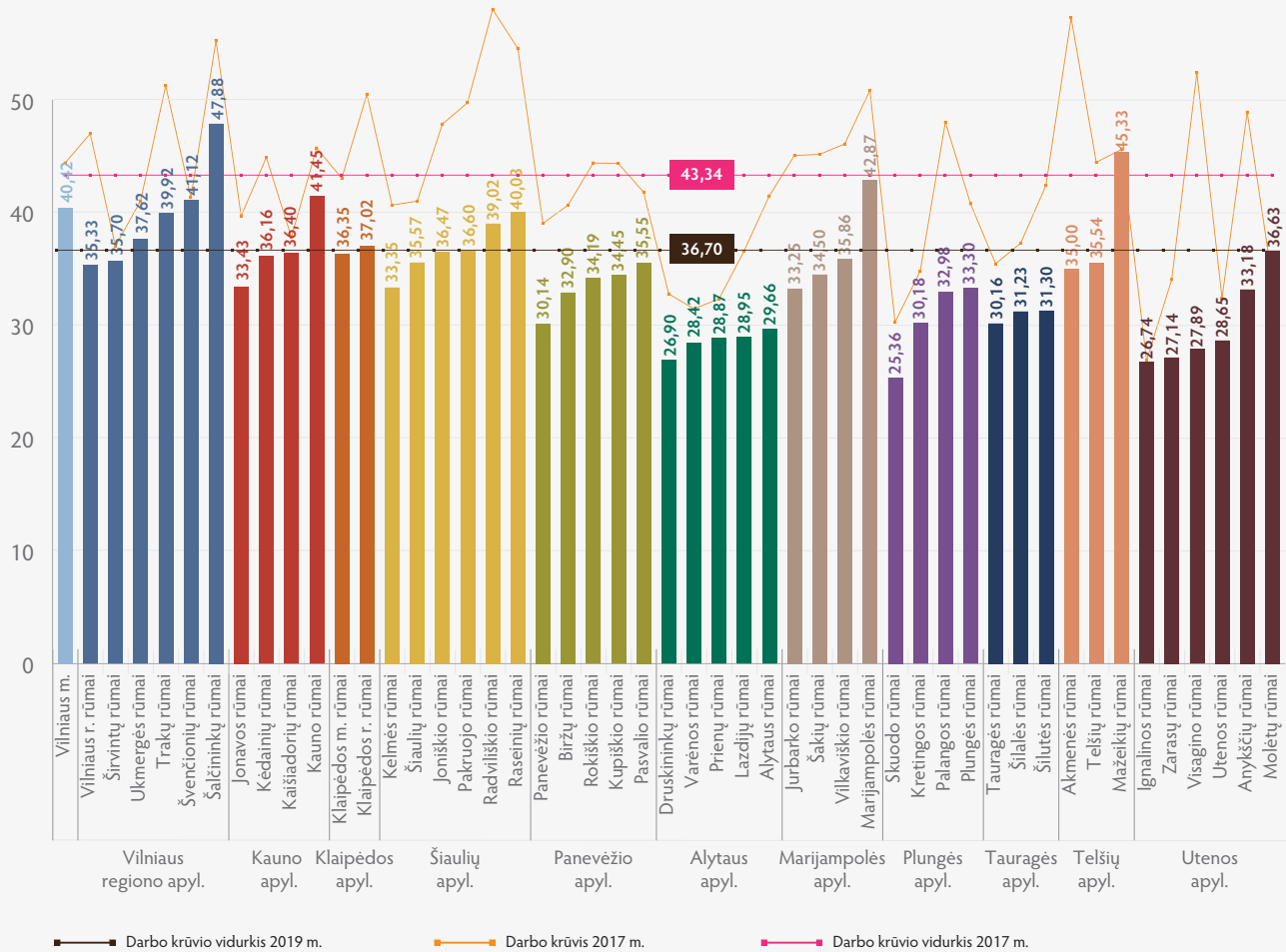
Administracinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

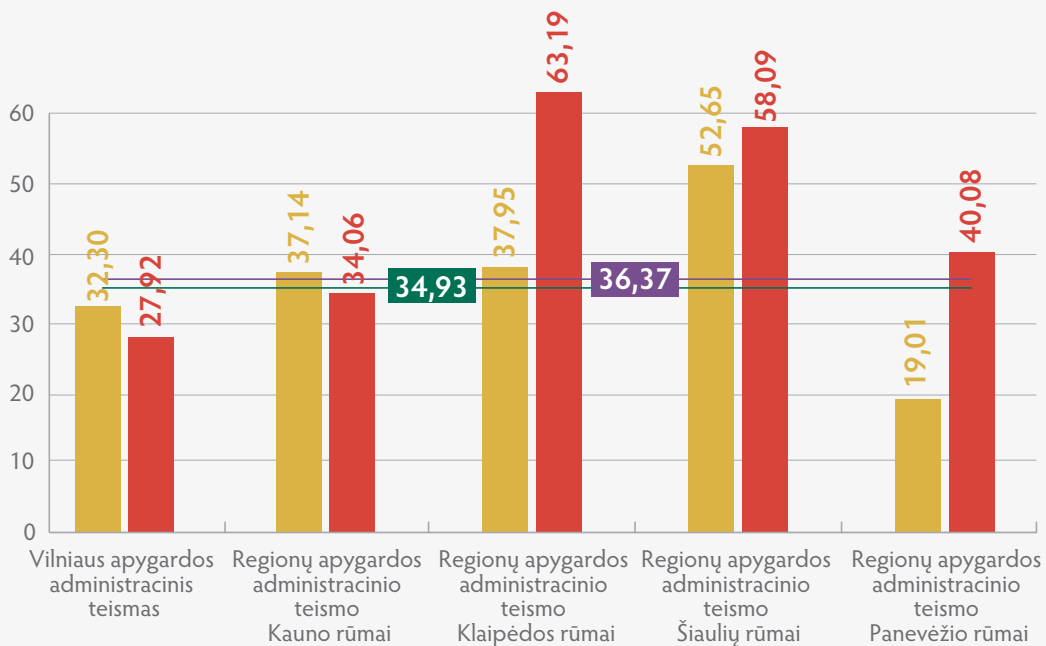
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal atskirusius skundus)
- Apygardų administraciniai teismai (I instancija)
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)

2. Priedas

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2017 m. ir 2019 m.

Darbo krūvio skirtumai apygardų administraciniuose teismuose 2017 m. ir 2019 m.

- Darbo krūvis 2017 m.
- Darbo krūvis 2019 m.
- Darbo krūvio vidurkis 2017 m.
- Darbo krūvio vidurkis 2019 m.